TÜRKÇEYİ YABANCI DİL OLARAK ÖĞRENEN ÜRDÜNLÜ ÖĞRENCİLERİN TÜRK DİZİ VE FİLMLERİYLE İLGİLİ İZLENİMLERİNİN İNCELENMESİ

Alaa RABABA

Yüksek Lisans Tezi

Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Ana Bilim Dalı

2025

(Her hakkı saklıdır.)

T.C.
ATATÜRK ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
TÜRKÇE VE SOSYAL BİLİMLER EĞİTİMİ ANA BİLİM DALI
TÜRKÇE EĞİTİMİ BİLİM DALI

TÜRKÇEYİ YABANCI DİL OLARAK ÖĞRENEN ÜRDÜNLÜ ÖĞRENCİLERİN TÜRK DİZİ VE FİLMLERİYLE İLGİLİ İZLENİMLERİNİN İNCELENMESİ

(An Analysis of the Impressions of Jordanian Students Learning Turkish as a Foreign Language in Relation to Turkish TV Series and Films)

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Alaa RABABA

Danışman: Prof. Dr. Oğuzhan SEVİM

Erzurum
Mayıs, 2025

KABUL VE ONAY TUTANAĞI

Alaa Rababa tarafından hazırlanan "Türkçeyi Yabancı Dil Olarak Öğrenen Ürdünlü Öğrencilerin Türk Dizi ve Filmleriyle İlgili İzlenimlerinin İncelenmesi" başlıklı çalışması 29 / 05/ 2025 tarihinde yapılan tez savunma sınavı sonucunda başarılı bulunarak jürimiz tarafından Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Ana Bilim Dalı, Türkçe Eğitimi Bilim Dalında Yüksek Lisans tezi olarak kabul edilmiştir.

Jüri Başkanı:	Prof. Dr. Lokman TURAN *Atatürk Üniversitesi*	Aslı ıslak imzalıdır
Danışman:	Prof. Dr. Oğuzhan SEVİM *Atatürk Üniversitesi*	Aslı ıslak imzalıdır
Jüri Üyesi:	Doç. Dr. Mehmet Fatih ÖZCAN *Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi*	Aslı ıslak imzalıdır
İkinci Tez Danışmanı	Unvan Ad SOYAD *Üniversite Adı*	Enstitü Yönetim Kurulunun …./…/…. tarih ve …… sayılı kararı.

Bu tezin Atatürk Üniversitesi Lisansüstü Eğitim ve Öğretim Yönetmeliği'nin ilgili maddelerinde belirtilen şartları yerine getirdiğini onaylarım.

…. / …. / 202..

Aslı ıslak imzalıdır

Prof. Dr. Refik DİLBER

Enstitü Müdürü

ETİK VE BİLDİRİM SAYFASI

Yüksek Lisans Tezi olarak sunduğum "Türkçeyi Yabancı Dil Olarak Öğrenen Ürdünlü Öğrencilerin Türk Dizi ve Filmleriyle İlgili İzlenimlerinin İncelenmesi" başlıklı çalışmanın tarafımdan bilimsel etik ilkelere uyularak yazıldığını ve yararlandığım eserleri kaynakçada gösterdiğimi beyan ederim.

29 / 05/ 2025

Aslı ıslak imzalıdır

Alaa RABABA

☐ Tezle ilgili patent başvurusu yapılması / patent alma sürecinin devam etmesi sebebiyle Enstitü Yönetim Kurulunun …./…/…. tarih ve ……. sayılı kararı ile teze erişim 2 (iki) yıl süreyle engellenmiştir.

☐ Enstitü Yönetim Kurulunun …./…/…. tarih ve ……. sayılı kararı ile teze erişim 6 (altı) ay süreyle engellenmiştir.

TEŞEKKÜR

Öncelikle, bu tezi tamamlamamı ve yüksek lisans eğitimimi başarıyla bitirmemi nasip ettiği için Yüce Allah'a şükrediyorum. Ana dilim dışında bir dilde bu çalışmayı yazmak benim için büyük bir başarı olup bu süreç, kıymetli danışmanımın Prof. Dr. Oğuzhan SEVİM desteği ve rehberliği olmadan mümkün olmazdı. Kendisine içten teşekkürlerimi sunuyorum.

Ayrıca, bu süreçte bana bilgi ve deneyimleriyle katkı sağlayan tüm hocalarıma ve her zaman yanımda olan, desteğini benden esirgemeyen aileme en içten teşekkürlerimi sunuyorum.

Ala'a RABABA

ÖZ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

TÜRKÇEYİ YABANCI DİL OLARAK ÖĞRENEN ÜRDÜNLÜ ÖĞRENCİLERİN TÜRK DİZİ VE FİLMLERİYLE İLGİLİ İZLENİMLERİNİN İNCELENMESİ

Alaa RABABA

Mayıs 2025, 96 Sayfa

Amaç: Türk yapımı dizi ve filmlerin, Türkçenin yabancı dil olarak öğrenilmesindeki rolü, görsel ve işitsel unsurların dil edinimine katkısı açısından önemli bir araştırma alanı oluşturmaktadır. Bu tür yapımlar, öğrenicilere yalnızca dil bilgisi kazandırmakla kalmayıp aynı zamanda otantik bağlamlar sunarak kültürel ve iletişimsel yeterliliklerini geliştirmelerine olanak tanımaktadır. Bu olgudan hareketle araştırmada Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenen Ürdünlü öğrencilerin Türk dizi ve filmleriyle ilgili izlenimleri incelenmeye çalışılmıştır.

Yöntem: Çalışmada betimsel tarama (anket) yöntemi kullanılarak öğrencilerin izledikleri Türk dizi ve filmleriyle ilgili görüşleri toplanmış ve kapsamlı bir veri seti oluşturulmuştur. Araştırma kapsamında, Ürdün Üniversitesi ve Yarmuk Üniversitesinde öğrenim gören ya da bu kurumlardan mezun olan toplam 265 erkek ve kadın öğrenciye anket uygulanarak veriler toplanmıştır. Araştırmacı tarafından Ürdün Üniversitesi ve Yarmouk Üniversitesinde yabancı dil olarak Türkçe öğrenen öğrencilere dağıtılmak üzere Türkçe bir anket hazırlanmıştır. Anket soruları Türkçe öğreniminde Türk dizi ve filmlerinin etkisini incelemek amacıyla daha önce yapılmış çalışmalar, öğrenci görüşleri ve Türkçe öğretmenlerinin görüşleri dikkate alınarak hazırlanmıştır. çalışmada, öğrenci görüşleri hem yazılı hem de elektronik ortamda uygulanan anketler aracılığıyla toplanmıştır. Elde edilen yanıtların analizinde, nitel araştırma yöntemlerinden biri olan betimsel analiz tekniği kullanılmıştır. Bununla birlikte, anketten elde edilen sayısal verilerin değerlendirilmesinde, nicel araştırma yöntemleri kapsamında yüzde (%) ve frekans analizlerinden yararlanılmıştır.

Bulgular: Bu araştırmada elde edilen bulgular, Türk dizilerinin Ürdün ve Yarmuk Üniversitelerinde öğrenim gören öğrenciler tarafından sadece bir eğlence aracı olarak değil, aynı zamanda dil öğrenimini destekleyen önemli bir kaynak olarak görüldüğünü ortaya koymuştur. Daha önce ilgili alan yanınında da bahsedildiği üzere öğrencilerin medya kullanım tercihleri, izleme alışkanlıkları, içerik eğilimleri ve dil öğrenimi stratejileri çok boyutlu bir yapıya sahiptir ve bireysel farklılıklar kadar kültürel etkilerle de şekillenmektedir.

Sonuçlar: Anket verilerinin analiziyle ulaşılan sonuçlar, Türk dizileri ve filmleri gibi görsel-işitsel materyallerin, Türkçenin yabancı dil olarak öğrenilmesinde ve Türk kültürünün tanınmasında öğrenciler üzerinde belirgin bir etkiye sahip olduğunu ortaya koymuştur. Katılımcıların büyük bir bölümü, bu tür yapımları takip etme gerekçeleri arasında öncelikle Türkçe öğrenme isteğini dile getirmiş; bunu Türk kültürünü tanıma arzusu izlemiştir. Bu bulgular, söz konusu içeriklerin yalnızca dilsel becerilerin geliştirilmesinde değil, aynı zamanda kültürel farkındalığın artırılmasında da işlevsel bir araç olarak değerlendirilebileceğini göstermektedir.

Anahtar Kelimeler: Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi, Türk dizileri, Türk filmleri, Türk kültürü

ABSTRACT

MASTER'S THESIS

AN ANALYSIS OF THE IMPRESSIONS OF JORDANIAN STUDENTS LEARNING TURKISH AS A FOREIGN LANGUAGE IN RELATION TO TURKISH TV SERIES AND FILMS

Alaa RABABA

May 2025, 96 Pages

Purpose: The role of Turkish series and movies in learning Turkish as a foreign language constitutes an important area of research in terms of the contribution of visual and auditory elements to language acquisition. Such productions not only provide learners with grammar knowledge but also provide them with the opportunity to develop their cultural and communicative competence by providing authentic contexts. Based on this fact, the research aimed to examine the experiences of Jordanian students learning Turkish as a foreign language with Turkish series and movies.

Method: In the study, the students' opinions about the Turkish TV series and movies they watch were collected using the descriptive scanning (questionnaire) method, and a comprehensive data set was created. Within the scope of the research, a total of 265 male and female students studying at or graduating from the University of Jordan and Yarmouk University were surveyed, and data were collected. A Turkish survey was prepared by the researcher to be distributed to students learning Turkish as a foreign language at the University of Jordan and Yarmouk University. The survey questions were prepared by taking into account previous studies, student opinions, and Turkish teachers' opinions in order to examine the effect of Turkish TV series and movies on learning Turkish. In the study, student opinions were collected through surveys applied both in written and electronic environments. In the analysis of the obtained responses, the descriptive analysis technique, which is one of the qualitative research methods, was used. In addition, in the evaluation of the numerical data obtained from the survey, percentage and frequency analyses were used within the scope of quantitative research methods.

Findings: The findings of this study revealed that Turkish TV series are not only seen as an entertainment tool by students studying at Jordan and Yarmouk Universities but also as an important source supporting language learning. As mentioned before in the related field, students' media usage preferences, viewing habits, content tendencies, and language learning strategies have a multidimensional structure and are shaped by cultural influences as well as individual differences.

Conclusions: The results obtained by analyzing the survey data revealed that audiovisual materials such as Turkish TV series and movies have a significant effect on students in learning Turkish as a foreign language and getting to know Turkish culture. A large portion of the participants stated that their primary reason for following such productions was their desire to learn Turkish, followed by their desire to get to know Turkish culture. These findings show that these contents can be considered as a functional tool not only in developing linguistic skills but also in increasing cultural awareness.

Keywords: Teaching Turkish as a foreign language, Turkish TV series, Turkish movies, Turkish culture

İÇİNDEKİLER

KABUL VE ONAY TUTANAĞI iii
ETİK VE BİLDİRİM SAYFASI ii
TEŞEKKÜR iii
ÖZ iv
ABSTRACT v
İÇİNDEKİLER vi
TABLOLAR DİZİNİ viii
ŞEKİLLER DİZİNİ ix
KISALTMALAR VE SİMGELER DİZİNİ ix
BİRİNCİ BÖLÜM 1
Giriş 1
Araştırmanın Amacı 2
Araştırmanın Önemi ve Gerekçesi 2
Araştırmanın Özgün Değeri 4
Araştırmanın Sınırları 4
Araştırmanın Varsayımları 4
İKİNCİ BÖLÜM 6
Kuramsal Çerçeve ve İlgili Araştırmalar 6
Yabancı Dil Olarak Türkçe 7
Yabancı Dil Öğreniminde İşitsel ve Görsel Araçlar 10
Türkçe Öğreniminde Dizi ve Filmlerin Yeri ve Önemi 13
Okuma Becerisi 17
Dinleme Becerisi 18
Dil Bilgisi 18
Konuşma Becerisi 19
Yazma Becerisi 20
Arap Ülkelerinde Türk Dizi ve Filmlerinin Yeri ve Önemi 20
Ürdün'de Türkçeyi Yabancı Dil Olarak Öğreten Üniversite Bölümleri 21
İlgili Araştırmalar 21

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM 27
Yöntem 27
Araştırma Yöntemi 27
Çalışma Grubu 27
Veri Toplama Araçları 29
Uygulama 30
Verilerin Analizi 31
Araştırmacının Rolü 32
Geçerlik ve Güvenirlik 32
Geçerlik Süreci 33
Güvenirlik Süreci 33
DÖRDÜNCÜ BÖLÜM 35
Bulgular 35
BEŞİNCİ BÖLÜM 70
Tartışma ve Sonuç 70
Sonuç 70
Tartışma 73
Öneriler 74
KAYNAKÇA 76
EKLER 79
Ek-1. Anket Kapsamında Yöneltilen Sorular 79
Ek-2. Ürdün Üniversitesi'nden Anketin Dağıtılmasına İlişkin Onay İzni 80
Ek-3. Yarmuk Üniversitesi'nden Anketin Dağıtılmasına İlişkin Onay İzni 81
Ek-4. Etik Kurul Onayı 82
ÖZ GEÇMİŞ 83

TABLOLAR DİZİNİ

Tablo 1. *Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğrenen Öğrencilerin Cinsiyete Göre Dağılımları* 28
Tablo 2. *Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğrenen Öğrencilerin Yaşa Göre Dağılımları* 28
Tablo 3. *Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğrenen Öğrencilerin Üniversiteye Göre Dağılımları* 28
Tablo 4. *Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğrenen Öğrencilerin Sınıf Düzeyine Göre Dağılımları* 28
Tablo 5. *Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğrenen Öğrencilerin Medeni Durumlarına Göre Dağılımları* 29
Tablo 6. *Araştırmada Alınan Geçerlik ve Güvenirlik Önlemleri* 32
Tablo 7. *Tercih Edilen Yapım Türleri* 35
Tablo 8. *Türk Dizilerinin Öğrenciler Tarafından İzlenme Süreleri* 36
Tablo 9. *Öğrenciler Tarafından Dizilerin Tüm Bölümlerinin İzlenme Durumu* 37
Tablo 10. *Öğrencilerin İzledikleri İlk Türk Dizi* 38
Tablo 11. *Öğrencilerin Türk Dizilerini İzlerken Kullandıkları Dijital Platformlar* 40
Tablo 12. *Öğrencilerin Türk Dizilerini İzlerken Anlamlandırma Sürecinde En Çok Karşılaştıkları Sorunlar* 41
Tablo 13. *Öğrencilerin Türk Dizilerini İzleme Nedenleri* 43
Tablo 14. *Öğrencilerin İzledikleri Bir Türk Dizisini Yeniden İzlemeye İhtiyaç Duyma Durumu* 44
Tablo 15. *Türk Dizilerinin İzlenmesinin Öğrencilerin Türkçe Öğrenmelerine Katkısı* 45
Tablo 16. *Öğrencilerin Türk Dizilerini İzlerken Kelime Defteri Gibi Not Alabilecekleri Teknikleri Kullanma Durumu* 46
Tablo 17. *Öğrencilerin Türk Dizilerini Yalnız ya da Diğer İnsanlarla İzleme Durumu* 50
Tablo 18. *Öğrencilerin Türk Dizilerini İzlerken Tercih Ettikleri Altyazı Türü* 51
Tablo 19. *Öğrencilerin Türk Dizilerini İzlerken En Çok Dikkatlerini Çeken Husus* 52
Tablo 20. *Öğrencilerin Dizi Bölümlerinin Süresinin Ne Kadar Olmasını Tercih Etme Durumları* 54
Tablo 21. *Öğrencilere Göre Bir Dizinin Devam Etmesi Gereken Sezon Sayısı* 55
Tablo 22. *Öğrencilerin Türk Dizilerinde En Çok Beğendikleri Karakteri Beğenme Gerekçeleri* 56
Tablo 23. *Öğrencilerin Türk Dizileri Sayesinde Türk Gelenek ve Göreneklerinden Öğrendikleri* 57

Tablo 24. *Öğrencilerin Türk Dizileri Dışında Türkçe Öğrenmelerine Yardımcı Olan Diğer Kaynaklar* 59
Tablo 25. *Öğrencilerin İzledikleri Türk Dizileri Sayesinde Türkiye Hakkında Edindikleri Bilgiler* 60
Tablo 26. *Türk Dizilerinin Öğrencilerin Türkiye Hakkındaki Düşüncelerini Değiştirdiğini En İyi Açıklayan Seçenekler* 62
Tablo 27. *Öğrencilerin Türk Dizilerinden Aldığı Mesajlar* 63
Tablo 28. *Türk Dizilerinin Öğrencilerin Hayatlarını Etkilemesi* 64
Tablo 29. *Öğrencilerin Türk Dizilerinde Türklerin Kişilik Özellikleri Hakkında Edindikleri İzlenimler* 66
Tablo 30. *Öğrencilerin Türk Dizilerinde Türkiye'nin Yaşam Algısı Hakkında Edindikleri İzlenimler* 68

ŞEKİLLER DİZİNİ

Şekil 1. *Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğrenenlerin Gözüyle Türk Dizi ve Filmleri* 16

KISALTMALAR VE SİMGELER DİZİNİ

f: Frekans

%: Yüzde

n: Veri sayısı

BİRİNCİ BÖLÜM

Giriş

Son yıllarda, Türkçenin yabancı dil olarak öğrenilme oranında dikkate değer bir artış gözlemlenmektedir. Bu artışın temel nedenlerinden biri, Türk dizi ve filmlerinin uluslararası alanda giderek daha fazla ilgi görmesidir. Söz konusu yapımlar, Türk dilini ve kültürünü geniş kitlelere tanıtmanın yanı sıra, yabancı dil öğrenen bireyler için etkili bir dil edinme aracı sunmaktadır. Özellikle nitelikli Türk dizi ve filmleri, barındırdıkları görsel ve işitsel unsurlar aracılığıyla dil öğrenme sürecini desteklemekte ve öğrenicilere yalnızca dil bilgisi değil, aynı zamanda Türk toplumunun değerleri, yaşam biçimi ve günlük konuşma dili hakkında da önemli bilgiler sağlamaktadır (İşcan, 2017).

Dil öğreniminde işitsel ve görsel materyallerin etkisi oldukça önemlidir. Bu materyaller, öğrenme sürecini daha kalıcı ve etkili hale getirmek amacıyla kullanılan temel unsurlar arasında yer almaktadır. Görsel ve işitsel araçların, öğrencinin dikkatini çekerek birden fazla duyuyu harekete geçirdiği ve böylece öğrenme sürecini hızlandırdığı bilinmektedir (Yılmaz & Diril, 2019). Konuya Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenenler açısından bakıldığında, bu materyallerin sunduğu imkânların dil öğrenicileri için daha da büyük bir önem taşıdığı söylenebilir. Özellikle Türk dizileri, öğrencilerin dinleme ve anlama becerilerini geliştirmenin yanı sıra, doğru telaffuz konusunda pratik yapmalarına da olanak tanımaktadır (Arslan & Adem, 2010).

Türk dizileri ve filmleri, yalnızca dil öğrenimini desteklemekle kalmayıp, aynı zamanda kültürel öğrenme sürecine de önemli katkılar sağlamaktadır. Bir dilin etkili bir şekilde öğrenilmesi, o dili konuşan toplumun kültürel değerleri, yaşam biçimi ve sosyal normları hakkında bilgi sahibi olmayı da gerektirir. Özellikle Arap ülkelerinde geniş bir izleyici kitlesine ulaşan Türk dizileri ve filmleri, bu toplumlarla kültürel benzerlikler taşıdıkları için büyük ilgi görmektedir (Mamniye vd., 2024). Bu durum, Ürdün gibi Arap ülkelerinde yaşayan öğrencilerin Türkçeyi daha derin bir anlayışla öğrenmelerine olanak tanımakta ve dil öğrenme sürecinde motivasyonlarını artırmaktadır.

Türk yapımı dizi ve filmlerin, Türkçenin yabancı dil olarak öğrenilmesindeki rolü, görsel ve işitsel unsurların dil edinimine katkısı açısından önemli bir araştırma alanı oluşturmaktadır. Bu tür yapımlar, öğrenicilere yalnızca dil bilgisi kazandırmakla kalmayıp aynı zamanda otantik bağlamlar sunarak kültürel ve iletişimsel yeterliliklerini geliştirmelerine

olanak tanımaktadır. Özellikle Arap dünyasında geniş bir izleyici kitlesine sahip olan Türk dizileri ve filmleri, Ürdün gibi ülkelerde Türkçe öğrenen öğrenciler için motive edici bir öğrenme kaynağı haline gelmiştir. Bu araştırmada, Ürdün'deki öğrencilerin Türk dizileri ve filmleri aracılığıyla Türkçeyi öğrenme izlenimlerini incelenmek amaçlanmaktadır. Çalışma kapsamında, Ürdün Üniversitesi ve Yarmuk Üniversitesinde Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenen öğrencilere anket uygulanarak, bu yapımların dil edinim sürecine etkisi nicel ve nitel verilerle analiz edilecektir. Elde edilecek bulgular, yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde görsel ve işitsel materyallerin etkin kullanımına yönelik öneriler geliştirilmesine katkı sağlayacaktır.

Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın temel amacı, Ürdünlü öğrencilerin Türk dizi ve filmleri aracılığıyla Türkçe öğrenme sürecine dair izlenimlerini incelenmektir. Çalışma, Ürdün Üniversitesi Türkçe ve İnglizce Bölümü ile Yarmuk Üniversitesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü'nde öğrenim gören öğrencilerin Türk görsel-işitsel medya içerikleriyle kurdukları etkileşimleri dilsel, kültürel, pedagojik ve eğitsel boyutlarıyla ortaya koymayı hedeflemektedir. Bu kapsamda, öğrencilerin hangi tür dizi ve filmleri tercih ettikleri, izleme alışkanlıkları, kullanılan altyazı türleri, karşılaştıkları güçlükler ve öğrenme stratejileri gibi farklı değişkenler açısından detaylı olarak analiz edilmiştir. Ayrıca, bu medya içeriklerinin öğrencilerin kelime bilgisi, telaffuz, günlük konuşma dili ve kültürel farkındalık gibi dil öğrenimiyle ilişkili kazanımlar üzerindeki etkisi de değerlendirilmiştir.

Araştırma, Türk dizilerinin ve filmlerinin yabancı dil olarak Türkçe öğretimindeki işlevine yönelik sahaya dayalı veriler sunarak bu görsel-işitsel araçların öğretim sürecine sistematik biçimde entegre edilmesi gerekliliğine dikkat çekmektedir. Bu yönüyle çalışma, hem bireysel öğrenme pratiklerini hem de kültür aktarım süreçlerini Ürdün bağlamında değerlendirmeyi amaçlayan özgün bir katkı sunmaktadır. Bu hedefler doğrultusunda araştırmanın temel araştırma sorusu şudur:

Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenen Ürdünlü öğrencilerin, Türk dizi ve filmleriyle ilgili izlenimleri nasıldır?

Araştırmanın Önemi ve Gerekçesi

Yabancı dil öğretiminde görsel-işitsel medya içerikleri, dilsel girdinin sunumu kadar kültürel aktarım işleviyle de dikkat çeken çok yönlü araçlar olarak öne çıkmaktadır. Özellikle televizyon dizileri ve filmler, otantik iletişim örnekleri sunmaları ve toplumsal yaşamı doğal bağlamı içinde yansıtmaları nedeniyle dil öğrenen bireyler açısından etkili bir öğrenme ortamı oluşturmaktadır (Arabacı, 2015; Arslan & Gürdal, 2012). Türk dizilerinin son yıllarda Orta

Doğu ve Kuzey Afrika başta olmak üzere uluslararası izleyici kitlesi tarafından yoğun biçimde takip edilmesi (Aslan, 2020), bu içeriklerin hem dil öğretimi hem de kültürel diplomasi açısından stratejik bir işlev üstlendiğini göstermektedir.

İşcan (2017), filmlerin yerel konuşucuların sosyal normlarını, davranış kalıplarını ve kültürel değerlerini yansıtarak öğreniciler için kültürel farkındalık geliştiren özgün bir bağlam sunduğunu belirtmiştir. Aynı şekilde İşcan ve Delen (2017), kültür öğretiminde medya içeriklerinin aktif rol üstlenmesi gerektiğini savunurken, bu tür materyallerin sistemli biçimde kullanılması durumunda öğrenen motivasyonunu artırabileceğini vurgulamaktadır. Bu araştırma, Türk dizileri ve filmleri yoluyla Türkçe öğrenen Ürdünlü öğrencilerin öğrenme sürecine ilişkin algılarını doğrudan saha verileriyle ortaya koyarak, bu görüşleri ampirik olarak temellendirmektedir.

Kuramsal düzeyde ise Bandura'nın Sosyal Öğrenme Teorisi (1977), bireylerin gözlem yoluyla davranış modellerini öğrenebileceğini ve sosyal etkileşim biçimlerini taklit ederek yeni beceriler geliştirebileceğini ortaya koymaktadır. Türk dizilerinde yer alan doğal diyaloglar, jest ve mimikler, kültürel normlara uygun davranış biçimleri ve toplumsal etkileşim örnekleri, dil öğrenicileri için yalnızca sözel değil aynı zamanda sosyal bağlamda da zengin girdiler sunmaktadır. Arslan ve Adem (2010), görsel-işitsel materyallerin, yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde özellikle dinleme-anlama ve sözlü ifade becerilerinin gelişimine önemli katkı sunduğunu ifade etmiştir.

Bununla birlikte, medya içeriklerinin yalnızca dilsel girdiyi değil, aynı zamanda estetik unsurları, kültürel sembolleri ve toplumsal temsilleri de içerdiği göz önüne alındığında, bu tür materyallerin öğrenicilerin motivasyonlarını etkilediği de söylenebilir (Yılmaz & Iriş, 2017). Eğlence odaklı ancak öğrenmeye açık bir yapı sunan diziler, öğrencilerin Türk toplumuna yönelik olumlu bir algı geliştirmelerine de katkı sağlamaktadır. Dursun (2017), dizilerin kelime öğrenimi, yapı kalıpları ve pragmatik yeterlilik üzerinde doğrudan etkili olduğunu belirtirken; Saraçoğlu (2021), medya araçlarının sözcük öğretimi kadar kültürel bilgi aktarımında da işlevsel olduğunu vurgulamaktadır.

Bu araştırmanın önemi, Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenen öğrencilerin medya temelli öğrenme süreçlerini, özellikle Ürdün bağlamında ilk kez geniş ölçekli saha verileriyle değerlendirmesinden kaynaklanmaktadır. Ürdün'de Türkçeye olan ilginin artması, Türk dizilerinin bölgesel etkisinin yoğunlaşması ve kültürel etkileşimin medya yoluyla ivme kazanması, bu çalışmayı güncel ve ihtiyaç temelli bir noktaya taşımaktadır. Medya araçlarının öğrenme sürecine entegrasyonu, yalnızca bireysel yeterlikleri geliştirmekle kalmayıp aynı zamanda kültürlerarası iletişim becerilerine de katkı sunmaktadır.

Sonuç olarak, bu araştırma, görsel-işitsel medya araçlarının Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenen öğrenciler üzerindeki etkisini derinlemesine inceleyerek, hem öğretim programlarının geliştirilmesi hem de medya destekli öğretim stratejilerinin yaygınlaştırılması açısından önemli bir katkı sunmayı amaçlamaktadır. Özellikle Türk dizilerinin pedagojik potansiyelinin fark edilmesi, bu içeriklerin öğretmenler ve materyal geliştiriciler tarafından daha etkin kullanılmasına yönelik yeni yaklaşımlar geliştirilmesine zemin hazırlayacaktır.

Araştırmanın Özgün Değeri

Bu araştırma, Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenen Ürdünlü öğrencilerin Türk dizi ve filmleri yoluyla edindikleri dil öğrenme izlenimlerini sahaya dayalı verilerle incelemesi bakımından alan yazınında sınırlı sayıda örneği bulunan çalışmalardan biridir. Araştırmanın özgün değeri, yalnızca medya içeriklerinin dil öğrenimine katkısını ortaya koymakla sınırlı kalmayıp bu içeriklerin kültürel aktarım, öğrenme motivasyonu, izleme alışkanlıkları ve stratejik öğrenme davranışları üzerindeki çok boyutlu etkilerini bütüncül bir yaklaşımla ele alıyor olmasından kaynaklanmaktadır. Ayrıca Ürdün bağlamında, iki farklı üniversiteden elde edilen kapsamlı katılımcı verileriyle, medya temelli öğrenmenin pedagojik potansiyeline ilişkin somut bulgular sunmakta; bu yönüyle hem uygulayıcılar hem de araştırmacılar için önemli bir başvuru kaynağı olma niteliği taşımaktadır. Çalışma, Türk dizilerinin yalnızca dil öğretimi açısından değil, aynı zamanda kültürel etkileşim aracı olarak nasıl bir etki alanına sahip olduğunu da gözler önüne sermekte ve bu yönüyle alan yazınına özgün bir katkı sunmaktadır.

Araştırmanın Sınırları

- Araştırma Ürdün ve Yarmuk Üniversitelerinde Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenen öğrencilerle sınırlandırılmıştır.
- Araştırma Türk dizi ve filmlerini izleyen öğrencilerle sınırlandırılmıştır.
- Araştırma sadece Türk dizi ve filmleriyle sınırlandırılmıştır.
- Araştırma, anket gibi belirli bir veri toplama yöntemine dayanmaktadır.
- Araştırma, belirli bir zaman dilimindeki Türk dizi ve filmlerine odaklanmaktadır.
- Katılımcıların Türkçe seviyeleri ve dilsel gelişim düzeyleri ayrıntılı olarak çözümlenmemiş, sadece genel eğilimler üzerinden çıkarım yapılmıştır.

Araştırmanın Varsayımları

- Katılımcıların anket sorularını doğru bir şekilde anlayıp, yanıtlarını dürüstçe ve ön yargısız bir biçimde verdikleri kabul edilmiştir.

- Türk dizileri ve filmlerinin, katılımcıların dil ve kültür öğrenimi sürecine katkı sağlayabilecek potansiyele sahip olduğu varsayılmıştır.

İKİNCİ BÖLÜM

Kuramsal Çerçeve ve İlgili Araştırmalar

Dil, insanların birbirleriyle etkili bir şekilde iletişim kurmalarını sağlayan temel bir araçtır. İnsanlar, dil aracılığıyla duygu ve düşüncelerini başkalarına aktarırken, aynı zamanda toplumların yaşam tarzlarını, kültürel değerlerini, geleneklerini ve göreneklerini kuşaktan kuşağa iletme işlevi görür. Bir milletin tarihi, coğrafyası, dini inançları, popüler kültürü, sanatı, edebiyatı ve bilimi, bu unsurların tamamı dil aracılığıyla nesilden nesile aktarılır ve bu süreçte dil, toplumun ortak değerlerini ve sosyal yapısını yansıtan bir ayna işlevi görür (Barın, 2004). Dolayısıyla, dil sadece bireylerin düşüncelerini ifade ettiği ve başkalarıyla iletişim kurduğu bir araç değil, aynı zamanda bir ülkenin kültürünü öğrenmenin de anahtarıdır.

Geçtiğimiz yüzyılın başlarında, günümüz Türkçesinin öğretimi hem eğitsel hem de bilimsel bir disiplin olarak önem kazanmaya başlamıştır. Ağar'a (2011) göre, İkinci Meşrutiyet döneminde Türkiye'deki okullar yeniden yapılandırılmış, müfredat modernleştirilmiş ve Türkçe öğretimine özel bir önem verilmiştir. Bu süreçte, İttihat ve Terakki Partisi'nin milliyetçi politikaları doğrultusunda ilkokul ve ortaokullarda Türkçeye yönelik yeni bir öğretim anlayışı benimsenmiştir. Hüseyin Ragıp Bey'in 1916 yılında kaleme aldığı *Türkçenin Usul-i Tedrisi* adlı eser, dönemin öğretmenleri için önemli bir kaynak olmasına rağmen, eğitim tarihçileri ve Türkçe öğretimiyle ilgilenen araştırmacılar tarafından yeterince değerlendirilememiştir. Cumhuriyetin ilanıyla birlikte, Atatürk döneminde Türkçe eğitimi çok daha sistemli ve kapsamlı bir biçimde ele alınmıştır. Türkiye Cumhuriyeti, millî devlet ve millî kültür anlayışı çerçevesinde Türkçeyi bilim dili olarak benimsemiş; Arapça ve Farsça öğretimine son vererek eğitim kurumlarında Türkçenin öğretimini öncelik hâline getirmiştir. Bu yaklaşımın bir yansıması olarak, 1929 yılında yayımlanan Türkçe müfredatı, dili ve edebiyatı bütüncül bir yaklaşımla ele almış, aynı zamanda öğretim yöntemlerine dair açıklamalara da yer vermiştir. Günümüzde uygulanan Türkçe öğretim yöntemlerinin temelleri ise 1957 programlarına dayanmaktadır.

Günümüz Türkçe öğretiminde temel kabul edilen birçok ilke, aslında Hüseyin Ragıp Bey tarafından 20. yüzyılın başlarında açık bir şekilde ortaya konmuştur. Derslerin; basitten karmaşığa, yakından uzağa, kolaydan zora, bilinenden bilinmeyene ve somuttan soyuta doğru bir sıra izleyerek işlenmesi gerektiği yönündeki yaklaşım, bugün de geçerliliğini koruyan önemli öğretim ilkelerindendir. Hüseyin Ragıp Bey'in Türkçenin Usul-i Tedrisi adlı eserinde,

özellikle "yaparak ve yaşayarak öğrenme" ilkesine verilen önem dikkat çekicidir. Kitabın ana dil öğretimindeki değeri bu yönüyle öne çıkmakta; dilin sadece teorik bilgiyle değil, sürekli uygulama ve deneyim yoluyla öğrenilmesi gerektiği vurgulanmaktadır (Ağar, 2011). Bu anlayış, dil öğreniminin sabır, düzenli tekrar ve zaman gerektiren aşamalı bir süreç olduğunu ortaya koymaktadır. Dil öğretimi; temel düzeyden ileri düzeye kadar yapılandırılmış, sistemli ve sürekli bir gelişim süreci olarak ele alınmalıdır.

Yabancı Dil Olarak Türkçe

Yabancı dil öğrenimi, farklı toplumların düşünce biçimlerini, entelektüel yapılarını ve kültürel değerlerini anlamanın temel yollarından biridir. Belirli bir topluluğun dilini öğrenmek, bireyin o toplumun günlük yaşamına, inanç sistemine ve geleneklerine dair derinlemesine bilgi edinmesini sağlar. Bu süreç, kültürler arası iletişimi güçlendirdiği gibi, farklı geçmişlere sahip bireyler arasında sosyal etkileşimlerin ve davranışların daha iyi anlaşılmasına da katkıda bulunur (İşcan, 2017). Bu bağlamda, bir milletin mensuplarıyla sağlıklı iletişim kurmak isteyen bireylerin, o milletin dilini öğrenmesi gereklidir. Tarih boyunca farklı bir dili öğrenmek, bireyler için sadece bir ihtiyaç değil, aynı zamanda bir zorunluluk olmuştur (Biçer, 2012). Yabancı dil öğrenmek, yalnızca yeni bir iletişim aracı edinmek değil, aynı zamanda farklı bir kimliği ve kültürel perspektifi tanımak anlamına gelir. Ancak bu süreç, bireyde kimi zaman "başaramama" düşüncesine yol açan psikolojik engellerle karşılaşılabilir. Bu nedenle, yabancı dil öğretiminde öğrencilerin karşılaşabileceği zorlukları en aza indirecek yaklaşımlar benimsenmeli, öğretim süreci motive edici ve destekleyici bir şekilde yapılandırılmalıdır. Nitekim, dil öğretiminde hiçbir kitap ya da materyal, uygulamaya dayalı, bütüncül ve etkileşimli bir öğretim sürecinin yerini tek başına dolduramaz (Barın, 2004).

Türklerin ve Türk devletinin güçlü olduğu dönemlerde, yabancılar arasında Türk dilini öğrenme isteğinin arttığı görülmektedir. Bu ilgi, dönemin ihtiyaçları ve koşulları doğrultusunda herhangi bir zorlama olmaksızın, gönüllü bir öğrenme süreci şeklinde gelişmiştir. Yabancılara Türkçe öğretimine dair bilinen en erken ve sistemli örneklerden biri, Kaşgarlı Mahmud'un 11. yüzyılda kaleme aldığı Divanü Lügati't-Türk adlı eseridir. Her ne kadar bu dönemlerde resmi bir eğitim sistemi bulunmasa da, Türkçenin öğretimine yönelik izlere daha erken yüzyıllarda da rastlanmaktadır. Söz konusu dönemlerde yapılan çalışmalar, çoğunlukla Türkçeyi öğretmek amacıyla yazılan eserlerin incelenmesine dayanmakla birlikte, dil öğretiminin yalnızca metinlere dayalı kalmadığı, doğal iletişim ortamlarında da gerçekleştiği anlaşılmaktadır (Biçer, 2012). Özellikle Divanü Lügati't-Türk ve Cevahirü'n-Nahv gibi eserler, 19. yüzyıla kadar yabancılara Türkçeyi öğretmek amacıyla yazılmış önemli gramer kitapları arasında yer almaktadır (Ağar, 2011). Bu kitaplar, çoğunlukla Türk coğrafyasını ziyaret eden veya Türklerle

siyasi ve ticari ilişkiler kuran yabancı bireylerin dil öğrenme ihtiyacını karşılamak amacıyla hazırlanmıştır. Divanü Lügati't-Türk, yalnızca dönemi için yenilikçi bir yaklaşım sunmakla kalmamış, aynı zamanda ana dili Türkçe olmayanlara yönelik dil öğretiminin öncüsü niteliğini taşımaktadır. Kaşgarlı Mahmud, dil öğretiminde geleneksel kuralları doğrudan sunmak yerine, günlük yaşamdan alınan örnekler, atasözleri ve şiirsel metinler aracılığıyla tümevarımsal bir yöntem benimsemiştir. Bu yaklaşım, modern yabancı dil öğretiminde sıklıkla kullanılan tekniklerle büyük ölçüde örtüşmektedir. Ayrıca Kaşgarlı, dilin yalnızca yapısal yönüne değil, kültürel aktarım gücüne de önem vermiştir. Bu nedenle eserinde Türk kültürüne ait pek çok unsura yer vererek, dili öğrenen bireylerin aynı zamanda kültürel bağlamı da kavramasını hedeflemiştir. Dil öğretiminde tekrarın önemini erken dönemde fark eden Kaşgarlı, kavram ve kuralları pekiştirmek adına metinlerinde tekrarlayıcı anlatımlara da yer vermiştir. Eserini iki yıl içerisinde dört kez yeniden yazarak son haline getirmiş olması, bu alandaki titizliğini ve bilimsel özeni açıkça ortaya koymaktadır. Divanü Lügati't-Türk, dilsel yaratıcılığı kültürel içerikle harmanlayan yapısıyla, Türkçenin yabancılara öğretiminde öncü ve özgün bir model olma özelliğini günümüzde de korumaktadır (Barın, 2004). Bununla birlikte, söz konusu eserlerin Arapça gramer sistemine göre yazılmış olması, dönemin dil öğretiminde hâkim olan yaklaşımı da yansıtmaktadır (Ağar, 2011).

Barın'a (2004) göre, yabancılara Türkçe öğretimi, hedef kitlenin ihtiyaçlarına uygun şekilde yapılandırılmış dikkatli bir planlamayı gerektirir. Bu bağlamda, öğretim süreci bireysel farklılıkları gözeterek belirlenmeli ve öğretim süresi ile içeriği, öğrencilerin dil öğrenme hedefleri doğrultusunda şekillendirilmelidir. Dil öğretiminde dört temel beceri —dinleme, konuşma, okuma ve yazma— bütüncül bir yaklaşımla ele alınmalı ve bu beceriler erken aşamalardan itibaren entegre bir şekilde kazandırılmaya çalışılmalıdır.

Etkin bir öğretim süreci, basitten karmaşığa, somuttan soyuta doğru ilerlemeli; öğrencilerin günlük yaşamla ilişkilendirebilecekleri somut kelimeler ve konularla başlanarak, soyut kavramlara aşamalı biçimde geçilmelidir. Bu süreçte tümevarımsal bir öğretim yöntemi benimsenmeli, dil yapıları doğal bağlamlarda ve anlamlı örneklerle sunulmalıdır. Aynı anda birden fazla dilbilgisel yapının öğretilmesinden kaçınılmalı, her bir yapı net örneklerle desteklenerek kavranması kolaylaştırılmalıdır. Ayrıca, öğrencilerin yaş, eğitim düzeyi, sosyal statü ve bireysel öğrenme hedefleri gibi özellikleri dikkate alınarak, öz düzenlemeye dayalı öğrenme uygulamaları teşvik edilmelidir. Bu tür uygulamalar, öğrencilerin derse aktif katılımını artırmakta ve öğrenme sürecini daha kalıcı ve etkili kılmaktadır. Öğretimin etkililiğini artırmak amacıyla televizyon, video ve bilgisayar gibi görsel-işitsel araçlardan faydalanılması önerilmektedir. Bu tür medya materyalleri, özellikle temel dil becerilerinin

pekiştirilmesine ve dilsel girdinin daha uzun süreli hafızada kalmasına önemli katkılar sağlamaktadır.

Dil öğrenimi, bireyin sosyal, kültürel ve psikolojik yönlerini etkileyen karmaşık bir süreçtir. Sosyal Öğrenme Teorisi, bu süreçte bireyin çevresindeki sosyal faktörlerin önemini vurgulamaktadır. Bandura'nın Sosyal Öğrenme Kuramı'na göre, bireyler yalnızca kendi deneyimlerinden değil, çevrelerinde gözlemledikleri davranışlardan da öğrenirler (Tatlıoğlu, 2021). Medya teknolojilerinin gelişimiyle yabancı dil öğretimi ve kültür aktarımı yöntemleri de değişim göstermiştir. Önceleri basılı eserler, ardından televizyon yayınları ve günümüzde dijital çağın en etkili içerik aracı olarak internet, yabancı dil öğreniminde yeni fırsatlar sunmaya devam etmektedir (Eryılmaz, 2024). Bu bağlamda, Türk dizileri ve filmleri, yabancı dil öğrenen öğrenciler için birer "model" görevi görür ve öğrenciler bu yapımlarda gördükleri dil kullanımını ve kültürel davranışları taklit ederek öğrenme süreçlerini desteklerler.

Bandura'nın (1986) Sosyal Öğrenme Teorisi, bireylerin öğrenme süreçlerinin yalnızca doğrudan deneyimlere değil, aynı zamanda gözlemsel öğrenme yoluyla dolaylı yaşantılara da dayandığını savunur. Bu kurama göre birey, çevresindeki olayları gözlemleyerek, başkalarının davranışlarını analiz ederek ve bu davranışlardan çıkarımlar yaparak bilgi edinir. Bu bağlamda, filmler sundukları çoklu duyusal uyarıcılarla dikkat çekici bir öğrenme aracı olarak öne çıkar; izleyiciye farkında olmadan doğal bir tekrar ortamı sunar ve hedef dilin sürekli maruz kalınan bir girdi hâline gelmesini sağlar.

Hedef dilin gündelik yaşamda aktif olarak kullanılmadığı bağlamlarda, dil öğrenen bireylerin bu eksikliği gidermesi açısından görsel-işitsel materyaller, özellikle de filmler, önemli bir işlev görmektedir. Filmler, yalnızca dil bilgisi ve kelime öğretiminde değil, aynı zamanda dili doğal bağlamları içinde anlama ve kullanma becerilerini geliştirmede de güçlü bir araçtır (Yaman & Arslan, 2022). Gerçek yaşamdan kesitler sunmaları ve kültürel öğeleri doğrudan yansıtmaları sayesinde, öğrencilerin dilsel ve kültürel farkındalıklarını artırır. Bu çerçevede, Türk dizileri ve filmleri, yabancı dil olarak Türkçeyi öğrenen bireyler için hem dilsel hem de kültürel açıdan zengin bir öğrenme kaynağıdır. Dizilerde kullanılan gündelik ifadeler, sosyal etkileşim biçimleri ve kültürel normlar, öğrenenlerin gözlem yoluyla dil becerilerini geliştirmelerine imkân tanırken, aynı zamanda Türk toplumuna dair daha derin bir anlayış kazanmalarına da katkı sağlar. Dolayısıyla bu yaklaşım, medya destekli yabancı dil öğretiminde Türk dizilerinin ve filmlerinin sunduğu potansiyeli ortaya koymak açısından önemli bir kuramsal çerçeve sunmaktadır.

Yabancı Dil Öğreniminde İşitsel ve Görsel Araçlar

Günümüzde internet tabanlı teknolojilerin gelişimi, yabancı dil öğreniminin geleneksel sınıf ortamlarının ötesine geçerek zaman ve mekân sınırlamalarını ortadan kaldırdığını ortaya koymaktadır. Özellikle Avrupa Ortak Referans Çerçevesi (CEFR) standartlarına uygun olarak geliştirilen web tabanlı platformlar, dil öğrenen bireylerin farklı konu başlıkları ve seviyelere göre yapılandırılmış içeriklerle etkili bir şekilde öğrenmelerini mümkün kılmaktadır (Kuşçu, 2017). Bu platformlar, sundukları zengin görsel-işitsel materyaller sayesinde öğrenme sürecini daha dinamik, etkileşimli ve kullanıcıya özgü bir hâle getirmekte; dilin doğal bağlamlarda kullanımını teşvik ederek öğrenmeyi kalıcı ve sürdürülebilir kılmaktadır.

Web tabanlı araçların sunduğu bireyselleştirilmiş öğrenme imkânları, dil öğrenen bireylerin kendi eksik yönlerini belirlemelerine ve bu alanlarda hedefe yönelik çalışmalar yapmalarına olanak tanır. Örneğin, dinleme becerisi yetersiz olan bir öğrenci, dil seviyesine uygun otantik videolar izleyerek bu becerisini geliştirebilir. Böylece öğrenciler, kendi öğrenme süreçlerini yönetebilir, öğrenme stratejilerini çeşitlendirebilir ve dilsel yeterliliklerini sistemli bir şekilde ilerletebilirler. Tüm bu olanaklar, teknolojinin yabancı dil öğretimindeki dönüştürücü gücünü gözler önüne sermekte ve dil öğrenimini daha erişilebilir, motive edici ve esnek bir deneyime dönüştürmektedir.

Dil öğretimi yalnızca kelime bilgisi ve dil bilgisi yapılarının kazandırılmasından ibaret olmayıp, aynı zamanda bu dilin ait olduğu kültürel değerlerin anlaşılmasını da kapsamaktadır. Türkçe öğrenen bireylerin, anlam farklılıklarında vurgu ve tonlamanın belirleyici rolünün farkında oldukları ve bu kullanımlardaki kültürel farklılıkları merak ettikleri görülmektedir. Bu bağlamda öğrenciler, işlevsel bir yaklaşımla dili öğrenirken, jestler, mimikler ve diğer sözsüz iletişim ögeleri gibi dilsel olmayan unsurları da analiz ederek dilin ahlaki ve sosyal boyutlarını kavramaya çalışmaktadır (Saat, 2023).

Türkçenin etkili ve hızlı bir biçimde öğrenilebilmesi için, özgün görsel-işitsel materyallerin kullanımı büyük önem taşımaktadır. Zira bir dili derinlemesine öğrenmek, aynı zamanda o dilin kullanıldığı toplumun kültürel bağlamını anlamayı gerektirir. Ancak, geleneksel ders kitapları ve yazılı materyaller çoğu zaman bu kültürel boyutu yeterince yansıtamamakta ve öğrencinin dili kapsamlı bir şekilde kavramasını engellemektedir (İşcan, 2017). Bu nedenle, dil öğretim sürecine filmler, diziler, etkileşimli uygulamalar gibi kültürel zenginliği yansıtan materyallerin entegre edilmesi gerekmektedir. Görsel ve işitsel medya araçları, çoklu duyuya hitap ederek öğrencinin dikkatini artırmakta, öğrenmeyi daha ilgi çekici ve kalıcı hale getirmektedir (Demirel, 2023). Bu tür materyallerin kullanımı, öğrencilerin hem

dili hem de o dile özgü kültürel kodları daha derinlikli ve anlamlı bir biçimde öğrenmelerine katkı sunmaktadır.

Dil öğrenme sürecinde her eğitim aracının kendine özgü rolü ve işlevi vardır. Başka bir deyişle, bir aracın başaramadığını başka bir araç kolaylıkla başarabilir. Örneğin kelime öğretiminde görsel yardımcılar daha etkiliyken, dinleme becerilerini geliştirmeye yönelik etkinliklerde ses kayıtları daha uygundur. Teknolojik gelişmelerle birlikte dil öğretim materyalleri de çeşitli dil becerilerinin ihtiyaçlarına uyacak şekilde önemli ölçüde gelişmiştir. Günümüzde internet tabanlı bilgisayar programları ve akıllı telefon uygulamaları dil öğretiminde yaygın olarak kullanılan popüler araçlar hâline gelmiştir (Kuşçu, 2017).

Modern internet tabanlı teknolojiler, yabancı dil öğrenimini ana dil edinim sürecine benzer bir şekilde destekleyen çeşitli etkinlik ve fırsatlar sunmaktadır. Günümüzde yabancı dil öğrenimi, geçmişte olduğu gibi yalnızca geleneksel sınıf ortamlarıyla sınırlı kalmamış; mobil uygulamalar ve sürekli internet erişimi sayesinde, ana dil edinimini taklit eden doğal ve etkileşimli ortamlarda da gerçekleştirilebilir hale gelmiştir. Multimedya araçları ve materyalleri, özellikle bireysel öğrenme süreçlerinin desteklenmesinde ve geliştirilmesinde önemli bir rol oynamakta; öğrenmeyi hem daha etkili hem de daha esnek bir hale getirmektedir (Günday & Aycan, 2016). Bu gelişmeler, Bandura'nın sosyal öğrenme kuramı çerçevesinde ortaya koyduğu, dilini öğrenmek istediğimiz toplumla etkileşim kurmanın öğrenme sürecindeki önemine dair görüşleriyle de örtüşmektedir. Görsel ve işitsel medya, bireylerin hedef dili yalnızca yapısal yönleriyle değil, aynı zamanda kültürel bağlamlarıyla birlikte öğrenmelerine olanak tanıyarak, bu tür bir etkileşim ortamı yaratmada önemli bir katkı sunmaktadır. Böylece, öğrenenler hem dili hem de dili konuşan toplumun davranış kalıplarını gözlemleyerek daha bütüncül bir öğrenme süreci yaşayabilmektedir.

Günday ve Aycan'a (2016) göre Yabancı dil öğrenmeye ve öğretmeye yönelik web sitelerinin ve programların sunduğu fırsatlar şu şekilde özetlenebilir:

1. Grup öğrenme veya kendi kendine öğrenme imkânı
2. Etkileşim ve iletişim yoluyla aktif öğrenme
3. Zaman ve mekân sınırlaması olmadan öğrenme
4. Öğrencinin hızına ve kavrayışına göre öğrenme
5. İçeriğin sınırsız tekrarı imkânı
6. Tüm dil becerilerini geliştirmeye yönelik çeşitli etkinliklere erişim
7. Yaşa ve eğitim düzeyine uygun materyal ve etkinlikler kullanma

8. Hedef dili kültürel ve sosyal bağlamında öğrenme

9. Daha keyifli ve heyecan verici bir öğrenme deneyimi sağlamak

10. Öğrencinin süreklilik ve ilerleme yönündeki motivasyonunu artırmak

İşitsel ve görsel materyallerin kullanımı, dil öğretimini daha etkili ve kalıcı hale getirmekte; öğrenme sürecine zengin, çok boyutlu bir deneyim kazandırmaktadır. Teknolojik araçlar, öğrencilerin dikkatini hızlı ve etkili bir şekilde çekebilme kapasitesine sahip olup, dil öğrenme sürecini daha dinamik ve motive edici bir yapıya dönüştürmektedir. Bu sayede hedef dilde gerekli becerilerin kazandırılması hem kolaylaşmakta hem de öğrenilen bilgilerin uzun vadede hatırlanabilirliği artmaktadır (Kuşçu, 2017).

Deneysel çalışmalar, görsel-işitsel araçların kullanılmasının öğrenme ve öğretme süreçlerini daha verimli ve keyifli hale getirdiğini kanıtlamıştır. Bu araçlar, öğrencileri öğrenme sürecine katılmaya motive ettiğinden ve dikkatlerini eğitim materyaline çekerek anlamayı ve kavramayı kolaylaştırdığından dil öğretiminde birçok fayda sağlar. Buna ek olarak, bu araçlar öğrencilerin bilgileri hatırlama ve ilişkilendirme becerilerinin geliştirilmesine katkıda bulunur ve bu da akademik performansın artmasını sağlar. Başka bir deyişle, eğitim araçları, öğrenciler ile bilgi arasında öğrenme deneyiminin etkinliğini arttıran hayati bir köprüdür (Kuşçu, 2017).

Dil öğretiminde öğrenciyi doğrudan hedef dille maruz bırakmak en etkili yöntemlerden biri olarak kabul edilmektedir. Ancak bunu başarmak için her zaman yeterli zaman ya da uygun ortam olmayabilir. Pandemi sürecinde de açıkça görüldüğü gibi yüz yüze teması mümkün kılan koşullar şartlara göre mümkün olmayabilir. Bu gibi durumlarda öğrencinin dile dolaylı olarak maruz kalmasını sağlayacak özgün bir öğrenme ortamının sağlanmasına ihtiyaç vardır. Otantik görsel-işitsel materyaller, dil öğrencisi için doğal bir ortam yaratarak, öğrencilerin hedef dile etkili bir şekilde maruz kalmasını sağlar. Dolayısıyla bu materyaller, dil öğrenenler ile ana dili konuşanlar arasında bir köprü görevi görerek öğrenme ve iletişim sürecini geliştirir (Saat, 2023).

İşitsel ve görsel duyuları hedef alan medya araçları, dil ve kültür anlayışını geliştirmek için etkili bir kaynak sunar. Filmler, diziler, kısa filmler, televizyon ve radyo programları, haberler, YouTube videoları ve reklamlar gibi çeşitli medya ürünleri, ses ve görüntüyü birleştirerek zengin ve etkileşimli bir eğitim deneyimi yaratır (Saat, 2023). Bu medya unsurları, öğrencilerin dil becerilerini geliştirirken, kültürel bağlamı anlamalarına da önemli katkılar sağlar.

Türkçe Öğreniminde Dizi ve Filmlerin Yeri ve Önemi

Televizyon dizileri, yayıncı, yapımcı, senarist, diyalog yazarı, yönetmen, oyuncu ve müzik gibi birçok farklı bileşenin bir araya gelerek oluşturduğu projelerdir. Bu diziler, izleyicinin ilgisini sürekli canlı tutmayı başaran ve her bölümde merak uyandıran yapılarla dikkat çeker. "Dizi" terimi, her bölümde bağımsız bir hikayenin sunulduğu anlatım biçimini ifade ederken; bir "dizi" ise birbirine bağlı ve tamamlayıcı bölümler aracılığıyla ilerleyen bir anlatı türünü tanımlar (Aytaç & Üner, 2021). Pembe diziler, düzenli olarak yayınlanmaları (çoğunlukla haftalık, bazen günlük), açık uçlu anlatıları ve izleyicinin dikkatini sürekli canlı tutacak şekilde değişen yapılarıyla pek çok ortak özelliğe sahiptir (Aslan, 2020). Özetleriyle birlikte 2 ila 3 saat süren bu yapımların uzunluğundan, izleyicilerin üçte ikisi şikayetçi olmaktadır (Tanriöver, 2010).

Televizyon dizilerinin izleyici kitlesi, internet teknolojilerinin gelişmesiyle birlikte giderek daha çeşitli ve heterojen bir yapıya bürünmeye başlamıştır. Zaman ve mekân sınırlılıklarını ortadan kaldıran dijital olanaklar sayesinde, diziler artık yalnızca yerel izleyiciye değil, küresel ölçekte farklı coğrafyalardan ve kültürel arka planlardan bireylere de ulaşabilmektedir. İnternet aracılığıyla, belirli bir ülkede, belirli bir zamanda ve en önemlisi belirli bir dilde yayınlanan televizyon programları dünyanın farklı yerlerinde izlenebilmektedir (Aslan, 2020). Türk dizileri sadece Türk izleyicilerden değil, İtalya'dan Çin'e kadar geniş bir coğrafyadaki izleyicilerden de büyük ilgi görmektedir. 1990'lı yıllarda ticari yayıncılığın başlamasıyla birlikte bu dizilerin yapımında artış yaşanmış, 2008 yılında Orta Doğu ve Balkan ülkeleri ile başlayan uluslararası pazara açılma süreci birçok farklı bölgeye yayılmıştır (Aytaç & Üner, 2021). Türkiye, yerli yapımların pazar payının yüzde 50'ye ulaştığı bir film endüstrisine sahiptir. Bu oran Türkiye'yi Avrupa ülkeleri arasında birinci, dünyada ise Amerika Birleşik Devletleri, Hindistan ve Çin gibi güçlü yerel film endüstrisine sahip ülkelerden sonra 6. sıraya yerleştirmektedir. Türkiye'nin 2010 yılında en çok hasılat yapan beş filminin de yerli yapımlardan oluşması, sinema sektöründeki güçlü konumunu ve önemini göstermektedir (Tanriöver, 2010). Bu, Türk dizilerinin dünya çapında farklı kesimlerin ilgisini çeken, farklı ve özgün içerikler sunduğunun bir göstergesidir.

Türk dizileri, içerik bakımından sunduğu geniş yelpazeyle dikkat çekmektedir; tarihî, kültürel, toplumsal, romantik, duygusal, gerçekçi, kurgu, dramatik, dinî ve komedi türlerinde pek çok yapımı bünyesinde barındırmaktadır. Sunum biçimi açısından genellikle haftalık olarak yayımlanan bu diziler, her hafta bir bölüm şeklinde izleyiciyle buluşmakta; bununla birlikte, günlük yayımlanan yapımlar da mevcuttur. Türk dizileri aynı zamanda doğal manzaraları, sade mekânları ve yerel atmosferi estetik ve profesyonel bir şekilde yansıtan yüksek prodüksiyon

kalitesiyle öne çıkmakta, bu da izleyicinin yapımla duygusal bağ kurmasını kolaylaştırmaktadır. İçerik ve biçimsel çeşitlilik, Türk dizilerinin yalnızca ulusal düzeyde değil, uluslararası alanda da yaygınlaşmasını sağlamış; farklı kültürel ve etnik geçmişe sahip geniş bir izleyici kitlesine ulaşarak etkileyici ve çekici olma potansiyelini güçlendirmiştir.

Türk dizileri, Türkiye'nin uluslararası düzeydeki ticari potansiyelinin artmasına önemli katkı sağlamaktadır. Bu dizi ve filmlerin yurt dışına satılması giyim, ev tekstili, mobilya, araba vb. ürünlerin tanıtımını yaparak bu ürünlerin popülaritesini arttırmış ve bu ürünlere olan talebin artmasına neden olmuştur. Bunun turizme de büyük katkısı olmuştur. Örneğin 'Gümüş' (Noor) dizisinin çekildiği Abud Efendi Yalısı, Körfez ülkelerinden ve Orta Doğu'dan gelen turistlerin favori destinasyonu haline gelmiştir. Ayrıca 'Asmalı Konak' dizisi çok sayıda yerli turisti Kapadokya bölgesine çekerken, 'Muhteşem Yüzyıl' dizisi Topkapı Sarayı'na olan ziyaret talebini ve halkın tarihin anlatıldığı kitap ve televizyon programlarına olan ilgisini arttırmıştır. O döneme ait bu etki, televizyon ve film sektörünün rolünün sadece ticari boyutlarla sınırlı olmadığını, kültürel zenginleşmeye de uzandığını göstermektedir (Tanriöver, 2010).

İzleyiciler, dizilerde ve filmlerde gördükleri veya duydukları her şeyden etkilenmektedir ve çoğunlukla beğendikleri şeyleri taklit etmeye çalışmaktadır. Örneğin moda alanında ekranda gördüğü kıyafetleri tercih edebilirken, mobilya alanında bu eserlerin aktarıldığı Türk zevkinden etkilenebilir. Yapılan araştırmalar, bu etkinin mekânlara da yansıdığını, bazı izleyicilerin dizide geçen turistik yerleri gerçek hayatta görmek için oraya gittiğini ortaya koymaktadır. Bu da dizi ve filmlerin izleme ve görme açısından ne kadar büyük bir etkiye sahip olduğunu göstermektedir. Demiral'ın (2023) çalışmasında yer alan bir katılımcı, Türk dizi ve filmlerinin yalnızca eğlence aracı olmanın ötesinde, bireylerin Türkiye'ye yönelik seyahat arzularını şekillendiren güçlü bir motivasyon kaynağı olabileceğini ifade etmiştir. Katılımcı, bu yapımların zamanla kendi yaşam tarzının bir parçası hâline geldiğini belirterek, "İzlediğim şeyler nedeniyle yaşam tarzımın bir parçası haline geldiler. Türk filmleri ve dizileri izlerken Türkiye'nin ne kadar güzel bir yer olduğunu fark ettim ve orayı ziyaret etme isteği duymaya başladım. Oraya gidip dizi ve filmlerde gördüğüm güzel yerleri görmeyi hayal ediyorum." şeklinde konuşmuştur. Bu ifade, görsel medya aracılığıyla sunulan kültürel ve mekânsal öğelerin, izleyicinin zihninde turistik bir meraka dönüşebileceğini ortaya koymaktadır.

Televizyon dizileri, yapıldıkları ülkenin toplumsal gerçekliğine ve tarihine birçok gönderme içermektedir. Dolayısıyla küreselleşen dünyada dizilerin de uluslararası bir etkiye sahip olması doğal olarak onları yumuşak güç bağlamında derinlemesine incelenmeye değer kılmaktadır. Televizyon dizileri kültürel değerleri bir ülkeden diğerine taşıyan bir araçtır.

Ulusal ve kültürel sınırları aşıp başkalarına aktararak kültürel ve ulusal kimliğin uluslararası düzeyde desteklenmesinde önemli bir rol oynar (Aslan, 2020). Dil ve kültür birbiriyle sıkı sıkıya bağlantılıdır; çünkü her dil, o dili konuşan milletin kimliğini yansıtan bir kültürü içinde barındırır. Yazılı metinler, öğrencilerin okuma yoluyla kültürel bilgi edinmelerini sağlarken, filmler kültürü görsel ve doğrudan sunarak öğrencilere daha canlı bir deneyim kazandırır. Filmler, sevinç ve üzüntü duygularını yansıtması, jest, mimik, beden dili ve dil değerlerini yansıtması nedeniyle farklı kültürel ögeleri aktarmada etkili bir araçtır ve dilin eşlik ettiği kültürün daha derin anlaşılmasına yardımcı olmaktadır (Yaman & Arslan, 2022).

Bir yabancı dile hâkim olmanın en iyi yolu, nüfusun o dili ana dil olarak konuştuğu bir ülkede yaşamak ve orada verilen eğitim yoluyla öğrenmektir. Ancak bu mümkün değilse dili öğrenmek veya öğretmek için çeşitli yöntem, teknik ve araçların kullanılması gerekir (Kuşçu, 2017).

Filmler, hedef dili doğal bağlamlarda öğrenme imkânı bulamayan bireyler için hem dilsel hem de kültürel açıdan önemli bir kaynak niteliği taşımaktadır. Bu yapımlar, dili hem bilişsel hem de duyusal düzeyde yansıtan görsel-işitsel bir ayna işlevi görür. Görsel unsur, konuşmacının jest ve mimikleri aracılığıyla iletilen sözlü ifadeleri somutlaştırırken; işitsel unsur ise telaffuz ve konuşma üslubunun doğru ve etkili bir biçimde algılanmasını sağlar (Yaman & Arslan, 2022). Ancak bu materyallerin etkili bir biçimde kullanılabilmesi için öğrencinin dil düzeyiyle uyumlu, hedeflenen kazanımlara uygun içeriklerin seçilmesi gerekmektedir. Dil bilgisel doğruluğu yüksek, kelime ve telaffuz hataları içermeyen ve anlaşılır bir aksanla hazırlanmış videolar tercih edilmelidir (Saat, 2023). Öğrencinin, kendi seviyesini doğru bir şekilde değerlendirmesi ve buna uygun içerikleri seçmesi, hem motivasyonunu koruyacak hem de öğrenme sürecini daha verimli kılacaktır. Öğrenicinin basitten karmaşığa doğru yapılandırılmış bir içerik izlemesi, dilsel gelişimin sistematik bir biçimde ilerlemesine katkı sağlayarak, kelime dağarcığını ve dil bilgisel farkındalığını aşamalı olarak artıracaktır.

Her dilin kendine özgü gramer, morfolojik ve fonolojik özellikleri olduğundan, yabancı dil olarak öğretilirken dile özgü öğretim yöntemleri geliştirilmelidir. Dil zamanla değişip geliştiği için sabit, değişmez bir yöntemle öğretilemez. Bu nedenle öğretim yöntemlerinin bu değişikliklere uyarlanabilir olması ve devam eden öğrenme ihtiyaçlarını karşılayacak şekilde gelişmeye devam etmesi gerekmektedir (Memiş & Erdem, 2013).

Demirerl'e (2023) göre dil öğrenirken dizi ve filmlerden yararlanılabilecek şeyler arasında şunlar yer almaktadır:

Söz varlığı: Yabancı dil öğretiminde temel konulardan biri kelime öğretimidir; hedef dildeki kelimeleri bilmek, onları doğru kullanmanın ilk adımlarından biridir. Bu nedenle kelime

bilgisi, öğrencinin dile hâkim olmasını ve etkili bir şekilde iletişim kurmasını sağlayan temel dayanaklardan biridir. Kelime dağarcığını geliştirmenin yararlı bir yolu, kelimelerin anlaşılmasını ve kullanımını geliştiren zengin bir bağlam sağladıkları için hedef dildeki filmlere ve televizyon dizilerine güvenmektir. Türk dizileri ve filmleri yabancıların da izleyerek günlük ve argo konuşma ifadelerini öğrenmesine olanak sağlamaktadır.

Motivasyon: Yabancı dil öğretiminde motivasyon, öğrenme sürecini etkileyen en önemli temel psikolojik faktörlerden biridir ve dil öğreniminde başarı için vazgeçilmez bir unsurdur. Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenenler, Türk dizi ve filmlerini kendilerine Türkçe öğrenme ve Türk kültürünü keşfetme konusunda yardımcı olan motivasyonel bir araç olarak tanımlamıştır. Ayrıca Türkçe iletişim kurma, Türk müziği dinleme ve hatta Türkiye'ye seyahat etme becerilerinin artmasında da etkili olduğunu belirtmişlerdir. Yaman ve Arslan'a (2022) göre; eğlenceli ve eğlendirici filmler, bireylerin yabancı dil öğrenmesi, öğrenmeye karşı motivasyon ve ilgilerinin canlı tutulması için zengin ve etkili bir motivasyon kaynağıdır.

Dil ve kültür öğrenme:

Şekil 1. *Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğrenenlerin Gözüyle Türk Dizi ve Filmleri*

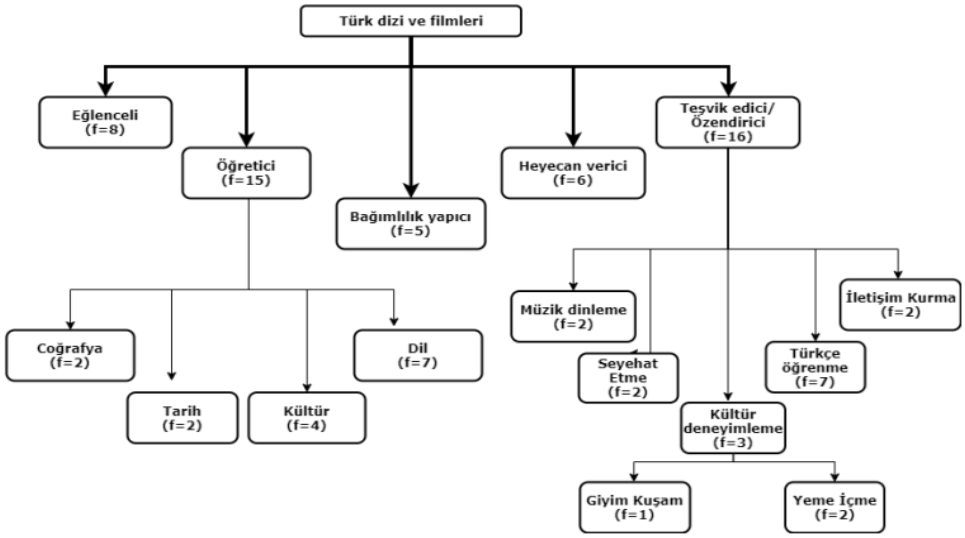

Demiral'ın (2023) yaptığı araştırmaya göre, Türk dizi ve filmlerinin izleyiciler üzerinde çok boyutlu etkiler yarattığı görülmektedir. Katılımcı ifadeleri doğrultusunda oluşturulan kategoriler, bu yapımların yalnızca birer eğlence unsuru olmaktan öte, öğretici, teşvik edici ve kültürel etkileşimi destekleyen araçlar olduğunu ortaya koymaktadır. Eğlenceli (f=8) ve heyecan verici (f=6) yönleriyle dikkat çeken bu içerikler, aynı zamanda dil (f=7), kültür (f=4), tarih (f=2) ve coğrafya (f=2) gibi alanlarda öğretici bir nitelik taşımaktadır. Katılımcılar, Türk dizilerini izledikçe dil öğrenmeye motive olduklarını, Türkiye'ye seyahat etme arzusu duyduklarını ve hatta Türk yemekleri, müzikleri ve giyim tarzlarına ilgi geliştirdiklerini belirtmişlerdir. Teşvik edici/özendirici (f=16) etkiler altında toplanan bu ifadeler, Türk dizi ve

filmlerinin hem dil edinimi hem de kültürel aktarım açısından önemli bir araç olduğunu göstermektedir. Bununla birlikte, bazı katılımcıların dizilere bağımlılık düzeyinde bağlandıkları da (f=5) dikkat çekmektedir. Tüm bu veriler, görsel-işitsel medya ürünlerinin dil öğretiminde yalnızca bilişsel değil, aynı zamanda duyuşsal ve kültürel boyutlarda da etkili olduğunu güçlü bir biçimde desteklemektedir.

Temel dil becerilerini geliştirme: Okuma, yazma, dinleme, ve konuşma becerileri. Filmler, ses ve görüntüyü aynı anda ve tekrar tekrar bir araya getirebilme özelliği sayesinde işitsel ve görsel ilgiyi çekerek, kelime dağarcığının genişlemesine ve doğrudan dinleme becerisinin güçlenmesine katkı sağlarken, okuma, yazma ve konuşma becerilerinin gelişimini de desteklemektedir (Yaman & Arslan, 2022). Yılmaz ve Irşi'ye (2017) göre; yabancı dil öğreniminde dört temel beceriyi (okuma, yazma, konuşma ve dinleme) geliştirmek için filmler oldukça etkili bir yöntem sunmaktadır. Filmler, özellikle dinleme ve konuşma becerilerini geliştirme açısından faydalıdır; doğru telaffuz, jest, mimik ve sosyal etkileşimleri gözlemleme olanağı sunarak dil öğrenim sürecini zenginleştirip öğrencilere doğal bir dil ortamı sağlamaktadır. Eryılmaz'a (2024) göre; yabancı veya ikinci dil olarak Türkçe öğretiminde Türk dizi ve filmlerinin kullanımı, öğrencilerin temel dil becerilerini geliştirmelerine ve etkili, bağımsız bir öğrenme deneyimi kazanmalarına yardımcı olmaktadır. Ayrıca, çizgi filmler, altyazılı filmler ve film eleştirisi teknikleri de Türkçe öğrenme sürecini desteklemektedir. Bu yöntemler, öğrencilerin kelime dağarcıklarını zenginleştirirken, Türk kültürünü ile bu kültürü yansıtan beden dili unsurlarını öğrenmelerini sağlar. Bunun yanında, Türkçedeki doğru telaffuz becerilerinin gelişimine katkıda bulunarak öğrencilerin dile olan ilgisini ve dil bilgisine dair farkındalıklarını artırır.

Okuma Becerisi

Ağar'a (2011) göre, H. Ragıp Bey'in eğitim anlayışında okumak ve okutmak temel ilkeleri oluşturmaktadır. Ona göre, okumak tüm bilgi alanlarının kapısını aralayan bir başlangıç noktasıdır. Öğretmen açısından vazgeçilmez bir araç, öğrenci için ise etkili bir öğrenme sürecine giriş niteliğindedir. H. Ragıp Bey, öğretmenliğin temelinin okumaya dayandığını vurgularken, öğrencilerin okul sonrası yaşamlarında da bilgiye ulaşmalarını sürdürülebilir kılacak en önemli becerinin yine okuma olduğunu belirtmektedir. Bu yaklaşım, özellikle yabancı dil öğrenen bireyler açısından da önem taşımaktadır; çünkü okuma, dil ediniminde geliştirilen temel becerilerden biri olmasının yanı sıra, dilin yapısal özelliklerinin kavranmasına ve kelime dağarcığının zenginleşmesine de doğrudan katkı sunmaktadır.

H. Ragıp Bey'e göre okuma öğretimi şu dört aşamada gerçekleşir:

a) Düzenli okuma

b) Sıralı okuma (hızlı okuma)

c) Tefsir kıraatı (yorumlu okuma)

d) Tefhimi kıraatı (anlayarak okumak)

Demiral'ın (2023) çalışmasında, Türkçeye çevrilmiş filmlerin izlenmesinin, yabancı dil öğrenen bireylerin okuma becerilerine olumlu katkılar sunduğu ortaya konulmuştur. Film izleme sürecinde altyazılı metni takip etmek, işitsel girdilerle eşzamanlı olarak görsel-işitsel bir bağlamda sunulan dilin daha iyi kavranmasına imkân tanımaktadır. Bu durum, öğrencilerin kelime ve yapıların anlamlarını doğal bağlamları içerisinde öğrenmelerine yardımcı olurken; yazılı metni sesli ifadelerle eşleştirme becerilerini de geliştirmektedir. Dolayısıyla, bu etkileşimli öğrenme yöntemi, dilin hem işitsel hem de görsel kanallardan edinilmesini kolaylaştırarak, okuma-anlama sürecini daha etkili ve kalıcı hâle getirebilmektedir.

Filmin konuşma metni çıkarılarak öğrencilere alıştırma olarak verilebilir. Bu metin, hazırlık veya pekiştirme amacıyla kullanılarak okuma becerisinin gelişimine katkıda bulunur (Yılmaz & Irşi, 2017).

Dinleme Becerisi

Psikolojideki davranışsal yaklaşımlardan (Skinner'ın teorisi gibi) ve dil bilimindeki yapısalcılıktan etkilenen teoriler, dil öğreniminin doğal olarak dinleme becerisiyle başladığını, ardından konuşma, ardından okuma ve en sonunda yazma becerisinin geldiğini vurgular. Buna göre bu yöntemde dinleme ile sözlü anlama ve konuşma becerilerine diğer becerilere göre daha fazla önem verilmektedir (Memiş & Erdem, 2013). Filmler, öğrencilerin gündelik dili, kullanılan ifadeleri, jest ve mimikleri gözlemlemelerine olanak tanıyarak sosyal hayatta kullanılan dil yapıları ve kültürel davranışları öğrenmelerine katkı sağlar (Yılmaz & Irşi, 2017).

Dil Bilgisi

Ağar'ın (2011) aktardığına göre H. Ragıp Bey, dil bilgisi öğretiminde belirli ilkelere dikkat çekmektedir. Ona göre, dil bilgisi kurallarının etkili bir şekilde öğretilebilmesi için öncelikle bu kuralların uygulanacağı kelimelerin anlam ve kavramlarının açıklanması gereklidir. Ardından, temel düzeydeki dil bilgisi yapılarına geçilmeli ve bu kurallar deneysel bir yaklaşımla, öğrencilerin anlayabileceği biçimde gerekçeleriyle sunulmalıdır. H. Ragıp Bey, dil bilgisi kurallarını "genel" ve "özel" olmak üzere ikiye ayırmakta; özel kuralların daha ileri düzeydeki öğrencilere bırakılmasını önermektedir. Öğrencilerin kuralları ve istisnaları kendi keşifleriyle fark etmeleri teşvik edilmeli, bol pratikle bu öğrenme pekiştirilmelidir. Dil bilgisi

öğretiminde ders kitabının ikincil bir rolü olduğunu savunmakla birlikte, kitapların, edinilen bilgilerin alıştırmalar yoluyla pekiştirilmesinde önemli bir araç olduğunu da belirtmektedir. Ayrıca, gramer öğretiminde analiz yönteminin önemine dikkat çeken H. Ragıp Bey, kelime ve cümlelerin birlikte incelenmesiyle fikirler arasındaki ilişkilerin ortaya konulmasını savunur. Bu analiz sürecinin, tüm sınıfın katılımıyla sözlü olarak gerçekleştirilmesi gerektiğini vurgulayan yaklaşım, günümüzde gelişmiş biçimleriyle dil bilgisi öğretiminde hâlâ etkin bir yöntem olarak varlığını sürdürmektedir.

Dil eğitimi dört temel becerinin (okuma, dinleme, konuşma ve yazma) geliştirilmesine dayansa da dil bilgisi bu becerilerin tamamını destekleyen temel taştır. Dil bilgisi ayrı bir beceri değil, konuşmacı ile dinleyici arasında düzgün bir iletişim sağlamak için gerekli bir araçtır. Bu nedenle dil öğretiminde dil bilgisinin önemi büyüktür. Ancak dil bilgisini ardışık olarak veya tamamen teorik olarak öğretilen katı şablonlar olarak sunmak yerine, anlam ve işleve odaklanan bir şekilde öğretmek gerekmektedir (Saat, 2023).

Soyut etkinlikler ve yalnızca yalıtılmış dil bilgisi kullanarak dil bilgisi öğretmek, öğrencilerin kuralların gerçek dünya bağlamında nasıl işlediğini anlamamalarına neden olur. Bu durum, dil bilgisinin anlam ya da pratik kullanımı ile ilişkilendirilmeden yalnızca biçimsel yönlerine odaklanılmasına yol açar. Geleneksel öğretim yöntemleri, öğrenciyi konuşma ve yazma gibi becerilerle meşgul etse de, çoğu zaman gerçek yaşam bağlamında uzun süreler boyunca pasif bir durumda tutar; bu da öğrenme sürecinin etkinliğini azaltır (Saat, 2023). Öğrenciler, dili ana dili olarak konuşan bireyleri gözlemleyip onların dil bilgisini nasıl kullandıklarını gördüklerinde, dil bilgisini zihinsel olarak daha etkili bir şekilde yapılandırarak gerçek yaşamda uygulamalı kullanımını da gözlemlemiş olurlar. Örneğin, Türkçede geçmiş zaman için iki farklı zaman kuralı bulunur: görülen geçmiş (-dı) ve duyulan geçmiş (-mış). Bu iki kuralı, kullanıldıkları bağlamı gözlemlemeden birbirinden ayırmak ve doğru bir şekilde anlamak oldukça zordur.

Konuşma Becerisi

Demiral'ın (2023) yaptığı çalışmada, Türkçe dizi ve film izleyen öğrencilerin, çevrelerinde Türkçe konuşan kimse olmadığında bile tekrar ve taklit yoluyla kendi kendilerine konuşma pratiği yapabildikleri bulunmuştur. Sonuç olarak bu yöntem onların konuşma becerilerinin gelişmesine ve dili daha fazla kullanma yeteneklerinin artmasına katkı sağlamaktadır.

Öğrenme ortamının sınırlılıklarını aşmaya ve konuşma becerisini geliştirmeye katkı sağlayan en önemli etkenlerden biri de etkili görsel-işitsel araç olarak kabul edilen Türkçe dizi

ve filmlerdir. Bu materyaller, günlük yaşamda dilin gerçek kullanımını yansıtan gerçekçi içerikler sunarak dil öğrenimine büyük katkı sağlamaktadır. Ayrıca film ve diziler, doğal bağlamlarda kullanılan yaşayan bir dil edinme fırsatı sunarak, Türk kültürünü farklı coğrafi bölgelere aktarmakta, bu da dil öğrenenler arasında kültürel anlayışın gelişmesine katkı sağlamaktadır (Yaman & Arslan, 2022).

Konuşma becerisi, yabancı dil öğrenme ve öğretme sürecinde önemli bir unsur olup, dil ediniminin ne düzeyde olduğunun önemli bir göstergesidir. Türkçeyi yabancı dil olarak konuşabilme becerisini kazanan birey, sadece konuşma becerisini geliştirmekle kalmaz, aynı zamanda dinleme, okuma, yazma gibi diğer becerilerini de geliştirmek için güçlü bir motivasyon kazanır, bu da dil yeterliliğinin bütünleşik bir şekilde gelişmesine katkı sağlar (Yaman & Arslan, 2022).

Filmler, öğrencilerin telaffuz becerisini geliştirirken dersin eğlenceli hale gelmesini sağlar. Sahnelerin canlandırılması, tahmin yapma ve sahne tamamlama gibi etkinlikler, öğrencilerin dili doğal bir şekilde kullanmalarına yardımcı olur (Yılmaz & Irşi, 2017).

Yazma Becerisi

Yazma becerisini desteklemek için filmler, duyulanları yazıya geçirme veya tahmin etme etkinliklerinde kullanılabilir. Ayrıca, bu etkinlikler ev ödevi olarak verilip öğrencilerin öğrendiklerini pekiştirmeleri sağlanabilir (Yılmaz & Irşi, 2017).

Arap Ülkelerinde Türk Dizi ve Filmlerinin Yeri ve Önemi

2007 yılında Arap dünyasında gösterilmeye başlanan Türk dizileri, ilk günden itibaren büyük ilgi çekmiştir. Bazı yapımlar kendi ülkelerinde başarı elde edemezken, Arap ülkelerinde geniş bir hayran kitlesi oluşturdu. YouTube kanallarının artmasına ve popülaritesine rağmen bu ilgi hâlâ devam etmektedir. Artık herkes bir diziyi kesintisiz izleyebilmek için tamamını indirip izleyebilmekte, hatta televizyon kanalında yayınlanmadan önce bile izleyebilmektedir. Bu dizilerin yaygınlaşmasının ve başarısının en önemli nedenlerinden biri, dizilerde işlenen toplumsal ilişkilerin Arap toplumlarıyla büyük benzerlik göstermesidir. Ayrıca, Arap dünyasında tanınan Suriye lehçesiyle dublaj yapılması ve karakter isimlerinin Arapça isimlerle değiştirilmesi, bu yapımların daha geniş bir izleyici kitlesine ulaşmasını kolaylaştırmıştır (Mamniye vd., 2024).

Öztürk ve Atik'e (2016) göre, Türk dizilerinin yoğun ilgi gördüğü bölgelerden biri de Arap ülkeleridir. Arap izleyiciler genellikle dizideki karakterlere odaklansa da mekânlar, dekor ve kostümler de dikkatle takip edilmektedir. Türk dizilerinin Araplar arasında popüler olmasının sebepleri arasında, şiddet içeriğinin az olması ve özellikle kadın izleyiciyi cezbeden

romantizm ve aşk temalarının işlenmesi yer almaktadır. Ayrıca, iki kültür arasında ortak kelimeler, benzer mimari, gelenek ve görenek gibi kültürel unsurların bulunması da Arap izleyiciyi çekmektedir. 2007 yılında "Gümüş" adlı Arapların tanıdığı ismi ile “Noor” dizisinin Orta Doğu’ya açılması, Türk dizilerinin Orta Doğu ve Balkan ülkelerine açılmasını sağlamıştır. Plansız ve kendiliğinden gelişen bu ihracat süreci, dizilerin yurt dışında gördüğü yoğun ilgiyle hız kazandı. Özellikle Arap dünyasında büyük bir ilgi gören Gümüş dizisinin sezon finali, 85 milyon Arap izleyiciyi ekran başına toplamıştır. Bu da Türk dizilerinin bölgedeki popülaritesinin çarpıcı bir göstergesi olmuştur.

Türk dizileri ve filmleri, Arap ülkelerinde başlangıçta Suriye lehçesiyle dublajlı olarak gösterilmeye başlanmıştır. Ancak, teknolojinin gelişmesi ve YouTube ile internet sitelerinin yaygınlaşmasıyla birlikte, çevirmenler dizilerin bölümlerini Türkiye'de yayınlandıktan hemen sonra tercüme etmeye başlamışlardır. Bu, izleyicilere dizileri hızlı bir şekilde takip etme ve oyuncuların orijinal seslerini duyma imkânı sunmuştur. Bu durum, birçok Arap izleyicinin Türkçe öğrenmeye yönelmesini veya dizileri özgün dilinde izleyerek bazı kelimeleri ezberlemesini sağlamıştır.

Ürdün’de Türkçeyi Yabancı Dil Olarak Öğreten Üniversite Bölümleri

Ürdün’de Türk dili eğitimi veren iki önemli üniversite bulunmaktadır: Ürdün Üniversitesi ve Yarmouk Üniversitesi. Ürdün Üniversitesi, 1962 yılında kurulmuş olup Türkiye ile kültürel bağlarını güçlendiren bir eğitim politikası izlemektedir. Bu üniversitedeki 2011 yılında açılan "Türkçe ve İngilizce" bölümü, Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenen öğrencilere kapsamlı bir dil eğitimi sunmaktadır (Ürdün Üniversitesi Resmi Web Sitesi, 2024). Yarmouk Üniversitesi ise, 1976 yılında kurulmuş ve Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü 2017 yılında açılmıştır. Bu üniversite, öğrencilerin Türk diline olan ilgilerini artıran etkinlikler düzenlemekte ve öğrencilere dilin kültürel boyutunu da öğretmektedir (Yeni Şafak, 2024).

İlgili Araştırmalar

Türk dizileri ve filmlerinin yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde önemli bir rol oynadığına dair birçok araştırma bulunmaktadır. Bu çalışmalar, filmlerin dil becerilerinin geliştirilmesine ve kültürel aktarımın sağlanmasına katkıda bulunduğunu göstermektedir (Harmandar, 2021; İşcan, 2017; İşcan & Delen, 2017; Yılmaz & Diril, 2019). Filmler, dinleme, okuma, konuşma ve yazma becerilerini desteklerken aynı zamanda eleştirel düşünme, yaratıcı dil kullanımı ve iletişim becerilerinin gelişimini de teşvik etmektedir. Öğrencilerin jest ve mimikler gibi sözsüz iletişim unsurlarını gözlemleyerek dili daha doğal bir şekilde öğrenmelerine yardımcı olmaktadır (Yılmaz & Diril, 2019). Ayrıca, diziler ve filmler, hedef

kültüre karşı olumlu bir bakış açısı kazandırarak kültürel farkındalık yaratmaktadır (Harmandar, 2021).

Filmler, kültürel ögelerin soyut bir bilgi olmaktan çıkıp somut bir bağlama oturtulmasını sağlamakta ve öğrencilerin Türk toplumunu ve kültürünü daha iyi anlamalarına yardımcı olmaktadır (İşcan, 2017). Öğretmen rehberliğinde gerçekleştirilen film temelli etkinlikler, öğrenmeyi daha verimli ve sürdürülebilir hâle getirmektedir. Araştırmalarda, öğrencilerin rehberlik olmadan kültürel unsurları yeterince fark edemediği görülmüş, bu nedenle öğretmenlerin film seçiminde dikkatli olması ve içeriği uygun etkinliklerle desteklemesi gerektiği vurgulanmıştır (İşcan & Delen, 2017).

Dil öğretimi açısından bakıldığında, dizilerde ve filmlerde yer alan kalıp ifadeler, öğrencilerin Türkçeyi daha etkili kullanmalarına yardımcı olmaktadır. Bu ifadeler, dilin bağımsız kullanımına katkı sağlamakta ve öğrencilerin günlük konuşma diline hâkimiyetlerini artırmaktadır (Harmandar, 2021). Film ve dizilerin seçimi, öğrencilerin dil seviyesine uygun olmalı ve anlama becerisini destekleyen içerikler barındırmalıdır (Yılmaz & Diril, 2019). Ayrıca, film etkinlikleri pasif öğrencileri daha aktif hâle getirmekte, kelime dağarcığını genişletmekte ve karmaşık metinleri anlama yeteneğini geliştirmektedir.

Tüm bu araştırmalar, Türkçe öğretiminde filmler ve dizilerin pedagojik açıdan güçlü birer öğrenme aracı olduğunu ortaya koymaktadır. Görsel materyaller, öğrencilere doğal bir dil ortamı sunarak onların iletişim becerilerini geliştirmelerine yardımcı olmakta ve öğrenme sürecini eğlenceli hâle getirmektedir. Öğretmenlerin rehberliğinde gerçekleştirilen film destekli öğretim, öğrencilerin Türk kültürel unsurlarını fark etmelerini sağlayarak öğrenmenin daha derin ve anlamlı olmasını sağlamaktadır (İşcan & Delen, 2017; Yılmaz & Diril, 2019). Bu bağlamda, Türkçe öğretiminde filmler ve dizilerin etkin bir şekilde kullanılması gerektiği sonucuna ulaşılmıştır.

Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde işitsel ve görsel yöntemlerin etkinliği üzerine yapılan çalışmalar, bu yöntemlerin dil öğrenme sürecine önemli katkılar sunduğunu ortaya koymaktadır (Arslan & Adem, 2010; Arslan & Gürdal, 2012; Gülseven, 2014; İşcan, 2011). Özellikle filmler, diziler, video içerikleri ve diğer görsel-işitsel materyallerin yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde etkili bir araç olduğu vurgulanmaktadır.

Arslan ve Adem (2010), yabancılara Türkçe öğretiminde görsel ve işitsel araçların etkin kullanımına dair yaptıkları çalışmalarında, bu materyallerin kullanım yöntemlerini ele alarak en yüksek verimin nasıl sağlanabileceği üzerinde durmuşlardır. Çalışmalarında, öğretimde kullanılan materyallerin yetersizliğine dikkat çekilmiş ve bu durumun öğrenme sürecinde istenilen başarının sağlanamamasına neden olduğu belirtilmiştir. Öğrencilerin dikkatini çekmek

ve öğrenme sürecini daha etkili kılmak için görsel ve işitsel materyallerle desteklenen derslerin önemine vurgu yapılmıştır. Ancak Türkçe öğretimi için geliştirilen video, televizyon programı ve bilgisayar tabanlı materyallerin sınırlı olduğu ve bu alanda daha fazla kaynağa ihtiyaç duyulduğu ifade edilmiştir. Bu noktada, İngilizce gibi popüler dillerin öğretiminde kullanılan kaynaklardan ilham alınarak daha kapsamlı materyallerin geliştirilmesi gerektiği önerilmiştir.

Arslan ve Gürdal (2012) ise görsel ve işitsel araçlarla Türkçe kelime öğretimi üzerine yaptıkları araştırmada, bu yöntemlerin öğrenme hızını ve etkinliğini artırdığını, ayrıca kelime bilgisinin hafızada daha kalıcı yer edinmesini sağladığını ortaya koymuşlardır. Öğretmenlerin CD, video gibi etkileşimli araçların yanı sıra resim, bilgi kartı ve poster gibi görsel araçlardan da yararlanmaları gerektiğini vurgulamışlardır. Türkiye'nin ekonomik ve siyasal büyümesiyle birlikte Türkçeye olan ilginin arttığı ve bu nedenle öğretim materyallerinin çeşitlendirilmesi gerektiği ifade edilmiştir. Bu bağlamda, kelime öğretimini destekleyen e-kartlar, interaktif sözlükler gibi ek materyallerin geliştirilmesi önerilmiştir.

Filmlerin dil öğretiminde önemli bir araç olduğunu ortaya koyan çalışmalar, bu materyallerin etkili bir şekilde kullanılmasının dil becerilerinin gelişimine katkı sağladığını göstermektedir (Gülseven, 2014; İşcan, 2011). Gülseven (2014), yabancılara Türkçe öğretiminde filmlerin kullanımını incelediği araştırmasında, bu materyallerin kelime bilgisi, okuduğunu anlama, dinleme ve dil bilgisi becerileri üzerinde olumlu etkiler yarattığını tespit etmiştir. Özellikle ileri düzeydeki öğrenciler için altyazısız diziler, klipler ve reklamların kullanımı, görsel-işitsel kelime dağarcığını zenginleştirme açısından faydalı görülmüştür. Türkiye'nin küresel alandaki etkisinin artmasıyla birlikte, dil öğretiminin kalitesini artırmaya yönelik çabaların da arttığı; bu durumun, dil eğitimi veren kurumları daha rekabetçi müfredatlar geliştirmeye yönlendirdiği belirtilmiştir. Benzer şekilde İşcan (2011) de Türk filmlerinin, Türk kültürünü ve tarihini yansıtarak öğrencilere hem dilsel hem de kültürel açıdan zengin bir öğrenme ortamı sunduğunu vurgulamıştır. Dil yeterliliği düzeyine göre film seçiminin önemine dikkat çeken araştırmada, başlangıç düzeyindeki öğrenciler için altyazılı filmlerin, ileri düzeydekiler içinse orijinal dilde filmlerin önerildiği ifade edilmiştir. Ayrıca film temelli öğretimin verimli bir şekilde uygulanabilmesi için öğretmenlerin bu materyalleri etkili kullanma bilgi ve becerisine sahip olmalarının gerektiği ve bu konunun Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi müfredatında yer almasının önemli olduğu ifade edilmiştir.

Sonuç olarak, görsel ve işitsel materyallerin Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde etkili olduğu ve bu materyallerin dil becerilerinin gelişimine katkı sunduğu görülmektedir. Filmler, diziler ve diğer işitsel-görsel araçlar, öğrencilerin kelime dağarcığını geliştirmekte, anlama becerilerini güçlendirmekte ve kültürel farkındalık kazanmalarına yardımcı olmaktadır.

Ancak mevcut materyallerin yetersizliği nedeniyle, daha kapsamlı ve sistematik kaynakların üretilmesi gerektiği açıktır. Eğitim kurumları ve öğretim merkezlerinin iş birliği yaparak zengin içerikli, teknolojik araçlarla desteklenmiş materyaller geliştirmeleri, Türkçenin yabancı dil olarak öğretimine büyük bir katkı sağlayacaktır.

Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde görsel ve işitsel materyallerin kullanımı, dil becerilerinin gelişimine katkı sağlarken aynı zamanda kültürel aktarımı da desteklemektedir. Son yıllarda yapılan araştırmalar, özellikle Türk dizileri ve filmlerinin dil öğretiminde etkili araçlar olduğunu ortaya koymuştur. Bu bağlamda yapılan çalışmalar, öğrencilerin kelime dağarcıklarını geliştirmeleri, konuşma ve dinleme becerilerini artırmaları ve dilin doğal kullanımına aşinalık kazanmaları açısından bu materyallerin önemli olduğunu vurgulamaktadır (Dursun, 2017; Gürbüz, 2022; İşcan & Yassıtaş, 2019; Saraçoğlu, 2021; Yılmaz & Irşi, 2017).

Yılmaz ve Irşi (2017) tarafından yapılan çalışma, yabancılara Türkçe öğretiminde dizilerin kullanımını ele almakta ve dizilerin dört temel dil becerisini destekleyerek öğrenme sürecine katkı sağladığını göstermektedir. Çalışmada özellikle "Ekmek Teknesi" dizisinin belirli bölümleri incelenerek öğrencilerin atasözleri, deyimler ve kalıp ifadeler gibi günlük konuşma unsurlarını öğrenmelerine yardımcı olduğu saptanmıştır. Ayrıca, bu tür görsel materyallerin sadece dil bilgisi öğretiminde değil, aynı zamanda kültürel farkındalığın artırılmasında da etkili olduğu belirtilmiştir. Benzer şekilde, Dursun (2017) tarafından yapılan bir araştırma, film kullanımının öğrencilerin anlama becerilerine etkisi incelenerek, filmlerin dinleme ve okuma becerilerini geliştirdiği ortaya koyulmuştur. Çalışma, Türk kültürünün dil öğretimi sürecine nasıl entegre edilebileceğine dair önemli bulgular sunmuş, kelime dağarcığının genişletilmesine ve kültürel bağlamda daha bilinçli bir öğrenme sürecine vurgu yapmıştır.

Öte yandan, Saraçoğlu (2021), yabancılara Türkçe öğretiminde sessiz filmlerin fiil öğretimi üzerindeki etkisini ele almıştır. Bu çalışmada, sessiz filmler aracılığıyla öğrencilerin fiilleri daha kalıcı bir şekilde öğrendikleri ve konuşma pratiği yapma noktasında daha istekli oldukları tespit edilmiştir. Gazi Üniversitesi ve İstanbul Aydın Üniversitesi TÖMER merkezlerinde yapılan araştırma, öğretim elemanlarının büyük çoğunluğunun sessiz filmleri etkili bir öğretim aracı olarak gördüğünü ortaya koymuştur. Araştırma, özellikle A1 ve A2 seviyelerinden itibaren sessiz filmlerden yararlanılmasını ve yeni filmler üretilerek öğretim materyallerine dâhil edilmesini önermektedir.

Gürbüz (2022) tarafından yapılan çalışmada ise, yabancılara Türkçe öğretimi dersleri için film ve dizi sahnelerinin belirlenmesine yönelik pedagojik ve teknik kriterler geliştirilmiş ve sahnelere dayalı etkinlikler hazırlanmıştır. Araştırma sonucunda, belirlenen film ve dizi

sahnelerinin dinleme ve konuşma becerilerini geliştirmede etkili olduğu, sahne seçiminde kullanılan dilin anlaşılabilir olmasının, süre açısından uygunluğunun ve pedagojik hedeflere hizmet etmesinin önem taşıdığı tespit edilmiştir. Bu bağlamda, yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde görsel-işitsel materyallerin daha bilinçli ve sistematik bir şekilde kullanılması gerektiği vurgulanmaktadır.

Son olarak, İşcan ve Yassıtaş (2019) tarafından yapılan çalışmada, farklı öğretim alanları için film etkinlikleri sunulmuş ve "Uzun Hikâye" filmi örnek olarak ele alınmıştır. Araştırmada, filmlerin dil öğretiminde yaygın olarak kullanıldığı, ancak Türkiye'de bu konudaki çalışmaların sınırlı olduğu belirtilmiştir. Filmler aracılığıyla dilin doğal bağlamda sunulması ve kültürel aktarımın desteklenmesi, öğrencilerin öğrenme sürecini daha etkili hâle getirmektedir.

Bu araştırmalar, Türkçe öğretiminde film ve dizilerin etkili birer öğrenme aracı olduğunu göstermekte ve bu materyallerin pedagojik kriterlere uygun şekilde seçilerek ders içeriğine entegre edilmesi gerektiğini vurgulamaktadır. Ayrıca, görsel-işitsel materyallerin kullanımı ile öğrenme sürecinin daha etkili hâle getirilmesi için öğretmenlere yönelik rehber dokümanların hazırlanması ve bu alanda daha fazla araştırma yapılması önerilmektedir. Tüm bu çalışmalar, Türkçe öğretiminde görsel-işitsel materyallerin dil becerileri ve kültürel farkındalık üzerindeki olumlu etkisini ortaya koymakta ve alana önemli katkılar sunmaktadır.

İlgili alan yazını incelendiğinde, Türk dizileri ve filmlerinin yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde önemli bir rol oynadığına dair çeşitli araştırmaların bulunduğu görülmektedir. Bu çalışmalar, Türkçe öğrenenlerin dil becerileri, kültürel farkındalıkları ve öğrenme motivasyonları üzerindeki etkileri açısından değerlendirilmektedir.

Yılmaz ve Irşi (2017) ile Harmandar (2021) tarafından yapılan araştırmalarda, "Ekmek Teknesi" ve "Ezel" gibi dizilerin, öğrencilerin dilsel yeterliliklerini geliştirmeye katkı sağladığı ortaya konulmuştur. Benzer şekilde, Yılmaz ve Diril (2019), "Beyaz Melek" filmi üzerinden yapılan analizde, Türkçe öğrenen bireylerin, görsel-işitsel materyaller aracılığıyla hem dil bilgisi hem de kültürel unsurlar açısından desteklendiğini vurgulamıştır. İşcan ve Delen (2017) ise "Selvi Boylum Al Yazmalım" filminin, öğrenicilerin Türk kültürü ve toplumsal yapıyı anlama süreçlerine katkıda bulunduğunu belirtmiştir. Uzun Hikâye filmi üzerine yapılan bir başka çalışma (İşcan & Yassıtaş, 2019), dil öğreniminde anlatı yapısının ve karakterlerin dili kullanım biçimlerinin öğrenme sürecini nasıl şekillendirdiğini analiz etmiştir.

Daha geniş bir perspektiften ele alındığında, Türkçe öğretiminde filmlerin ve dizilerin rolünü belirli ülkeler özelinde değerlendiren çalışmalar da bulunmaktadır. Arabacı (2015), Kırgızistan bağlamında kısa ve uzun metrajlı filmlerin dinleme ve konuşma becerilerinin

geliştirilmesine katkı sağladığını ve bu görsel-işitsel araçların dil öğrenme sürecinde daha etkili bir bağlam sunduğunu ortaya koymuştur. Araştırmada, Türkçe öğretim müfredatına filmlerin entegre edilmesi gerektiği önerilmiş ve öğrencilerin kültürel bağlamı daha iyi anlamalarına yardımcı olacak destekleyici materyallerin önemine dikkat çekilmiştir. Benzer şekilde, Kırbaş (2022) tarafından yapılan çalışmada, Balkan ülkelerinde popüler olan Türk dizi ve filmlerinin, Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenen bireylerin kelime haznesini genişletmeye yardımcı olduğu ve anlama-kavrama becerilerini geliştirdiği belirlenmiştir. Çalışmada, dil öğretiminde kullanılan filmlerin açık ve doğru dil içeren yapımlardan seçilmesi gerektiği ve öğrencilerin yalnızca ders kitaplarına bağlı kalmadan, görsel ve işitsel materyallerle desteklenmiş bir öğrenme sürecine dâhil edilmelerinin önem taşıdığı vurgulanmıştır.

Hancığaz ve Hülür (2024) tarafından Bosna Hersek, Ürdün ve Kırgızistan'da yürütülen araştırmada ise, Türk dizilerinin izleyicilerin Türkiye'ye dair toplumsal ve kültürel algısını nasıl etkilediği incelenmiştir. Çalışma, bu dizilerin Türkiye'yi gelişmiş, misafirperver ve çalışkan bir toplum olarak sunduğunu ve bu algının izleyicinin kendi kültürel bağlamına göre değişkenlik gösterebildiğini ortaya koymuştur. Türk dizilerinin bir kültürel diplomasi aracı olarak işlev gördüğü ve yumuşak güç unsuru olarak değerlendirilebileceği belirtilmiştir.

Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde görsel-işitsel materyallerin pedagojik katkılarına ilişkin literatürde birçok çalışma yer almakta; bu materyallerin dil becerileri ile birlikte kültürel farkındalık, motivasyon ve iletişim yeterliliklerini de desteklediği vurgulanmaktadır. Ancak bu çalışmaların önemli bir bölümü, genellikle genel eğilimleri betimleyen ya da Türkiye merkezli bulgulara odaklanan niteliktedir. Bu durum, özellikle farklı sosyokültürel bağlamlarda öğrenim gören öğrencilerin bireysel deneyimlerinin yeterince temsil edilmediğini ortaya koymaktadır. Dolayısıyla, görsel-işitsel materyallerin etkisini daha derinlemesine anlayabilmek için, bu tür araçların farklı coğrafyalardaki öğreniciler üzerindeki algısal ve deneyimsel yansımalarının araştırılması önem arz etmektedir. Bu bağlamda, bu çalışmanın amacı, Ürdün'de Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenen öğrencilerin Türk dizileri ve filmlerine yönelik izlenimlerini incelenerek, görsel-işitsel içeriklerin dil öğrenim sürecine olan katkılarını bağlamsal düzeyde ortaya koymaktır.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Yöntem

Araştırma Yöntemi

Bu araştırma, Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenen Ürdünlü öğrencilerin, Türk dizi ve filmleri aracılığıyla yaşadıkları dil öğrenme izlenimlerini incelenmek amacıyla yapılmıştır. Betimsel tarama (anket) yöntemi kullanılarak öğrencilerin izledikleri Türk dizi ve filmleriyle ilgili görüşleri toplanmış ve kapsamlı bir veri seti oluşturulmuştur. Tarama araştırmasının geniş katılımcı havuzundan çeşitli bilgiler elde etme avantajı, dil öğrenme sürecindeki zorlukları ve ihtiyaçları geniş bir perspektiften incelemeyi sağlamıştır (Büyüköztürk vd., 2008). Anketler, çok sayıda katılımcıdan hızlı ve etkin veri toplama imkânı sağlayarak detaylı bilgi elde etmeyi kolaylaştırmaktadır.

Betimsel tarama modeli, belirli bir grup ya da topluluğun mevcut durumunu tanımlamak ve anlamak amacıyla kullanılan etkili bir araştırma yöntemidir. Bu çalışmada, Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenen Ürdünlü öğrencilerin Türk dizi ve filmleriyle ilgili izlenimleri bu model çerçevesinde ayrıntılı olarak incelenmiştir. Araştırmada, söz konusu dizi ve filmlerin öğrencilerin dil ve kültür öğrenim süreçlerine nasıl bir katkı sağladığı ortaya konulmaya çalışılmıştır. Bu doğrultuda hazırlanan anket aracılığıyla, öğrencilerin Türk dizileri ve filmleri üzerinden edindikleri izlenimlerin neler olduğu tespit edilmeye çalışılmış ve bu sorulara daha sistematik yanıtlar elde edilmiştir.

Çalışma Grubu

Araştırmanın evrenini, Ürdün Üniversitesi ile Yarmuk Üniversitesinin Türkçe bölümlerinde öğrenim gören öğrenciler oluşturmaktadır. Ürdün Üniversitesinde yaklaşık 400, Yarmuk Üniversitesinde ise 190 öğrenci Türkçe eğitimi almaktadır. Böylece toplam evren 590 öğrenciden oluşmaktadır. Bu doğrultuda, araştırmanın örneklemini bu evrenden seçilecek öğrenci grubu teşkil edecektir. Morgan ve Krejcie'nin (1970) örneklem tablosuna göre, güvenilir sonuçlara ulaşılabilmesi için en az 234 katılımcıya anket uygulanması gerekmektedir. Bu sayede, elde edilen veriler aracılığıyla Türk dizi ve filmlerinin dil öğrenimi üzerindeki etkileri daha kapsamlı ve sağlıklı bir biçimde değerlendirilebilecektir. Araştırma kapsamında, Ürdün Üniversitesi ve Yarmuk Üniversitesinde öğrenim gören ya da bu kurumlardan mezun olan toplam 265 erkek ve kadın öğrenciye anket uygulanarak veriler toplanmıştır.

Aşağıdaki tablolarda, formu dolduran öğrencilere ait cinsiyet, yaş, öğrenim gördükleri üniversite, bulundukları akademik yıl ve sosyal durumlarına ilişkin bilgiler yer almaktadır.

Tablo 1. *Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğrenen Öğrencilerin Cinsiyete Göre Dağılımları*

Cinsiyet	***F***	**Yüzde**
Erkek	26	9.8
Kadın	239	90.2
Toplam	265	100.0

Tablo 1'e göre formu dolduran toplam öğrenci sayısı 265'tir. Öğrencilerin %9.8'ini erkekler, %90.2'sini ise kızlar oluşturmaktadır. Bu durum, Ürdün Üniversitesi Yabancı Diller Fakültesi Türkçe ve İngilizce Programı ile Yarmouk Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Programı'nda kız öğrenci sayısının erkek öğrenci sayısına kıyasla belirgin şekilde daha fazla olduğunu ortaya koymaktadır.

Tablo 2. *Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğrenen Öğrencilerin Yaşa Göre Dağılımları*

Yaş	***F***	**Yüzde**
18 – 24	216	81.5
25 – 34	47	17.7
45 ve üzeri	2	.8
Toplam	265	100.0

Tablo 2 incelendiğinde, öğrencilerin %81,5'inin 18-24 yaş aralığında, %17.7'sinin 25-34 yaş aralığında, %2'sinin ise 45 yaş ve üzeri olduğu görülmektedir. Anketi yanıtlayan öğrencilerin büyük çoğunluğunu 18-24 yaş aralığındakiler oluşturmaktadır. Bu durumun temel nedeni, anketin ağırlıklı olarak bu yaş grubundaki üniversite öğrencilerine uygulanmış olmasıdır. Ayrıca, Türkçe dil bölümünde eğitimini tamamlayan ileri yaş grubundaki öğrenci sayısının oldukça sınırlı olduğu da dikkat çekmektedir.

Tablo 3. *Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğrenen Öğrencilerin Üniversiteye Göre Dağılımları*

Üniversite	***F***	**Yüzde**
Ürdün Üniversitesi	184	69.4
Yarmouk Üniversitesi	81	30.6
Toplam	265	100.0

Tablo 3'e göre, formu dolduran öğrencilerin %69.4'ü Ürdün Üniversitesine, %30.6'sı ise Yarmouk Üniversitesine kayıtlıdır. Bu dağılım normal kabul edilebilir, zira Ürdün Üniversitesindeki öğrenci sayısı, Yarmouk Üniversitesindekinin yaklaşık iki katıdır.

Tablo 4. *Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğrenen Öğrencilerin Sınıf Düzeyine Göre Dağılımları*

Sınıf Düzeyi	***F***	**Yüzde**
Birinci sınıf	30	11.3
İkinci sınıf	31	11.7

Tablo 4 ***(Devamı)***

Üçüncü sınıf	47	17.7
Dördüncü sınıf	53	20.0
Beşinci sınıf	5	1.9
Mezun	99	37.4
Toplam	265	100.0

Tablo 4 incelendiğinde, formu dolduran öğrencilerin %11.3'ünün birinci sınıf, %11.7'sinin ikinci sınıf, %17.7'sinin üçüncü sınıf, %20'sinin dördüncü sınıf, %1.9'unun beşinci sınıf ve %37.4'ünün ise lisansüstü düzeyde olduğu görülmektedir. Bu verilere göre, 166 öğrenci hâlen öğrenimine devam etmekte, 99 öğrenci ise mezun olmuştur. Hâlen üniversite eğitimine devam eden öğrenciler arasında formu en çok dolduran grubun sırasıyla dördüncü sınıf, üçüncü sınıf, ikinci sınıf, birinci sınıf ve son olarak beşinci sınıf öğrencileri olduğu anlaşılmaktadır. Ürdün'de öğrencilerin büyük çoğunluğu üniversite eğitimlerini dördüncü sınıf itibarıyla tamamlarken, yalnızca sınırlı sayıda öğrenci beşinci sınıfa kadar eğitimine devam etmektedir.

Tablo 5. *Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğrenen Öğrencilerin Medeni Durumlarına Göre Dağılımları*

Medeni Durum	***F***	***%***
Bekar	231	87.2
Boşanmış	4	1.5
Dul	2	.8
Evli	28	10.6
Toplam	265	100.0

Tablo 5 incelendiğinde, katılımcıların %87.2'sinin bekâr, %10.6'sının evli, %1.5'inin boşanmış ve %0.8'inin dul olduğu görülmektedir. Bu veriler, araştırmaya katılan öğrencilerin büyük çoğunluğunun bekar olduğunu ortaya koymaktadır.

Veri Toplama Araçları

Araştırmacı tarafından Ürdün Üniversitesi ve Yarmouk Üniversitesinde yabancı dil olarak Türkçe öğrenen öğrencilere dağıtılmak üzere Türkçe bir anket hazırlanmıştır. Anket soruları Türkçe öğreniminde Türk dizi ve filmlerinin etkisini incelemek amacıyla daha önce yapılmış çalışmalar, öğrenci görüşleri ve Türkçe öğretmenlerinin görüşleri dikkate alınarak hazırlanmıştır.

Veriler, 5 demografik soru olmak üzere 30 sorudan oluşan bir anket aracılığıyla toplanmıştır. Geriye kalan sorular ise Türk dizi ve filmleri, bunların dil öğrenimine etkisi, kültür ve dil kazanımlarına ilişkin konulara odaklanmıştır. Ankette tek cevaplı, çoktan seçmeli ve açık uçlu olmak üzere farklı soru tipleri yer almıştır.

Anket, resmî prosedürler çerçevesinde Ürdün Üniversitesi ve Yarmouk Üniversitesi ilgili bölümlerine sunulmuş ve dağıtımı için gerekli izinler talep edilerek resmî onay alınmıştır. Onay sürecinin ardından, yanıtlama sürecini kolaylaştırmak ve elde edilecek verilerin kalitesini artırmak amacıyla benzer ya da gereksiz görülen sorular çıkarılmış ve toplam soru sayısı 40'tan 30'a düşürülmüştür. Bu düzenlemeler sonucunda elde edilen veriler, araştırmaya katılan öğrencilerin büyük çoğunluğunun bekar olduğunu göstermektedir.

Mümkün olan en fazla sayıda öğrenciye ulaşabilmek amacıyla iki farklı dağıtım yöntemi uygulanmıştır:

1. Basılı Dağıtım: Anket, Ürdün Üniversitesinde öğrenim gören birinci, ikinci ve üçüncü sınıf öğrencilerine, bölüm yönetimi ve öğretim üyelerinin izni doğrultusunda ders esnasında basılı olarak dağıtılmıştır. Ayrıca, özellikle birinci sınıf öğrencileri olmak üzere bazı soruları anlamakta güçlük çeken öğrencilere araştırmacı tarafından sözlü tercüme desteği sağlanmıştır.
2. Elektronik Dağıtım: Anketin Google Forms üzerinden hazırlanan elektronik versiyonu, her iki üniversitedeki öğretim üyelerine gönderilerek hedef öğrenci kitlesine ulaştırılması talep edilmiştir. Anketin Yarmuk Üniversitesindeki öğrencilere etkin bir şekilde ulaştırılabilmesi için Türk Dili Bölüm Başkanı ile doğrudan iletişime geçilmiştir.

Bu strateji, anketin mümkün olan en geniş öğrenci kitlesine ulaşmasını sağlayarak elde edilen verilerin güvenilirliğini artırmış ve Türkçe dizi ile filmlerin Türkçe öğrenimi üzerindeki etkilerine ilişkin daha kapsamlı bilgilerin toplanmasına katkıda bulunmuştur. Araştırmacı, veri toplama sürecini tamamladıktan sonra, araştırmaya ilişkin bulgu ve yorumları ortaya koymak amacıyla verileri SPSS 23 programı aracılığıyla analiz etmiştir.

Uygulama

Anketin bir kopyası hazırlanarak öğrencilere dağıtılmadan önce hem Yarmuk Üniversitesi hem de Ürdün Üniversitesinden gerekli resmî onaylar alınmıştır. Anket uygulamasına, Ürdün Üniversitesi İngilizce ve Türkçe Dilleri Bölümü öğrencileri ile Yarmuk Üniversitesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü öğrencileri dâhil edilmiştir.

Onay sürecinin tamamlanmasının ardından, anket iki farklı yöntemle dağıtılmıştır. Ürdün Üniversitesinde hem basılı hem de elektronik ortamda dağıtım gerçekleştirilirken, Yarmuk Üniversitesinde yalnızca elektronik dağıtım yöntemi tercih edilmiştir. Yarmuk Üniversitesinde anketin hedef öğrencilere ulaşmasını sağlamak amacıyla Türk Dili Bölüm Başkanlığı ile doğrudan koordinasyon kurulmuştur. Ürdün Üniversitesinde ise anket, birinci,

ikinci ve üçüncü sınıf öğrencilerine ders saatlerinde basılı olarak dağıtılmış; bunun yanı sıra, bölüm öğretim üyeleri aracılığıyla elektronik ortamda da öğrencilere ulaştırılmıştır.

Anketin basılı olarak dağıtıldığı Ürdün Üniversitesinde, özellikle Türkçe öğrenim sürecinin erken aşamasında bulunan birinci sınıf öğrencilerine, anket soruları araştırmacı tarafından sözlü olarak tercüme edilerek açıklanmıştır.

Veri toplama sürecinin tamamlanmasının ardından, araştırmacı tarafından basılı anket formları Google Forms ortamına aktarılmış ve elde edilen tüm veriler SPSS 23 programı kullanılarak analiz edilmiştir. Elde edilen analiz sonuçları doğrultusunda araştırmanın bulgu ve değerlendirmeleri ortaya konulmuştur.

Verilerin Analizi

Bu çalışmada, öğrenci görüşleri hem yazılı hem de elektronik ortamda uygulanan anketler aracılığıyla toplanmıştır. Elde edilen yanıtların analizinde, nitel araştırma yöntemlerinden biri olan betimsel analiz tekniği kullanılmıştır. Bununla birlikte, anketten elde edilen sayısal verilerin değerlendirilmesinde, nicel araştırma yöntemleri kapsamında yüzde (%) ve frekans analizlerinden yararlanılmıştır.

Verilerin genel yapısını daha iyi kavrayabilmek amacıyla tanımlayıcı istatistik teknikleri kullanılmış; bu çerçevede, veri setinin temel özelliklerini özetlemek ve yorumlamayı kolaylaştırmak için frekans ve yüzdelik değerler hesaplanmıştır. Frekans dağılımları, farklı değerlerin veri seti içerisinde ne ölçüde yer aldığını gösterirken; yüzdelik oranlar ise her bir değerin örneklem içerisindeki temsil düzeyini ortaya koymaktadır. Bu yöntemlerle toplanan veriler daha hassas bir biçimde analiz edilebilmiş, böylece verilerdeki kalıplar ve eğilimler daha ayrıntılı biçimde değerlendirilmiştir.

Anket verilerinin analizinde, sosyal bilimler, fen bilimleri ve işletme gibi birçok alanda yaygın olarak kullanılan gelişmiş bir veri analiz programı olan SPSS 23 (Sosyal Bilimler İçin İstatistik Paketi) kullanılmıştır. SPSS'in 22 ve 23 numaralı sürümleri, önceki sürümlere kıyasla kullanıcı dostu grafiksel arayüzleri ve geliştirilmiş analiz araçlarıyla dikkat çekmektedir. Bu sürümler, analiz süreçlerini daha sistematik hâle getiren adım adım ilerleme imkânı sunarken, sonuçların doğruluğu ve geçerliliğini artırmak adına iyileştirilmiş kontrol mekanizmaları da içermektedir (George & Mallery, 2016).

Sonuç olarak, bu araştırmada Yarmouk ve Ürdün Üniversitelerinde Türkçe eğitimi alan öğrencilere uygulanan anketlerden elde edilen veriler, tanımlayıcı istatistiksel yöntemlerle değerlendirilmiş; frekans ve yüzdelik oranlar hesaplanarak verilerdeki örüntülerin daha açık bir şekilde ortaya konması ve kapsamlı analizlerin yapılması sağlanmıştır.

Araştırmacının Rolü

Araştırmacı tarafından hazırlanan anket formu, içeriğinin incelenmesi, değerlendirilmesi ve gerekli düzeltmelerin yapılması amacıyla Atatürk Üniversitesinden akademik danışman Prof. Dr. Oğuzhan Sevim ile Ürdün Üniversitesinden Assist. Prof. Dr. Bağdagül Musa'ya sunulmuştur. Ayrıca, anket formu Atatürk Üniversitesi Etik Kurulu'na iletilmiş ve araştırmada veri toplama aracı olarak kullanılmasına ilişkin etik kurul onayı alınmıştır.

Anket öğrencilere dağıtılmadan önce anketin bir kopyası Ürdün Üniversitesi ile Yarmuk Üniversitesine gönderilmiş; her iki üniversitenin Türkçe bölümlerinde öğrenim gören öğrencilere uygulanabilmesi için gerekli resmi izinler alınmıştır. Tüm yasal ve idari prosedürlerin tamamlanmasının ardından araştırmacı, veri toplama sürecini Ürdün ve Yarmuk üniversitelerindeki öğretim üyeleriyle iş birliği içerisinde yürütmüş ve anket, hem basılı hem de elektronik ortamda öğrencilere ulaştırılmıştır.

Veri toplama süreci tamamlandıktan sonra elde edilen veriler SPSS 23 programı kullanılarak analiz edilmiş, bu analizler doğrultusunda araştırma bulgularına ve sonuçlarına ulaşılmıştır.

Anketin uygulanması sırasında araştırmacı, soru sayısının oldukça fazla olduğunu ve toplamda 40 soruya ulaştığını tespit etmiştir. Bu durumu göz önünde bulundurarak, veri toplama sürecinin verimliliğini artırmak ve katılımcıların yanıtlamasını kolaylaştırmak amacıyla anket formunu yeniden düzenlemiş; içerik açısından benzerlik taşıyan veya gereksiz görülen soruları çıkararak soru sayısını 30'a indirmiştir. Bu düzenleme, elde edilen verilerin kalitesini artırmaya yönelik önemli bir adım olmuştur.

Geçerlik ve Güvenirlik

Güvenirlik, ölçme sonuçlarının tesadüfi hatalardan arındığını ve tutarlı olduğunu gösteren bir ölçüttür. Geçerlik ise, ölçme aracının amacına ne kadar uygun ve doğru bir şekilde ölçüm yaptığını gösterir (Büyüköztürk vd., 2008). Başka bir deyişle, güvenirlik, sonuçların ne kadar güvenilir olduğunu, geçerlik ise ölçüm aracının belirlenen hedefi ne derece doğru ölçtüğünü ifade eder. Bu araştırmada alınan önemler Tablo 6'da sunulmuştur.

Tablo 6. *Araştırmada Alınan Geçerlik ve Güvenirlik Önlemleri*

Geçerlik	İç geçerlik	Uzman görüşlerinin alınması Anket içindeki tüm sorular detaylı bir şekilde incelenmesi Anket soruları öğrencilerin ve öğretmenlerin sorunları tespit amacıyla yazılması

Tablo 6 ***(Devamı)***

	Dış geçerlik	Veri toplama aracının ve sürecinin detaylı bir biçimde açıklanması Veri analiz sürecinin ayrıntılarıyla anlatılması Kullanılan yöntemin seçim nedenlerinin ifade edilmesi Geçerlik ve güvenirlik önlemlerinin detaylı bir şekilde açıklanması
Güvenirlik	İç güvenirlik	Verilerin toplaması için Google Form kullanması Verilerin sınıflandırılması ve incelemesi için SPSS'in kullanımının anlatılması Verilerin yorum yapılmadan sunulması
	Dış güvenirlik	Verilerin sonuç kısmında uygun şekilde tartışılması Veri analizinin sonuçlarının açık bir biçimde sunulması

Bu araştırmada, elde edilen verilerin bilimsel açıdan güvenilir ve geçerli sonuçlar üretmesini sağlamak amacıyla çeşitli yöntemsel ve yapısal önlemler alınmıştır. Bu bağlamda geçerlik ve güvenirlik süreçleri hem içsel hem de dışsal boyutlarıyla ele alınmıştır.

Geçerlik Süreci

Geçerlik, ölçme aracının amaca uygunluğu ve araştırılan kavramları ne ölçüde temsil ettiğini belirleyen bir ölçüttür. Bu çalışmada geçerlik, iç geçerlik ve dış geçerlik başlıkları altında incelenmiştir.

İç Geçerlik. Anket Anket formu hazırlanırken uzman görüşlerine başvurulmuştur. Özellikle anketin içerik geçerliğini sağlamak amacıyla Atatürk Üniversitesi'nden ve Ürdün Üniversitesi'nden alanında uzman öğretim üyelerinin görüşleri alınmıştır. Anket içeriğinde yer alan tüm sorular detaylı biçimde incelenmiş ve amaçla doğrudan ilişkili olmayan sorular elenmiştir. Anketin, öğrenci ve öğretim elemanlarının yaşadığı olası sorunları tespit etmede işlevsel olup olmadığını değerlendirmek amacıyla ön analizler yapılmıştır.

Dış Geçerlik. Veri toplama aracının (anket) ve sürecin detayları açık şekilde tanımlanarak araştırmanın başka örneklemler üzerinde de uygulanabilirliğini sağlamak hedeflenmiştir. Veri analiz süreci ayrıntılı biçimde açıklanarak araştırmanın şeffaflığı ve izlenebilirliği artırılmıştır.

Güvenirlik Süreci

Güvenirlik, ölçme aracının tutarlılığı ve elde edilen sonuçların tekrarlanabilirliğiyle ilgilidir. Araştırmada güvenirlik, iç güvenirlik ve dış güvenirlik kapsamında değerlendirilmiştir.

İç Güvenirlik. Kullanılan yöntemlerin seçilme gerekçeleri açık şekilde ifade edilmiş, bu sayede izlenen yöntemin sistematikliği ve uygunluğu vurgulanmıştır. Geçerlik ve güvenirlik tedbirleri detaylı biçimde açıklanarak uygulamanın bilimsel standartlara uygunluğu sağlanmıştır. Anketlerin uygulanmasında Google Form tercih edilmiş; veri sınıflandırma ve analiz süreci SPSS programı aracılığıyla gerçekleştirilmiştir. Veriler yorumlanırken sistematik bir yaklaşım benimsenmiş ve analiz sonuçları belirli bir çerçevede sunulmuştur.

Dış Güvenirlik. Araştırmanın sonuç bölümü, bulguların uygun şekilde tartışılmasına olanak tanıyacak biçimde yapılandırılmıştır. Veri analizinden elde edilen bulgular, açık ve anlaşılır biçimde sunulmuş; bu durum çalışmanın başka bağlamlara aktarılabilirliğini desteklemiştir. Bu önlemler sayesinde, araştırmada kullanılan veri toplama aracı ve analiz süreci hem kuramsal hem de uygulamalı açıdan geçerli ve güvenilir bir temel üzerine inşa edilmiştir. Böylece araştırma bulgularının akademik dünyada referans alınabilirliği artırılmıştır.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Bulgular

Bu bölümde, Ürdün Üniversitesi Türkçe ve İngilizce Bölümü ile Yarmuk Üniversitesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü öğrencileri ve mezunlarına uygulanan anketten elde edilen verilerin analizi sunulmaktadır. Katılımcıların Türk dizileri ve filmleri aracılığıyla Türkçe öğrenme izlenimlerine ilişkin görüşlerini belirlemeye yönelik olarak hazırlanan ve toplam 25 sorudan oluşan anket, nicel bulgular doğrultusunda sistematik biçimde değerlendirilmiştir. Bulgular, çalışmanın temel amacına uygun olarak tematik başlıklar altında sınıflandırılmış ve yorumlanmıştır.

Tablo 7. *Tercih Edilen Yapım Türleri*

	F	**Yanıtlar (%)**	**Vaka Yüzdesi**
Komedi	172	23.0	64.9
Drama	149	19.9	56.2
Romantik	117	15.6	44.2
Polisiye	93	12.4	35.1
Aksiyon	75	10.0	28.3
Tarihî	54	7.2	20.4
Fantastik	30	4.0	11.3
Bilim Kurgu	24	3.2	9.1
Tiyatro	21	2.8	7.9
Setcom (Sahneye uyarlanmış komedi)	13	1.7%	4.9
Toplam	748	100.0	282.3

Tablo 7'de katılımcıların Türk dizileri ve filmleri bağlamında tercih ettikleri yapım türleri yer almaktadır. Katılımcılar birden fazla seçeneği işaretleyebildiğinden toplam yüzde oranı %100'ü aşmaktadır. Veriler hem mutlak frekans (f) hem de ilgili oranlar üzerinden analiz edilmiştir.

Katılımcıların en çok tercih ettiği yapım türü komedi dizileri ve filmleri olmuştur. Bu türü tercih eden katılımcı sayısı 172 olup, toplam yanıtların %23.0'ını ve tüm katılımcıların %64.9'unu temsil etmektedir. Bu bulgu, Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenen öğrencilerin dil öğrenim sürecinde gülme, eğlenme ve rahatlatıcı içeriklerle etkileşime geçme eğiliminde olduklarını göstermektedir. Ayrıca, komedi türünün günlük konuşma diline daha yakın diyaloglar içermesi, sözlü ifadelerin ve kalıplaşmış yapıların öğrenimini kolaylaştırdığı için tercih edilme ihtimalini artırmaktadır.

İkinci sırada yer alan yapım türü dramadır. 149 katılımcı (%19.9), bu türü tercih ettiğini belirtmiş ve bu oran, toplam örneklemin %56.2'sine karşılık gelmektedir. Drama türü, duygusal

yoğunluğu yüksek ve karakter merkezli yapısıyla, öğrenicilere hem dil hem de kültür açısından zengin içerikler sunmaktadır. Özellikle duygu ifade biçimlerinin ve karmaşık cümle yapılarına yer verilmesinin dilsel farkındalık üzerinde olumlu etkileri olduğu düşünülebilir.

Üçüncü sırada yer alan tür ise romantik yapımlardır. 117 katılımcı (%15.6) bu türü tercih ettiğini belirtmiş ve bu da toplam örneklemin %44.2'sine tekabül etmektedir. Romantik türlerin özellikle genç öğreniciler açısından dil öğrenimini motive edici, duygusal bağ kurmayı kolaylaştırıcı bir etkiye sahip olduğu literatürle de örtüşmektedir.

Aksiyon (%10.0; n=75), polisiye (%12.4; n=93) ve tarihi (%7.2; n=54) yapımlar da dikkat çeken türler arasında yer almakta; bu türler, daha çok olay örgüsüne dayalı yapıları ve kültürel bağlamı içermeleri nedeniyle dilin kullanımını bağlam içinde öğrenmeye imkân tanımaktadır. Özellikle tarihi türlerin, kültürel unsurların aktarımı açısından işlevsel olduğu düşünülmektedir.

Setcom olarak ifade edilen sahneye uyarlanmış komedi türü, katılımcılar arasında en az tercih edilen yapım türlerinden biri olmuş (n=13; %1.7). Bu türün yapay diyalog yapısı ya da kültürel mizah unsurlarının anlaşılmasındaki zorluk nedeniyle daha düşük oranda tercih edilmiş olması muhtemeldir.

Tiyatro (%2.8; n=21), bilim kurgu (%3.2; n=24) ve fantastik (%4.0; n=30) türler de görece düşük oranlarda tercih edilmiştir. Özellikle bilim kurgu ve fantastik türlerde yer alan soyut ve teknik terimlerin öğrenicilerin dil düzeyine uygun olmaması, bu türlerin tercih edilme oranını azaltıyor olabilir.

Genel olarak, tablo sonuçları, katılımcıların dil öğrenimini destekleyici, duygusal bağ kurabilecekleri, günlük dile yakın ve kültürel olarak tanıdık içerikleri tercih ettiklerini göstermektedir. Ayrıca katılımcıların tercihleri, sadece dilsel değil, aynı zamanda duygusal ve kültürel faktörlerin de medya tüketim alışkanlıklarında etkili olduğunu ortaya koymaktadır.

Tablo 8. *Türk Dizilerinin Öğrenciler Tarafından İzlenme Süreleri*

	F	***%***
2005'ten beri	27	10.2
2005'ten önce	9	3.4
2011'den beri	59	22.3
2016'dan beri	83	31.3
2021'den beri	87	32.8
Toplam	265	100.0

Tablo 8, katılımcıların Türk dizilerini izlemeye başladıkları dönemlere göre dağılımını göstermektedir. Veriler, Türk dizilerinin yabancı dil olarak Türkçe öğrenen bireyler tarafından hangi zaman aralığından itibaren takip edildiğini ortaya koymakta ve bu dizilerin uluslararası

düzeydeki yayılım süreci ile bireysel izleme alışkanlıklarının örtüşme derecesine dair ipuçları sunmaktadır. Verilere göre, katılımcıların önemli bir kısmı Türk dizilerini son beş ila sekiz yıllık süreçte izlemeye başlamıştır. Özellikle 2021'den beri izlemeye başladığını belirtenlerin oranı %32.8 (n=87) ile en yüksek düzeydedir. Bu bulgu, son yıllarda dijital platformların yaygınlaşması, Türk dizilerinin erişilebilirliğinin artması ve küresel düzeydeki görünürlüğünün yükselmesi ile açıklanabilir. Bu grup, aynı zamanda COVID-19 pandemisi sürecine denk gelen bir dönemi kapsamaktadır ve bu dönemde dijital medya tüketiminin genel olarak arttığı bilinmektedir.

İkinci en yüksek oran, 2016'dan beri izleyen katılımcılara aittir (%31.3; n=83). 2010'lu yılların ikinci yarısından itibaren Türk dizilerinin Orta Doğu, Kuzey Afrika ve Balkanlar'da yoğun bir şekilde izlenmeye başladığı ve bölgesel yayın ağları üzerinden yaygınlaştığı düşünüldüğünde, bu bulgu söz konusu kültürel yayılımın öğrenci kitlesi üzerindeki etkisini yansıtmaktadır.

2011'den beri izlediğini belirten katılımcıların oranı ise %22.3 (n=59) olup, bu oran Türk dizilerine olan ilginin yalnızca son yıllarla sınırlı olmadığını, bir kesimin on yılı aşkın süredir bu yapımları takip ettiğini göstermektedir. Bu grup, muhtemelen Türk kültürüne ve diline karşı daha erken yaşlarda ilgi geliştirmiş bireylerden oluşmaktadır. Öte yandan, 2005'ten beri izleyenlerin oranı %10.2 (n=27) ve 2005'ten önce izlemeye başlayanların oranı ise %3.4 (n=9) ile sınırlı kalmıştır. Bu veriler, Türk dizilerinin önceki yıllarda sınırlı bir erişim ağına sahip olduğunu ve izleyici kitlesinin büyük ölçüde 2010'lu yıllardan itibaren genişlediğini göstermektedir. Ayrıca, 2005 öncesi izleyicilerin büyük olasılıkla Türkiye ile güçlü bireysel ya da akademik bağlara sahip, erken dönem izleyiciler oldukları söylenebilir.

Genel olarak değerlendirildiğinde, katılımcıların %86.4'ü (2011 ve sonrası gruplar) Türk dizilerini son 12 yıl içinde izlemeye başlamıştır. Bu durum, Türk dizilerinin dil öğrenme sürecine katkı sağlama potansiyelinin son yıllarda daha yoğun bir biçimde devreye girdiğini, dolayısıyla bu tür içeriklerin güncel Türkçe öğretim müfredatlarıyla entegrasyonunun önem kazandığını göstermektedir.

Tablo 9. *Öğrenciler Tarafından Dizilerin Tüm Bölümlerinin İzlenme Durumu*

	F	***%***
Evet, genellikle tüm bölümleri izlerim	111	41.9
Evet, ama sadece bazı dizileri tamamen izlerim	77	29.1
Hayır, sadece birkaç bölüm izlerim	36	13.6
Evet, her zaman tüm bölümleri izlerim	33	12.5
Hayır, hiçbir diziyi tamamen izlemem	8	3.0
Toplam	265	100.0

Tablo 9, öğrencilerin Türk dizilerini ne ölçüde izlediklerine, yani dizilerin tüm bölümlerini izleyip izlemediklerine dair görüşlerini yansıtmaktadır. Bu veri, öğrencilerin Türkçe'ye maruz kalma süresi ve yoğunluğu bakımından önemli bir gösterge niteliğindedir. Verilere göre katılımcıların büyük çoğunluğu, Türk dizilerinin tüm bölümlerini izleme eğilimindedir. Özellikle "genellikle tüm bölümleri izlerim" seçeneğini işaretleyenlerin oranı %41.9 (n=111) ile en yüksek düzeyde yer almaktadır. Bu durum, öğrencilerin izleme sürecini yalnızca kısa süreli bir deneyim olarak görmediklerini; aksine dizileri anlam bütünlüğü içinde takip etme yönünde istekli olduklarını göstermektedir. Bu tür bir izleme alışkanlığı, öğrencilerin hem dilin yapısına hem de kültürel bağlamına süreklilik içinde maruz kaldıklarını ve bu yolla öğrenme süreçlerinin desteklendiğini düşündürmektedir.

Katılımcıların %29.1'i (n=77) "sadece bazı dizileri tamamen izlediğini" belirtmiştir. Bu grup, seçimli bir izleme eğilimi sergilemekte; muhtemelen ilgi alanlarına, konuya ya da dil düzeyine bağlı olarak izleme kararları almaktadır. Buna karşın, "her zaman tüm bölümleri izlerim" diyenlerin oranı %12.5 (n=33) olup, bu bireylerin dizi izlemeyi düzenli bir öğrenme pratiğine dönüştürdükleri söylenebilir. Bu durum, söz konusu öğrencilerin dilin akışına, bağlamsal kullanımına ve karakterler arası etkileşime yönelik daha derinlemesine bir gözlem yapma imkânı bulduklarını göstermektedir. Öte yandan, hiçbir diziyi tamamen izlemediğini belirten katılımcıların oranı oldukça düşüktür (%3.0; n=8). Bu oran, dizilerin Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenen bireyler açısından genel anlamda tercih edilen ve sürdürülebilir bir izleme aracı olduğunu ortaya koymaktadır. Benzer şekilde, yalnızca birkaç bölüm izleyen bireylerin oranı da görece düşük olup %13.6 (n=36)'dır. Bu grup, ya dizi içeriklerine karşı ilgi eksikliği duymakta ya da dil düzeyinden, erişim zorluklarından ya da zamansal sınırlılıklardan kaynaklı olarak izleme sürecini sürdürememektedir.

Toplamda, tüm bölümleri izleyenleri kapsayan üç grubun oranı toplandığında (%29.1 + %41.9 + %12.5), katılımcıların %83.5'inin Türk dizilerini büyük ölçüde bütüncül olarak takip ettiği anlaşılmaktadır. Bu yüksek oran, öğrencilerin görsel-işitsel içeriklere düzenli ve süreklilik içeren bir maruziyet geliştirdiklerini ve bunun da dil edinim sürecine katkı sağlayabilecek nitelikte olduğunu göstermektedir.

Tablo 10. *Öğrencilerin İzledikleri İlk Türk Dizi*

	F	***%***
Ihlamurlar Altında**سنوات الضياع**	56	21.1
Gümüş**نور**	48	18.1
Öyle Bir Geçer Zaman Ki**على مر الزمان**	25	9.4
Kurtlar Vadisi**وادي الذئاب**	19	7.2
UmutsuzEvKadınları**نساء حائرات**	14	5.3

Tablo 10 ***(Devamı)***

Aşk-ı Memnu**العشق الممنوع**	11	4.2
Muhtetem Yüzyıl**حريم السلطان**	8	3.0
Acı Hayat**دموع الورد**	7	2.6
Çemberimde Gül Oya**إكليل الورد**	6	2.3
Yaprak Dökümü**الأوراق المتساقطة**	6	2.3
Diriliş Ertuğrul**قيامة أرطغرل**	5	1.9
Kavak Yelleri**سنوات الصفصاف**	5	1.9
Asi**عاصي**	5	1.9
Diğer	50	18.9
Toplam	265	100.0

Tablo 10, öğrencilerin Türk dizileriyle ilk temas ettikleri yapımların dağılımını göstermektedir. Bu veri, öğrencilerin Türk televizyon dizilerine yönelik ilk izlenimlerinin hangi yapımlarla oluştuğunu ve bu bağlamda dilsel ya da kültürel etkileşim sürecinin hangi içeriklerle başladığını ortaya koymaktadır. Verilere göre, katılımcıların en yüksek oranla ilk izlediği dizi "Ihlamurlar Altında" olmuştur. Bu dizi, toplamda %21.1'lik bir oranla (n=56) ilk temas edilen yapım olarak öne çıkmaktadır. Bu bulgu, dizinin Arap coğrafyasında erken dönemde gösterime girmiş ve yaygın biçimde izlenmiş olmasıyla ilişkilendirilebilir. Benzer şekilde, ikinci sırada yer alan "Gümüş" (%18.1; n=48) dizisi dramatik yapısı içeriğiyle Arap izleyiciler üzerinde derin bir iz bırakmıştır. Bu diziler, Türk dizilerinin Arap dünyasında popülerleşmeye başladığı dönemde öncül rol oynamış yapımlar olarak değerlendirilebilir.

"Öyle Bir Geçer Zaman Ki" (%9.4), "Kurtlar Vadisi" (%7.2) ve "Umutsuz Ev Kadınları" (%5.3) gibi diziler ise takip eden sıralarda yer almakta olup, bu yapımlar aracılığıyla öğrencilerin Türk toplum yapısı, aile ilişkileri ve gündelik yaşamla ilgili ilk izlenimlerini edinmiş olabilecekleri söylenebilir. Bu diziler aynı zamanda Türkçenin sözlü kullanımına dair çeşitli sosyal bağlamları da içermektedir.

Aşk-ı Memnu (%4.2), Muhteşem Yüzyıl (%3.0), Acı Hayat (%2.6), Çemberimde Gül Oya (%2.3), Yaprak Dökümü (%2.3), Diriliş Ertuğrul (%1.9), Kavak Yelleri (%1.9), Asi (%1.9) gibi yapımlar da görece düşük oranlarla tercih edilmiştir. Bu durum, söz konusu dizilerin öğrenciler açısından dilsel ve kültürel etkileşim potansiyelinin düşük bulunmasıyla açıklanabilir. Çoğu zaman tarihî, aristokratik ya da melodramatik temalara odaklanan bu diziler, gündelik konuşma dili, çağdaş yaşam pratikleri ve aktüel toplumsal bağlamlar bakımından sınırlı içerik sunmakta; bu da onları yabancı dil öğreniminin erken aşamaları için daha az işlevsel hâle getirmektedir. Ayrıca bu yapımların bazıları, yayınlandıkları dönemde Arap coğrafyasındaki televizyon kanallarında sınırlı biçimde tanıtılmış ya da geç dönemde gösterime girmiştir. Öğrencilerin Türk dizileriyle ilk karşılaşma süreçleri genellikle daha dramatik, aksiyona dayalı veya sosyal mesajlar içeren yapımlarla gerçekleşmiştir. Bu nedenle

bu diziler, kültürel ve duygusal bağ kurma açısından yeterince erişilebilir bulunmamış ve izleme motivasyonunu tetikleyen ilk içerikler arasında yer almamıştır.

Tablo 10'da yer alan "Diğer" kategorisi ise oldukça yüksek bir oranla %18.9 (n=50) düzeyindedir. Bu bulgu, ilk izlenilen dizilerin çeşitliliğini ve her katılımcının ilk temas ettiği yapımın farklı olabildiğini ortaya koymaktadır. Bu dağılım, Türk dizilerinin geniş bir tür yelpazesinde ve farklı içerik stratejileriyle çok sayıda öğrenciye ulaşabildiğini göstermektedir.

Genel olarak tablo değerlendirildiğinde, öğrencilerin Türk dizileriyle ilk temaslarının 2000'li yılların ortalarından itibaren Arap coğrafyasında yoğun biçimde yayımlanan ve dramatik yönü güçlü yapımlarla başladığı görülmektedir. Bu diziler, yalnızca birer eğlence aracı değil, aynı zamanda Türk kültürünün ve dilinin ilk temas noktaları olarak işlev görmektedir. Bu nedenle, bu yapımların dil öğretimi süreçlerinde hem dilsel girdiler hem de kültürel içerikler açısından dikkate alınması gerektiği söylenebilir.

Tablo 11. *Öğrencilerin Türk Dizilerini İzlerken Kullandıkları Dijital Platformlar*

	f	***%***
قصة عشق (Qesat-e-Eshq)	194	38.3
YouTube	147	29.0
Canlı yayın kanalları (örneğin, Show TV, Star TV, TRT TV)	64	12.6
Sosyal medya platformları (Facebook, Instagram, X, TikTok, Telegram)	57	11.2
Netflix	41	8.1
Amazon Prime Video	2	.4
Tabii	2	.4
Toplam	507	100.0

Tablo 11, öğrencilerin Türk dizilerini izlemek için tercih ettikleri dijital platformlara dair verileri içermektedir. Elde edilen bulgular, Türk dizilerinin tüketildiği medya ortamlarını ve bu ortamların yaygınlığını ortaya koymakta; aynı zamanda görsel-işitsel içeriklerin hangi kanallar üzerinden dil öğrenimine katkı sağladığına dair önemli ipuçları sunmaktadır. Katılımcılar birden fazla platform seçebildiğinden toplam frekans değeri (n=507), birey sayısını aşmaktadır.

En çok tercih edilen platform, Qesat-e-Eshq adlı Arapça altyazılı içerik sunan özel bir dijital platform olup, toplam yanıtların %38.3'ünü (n=194) oluşturmaktadır. Bu yüksek oran, öğrencilerin Türk dizilerini anadili Arapça üzerinden takip ettiklerini ve bu platformun erişilebilirlik, dil desteği ve kültürel yakınlık açısından önemli bir aracı işlevi gördüğünü göstermektedir. Aynı zamanda bu durum, Türkçe'yi doğrudan öğrenmekten ziyade dolaylı yollarla anlama çabasının da yaygın olduğunu düşündürmektedir.

İkinci sırada yer alan platform ise YouTube'dur (%29.0; n=147). YouTube'un kullanıcı dostu arayüzü, ücretsiz erişim imkânı ve altyazı seçenekleri gibi özellikleri sayesinde

öğrencilerin Türk dizilerine ulaşmasını kolaylaştırdığı anlaşılmaktadır. YouTube üzerinden yapılan izlemeler, ayrıca dil girdisine maruz kalmayı artırmakta ve dil öğrenimini bireyselleştiren bir yapıya dönüşmektedir.

Canlı yayın kanalları (Show TV, Star TV, TRT gibi geleneksel medya kaynakları), %12.6 (n=64) oranında tercih edilmiştir. Bu oran, televizyonun hâlâ bir izleme aracı olarak önemini koruduğunu; özellikle Türk kanallarının internet üzerinden canlı yayın imkânları sayesinde yurtdışındaki öğreniciler için birer dil kaynağı hâline geldiğini göstermektedir.

Sosyal medya platformları (Facebook, Instagram, X, TikTok, Telegram) ise %11.2 (n=57) oranıyla önemli bir izleme aracı olarak öne çıkmaktadır. Bu platformlar, dizilerin kısa sahnelerini, özetlerini ya da etkileşimli içeriklerini sunduğu için özellikle kısa süreli ve gündelik dil pratiği için değerlendirilmektedir. Ayrıca bu mecraların mobil cihazlarla uyumlu olması, öğrenicilerin dille daha esnek ve yoğun biçimde temas kurmasını kolaylaştırmaktadır.

Netflix kullanıcılarının oranı %8.1 (n=41) ile sınırlı kalmıştır. Bu oran, Netflix'in içeriklerinin bir kısmının yalnızca ileri düzeyde dil bilgisine sahip bireyler tarafından takip edilebilmesi, platformun ücretli olması ve Arapça altyazı desteğinin sınırlı oluşu gibi faktörlerle açıklanabilir.

Amazon Prime Video ve Tabii gibi diğer dijital platformlar ise sadece %0.4 (n=2) oranında tercih edilmiştir. Bu oranlar, bu platformların ya içerik çeşitliliğinin öğrencilerin ilgisine hitap etmemesi ya da erişim kısıtlarının bulunması nedeniyle tercih edilmediğini göstermektedir.

Tablo 12. *Öğrencilerin Türk Dizilerini İzlerken Anlamlandırma Sürecinde En Çok Karşılaştıkları Sorunlar*

	F	***%***
Dizilerin çok uzun sürmesi	103	20.6
Çok fazla reklam çıkması	97	19.4
Dizilerin aynı konuları tekrar etmesi	96	19.2
Yeni bölümlerin platforma geç gelmesi	47	9.4
Dili anlamakta zorluk çekmek	42	8.4
İnternetin yavaş olması veya görüntü kalitesinin düşmesi	35	7.0
Sorun yaşamıyorum	31	6.2
Altyazıların doğru zamanda gelmemesi	20	4.0
Altyazıların hızlı geçmesi	20	4.0
Abonelik ücretlerinin pahalı olması	10	2.0
Toplam	501	100

Tablo 12, öğrencilerin Türk dizilerini izleme sürecinde yaşadıkları başlıca sorunları ortaya koymaktadır. Elde edilen veriler, hem teknik hem de içeriksel düzeyde karşılaşılan engellerin nitelik ve yaygınlığını belirlemek açısından önem taşımaktadır. Katılımcılar birden fazla seçeneği işaretleyebildiğinden toplam frekans değeri (n=501), birey sayısından fazladır.

Verilere göre, öğrencilerin en fazla sorun yaşadığı başlık “Dizilerin çok uzun sürmesi” olarak öne çıkmaktadır (%20.6; n=103). Bu bulgu, öğrenicilerin dikkat süresi, zaman yönetimi ve içerik yoğunluğu açısından zorluk yaşadıklarını göstermektedir. Uzun dizi bölümleri, özellikle yabancı dilde izleyen bireyler için anlamlandırmayı zorlaştırmakta ve öğrenme motivasyonunu olumsuz etkileyebilmektedir.

İkinci en yaygın sorun, “Dizilerin aynı konuları tekrar etmesi” olarak belirtilmiştir (%19.2; n=96). Bu durum, öğrencilerin içeriklerdeki yenilik eksikliğini fark ettiklerini ve bu tekrarların öğrenme sürecinde ilgi kaybına yol açabileceğini göstermektedir. Ayrıca içeriksel tekrar, kelime ve yapıların pekişmesine katkı sağlasa da uzun vadede izleyici bağlılığını olumsuz etkileyebilmektedir.

“Çok fazla reklam çıkması” (%19.4; n=97) ise bir diğer dikkat çeken sorundur. Özellikle ücretsiz platformlar üzerinden içerik izleyen öğrencilerin bu durumdan rahatsızlık duydukları ve bunun izleme akışını kesintiye uğrattığı anlaşılmaktadır. Bu da anlam bütünlüğünü bozmakta ve dikkat dağılımına neden olmaktadır.

Teknik engeller arasında, “İnternetin yavaş olması veya görüntü kalitesinin düşmesi” (%7.0; n=35) önemli bir sorun olarak ortaya çıkmaktadır. Bu durum, dijital altyapı yetersizliklerinin öğrencilerin öğrenme süreçlerine doğrudan etki ettiğini göstermektedir. Benzer biçimde, “Altyazıların doğru zamanda gelmemesi” (%4.0; n=20) ve “altyazıların hızlı geçmesi” (%4.0; n=20) gibi teknik altyazı sorunları da öğrencilerin görsel-işitsel girdiyi anlamlandırmada yaşadıkları problemleri yansıtmaktadır.

“Dili anlamakta zorluk çekmek” (%8.4; n=42) seçeneği, öğrencilerin dil düzeylerine uygun içerik seçimi yapmalarında veya altyazı desteği kullanımında eksiklikler bulunduğunu göstermektedir. Bu zorluk, özellikle başlangıç düzeyindeki öğrenciler için daha belirgin olabilir.

Yeni bölümlerin platforma geç gelmesi problemi de %9.4 (n=47) oranıyla dikkat çekmektedir. Bu, öğrencilerin dizi takibini sürdürmekte zorlandıkları, süreklilik ve bağlam takibinde kopukluklar yaşadıkları anlamına gelmektedir. Bu sorun, dil girdisinin sürekliliği açısından da olumsuz bir etkendir. Abonelik ücretlerinin pahalı olması (%2.0; n=10) nispeten daha az katılımcı tarafından dile getirilmiş olsa da, özellikle ücretli platformlara erişimin kısıtlı olduğu durumlarda bu faktör içerik erişiminde bir eşitsizlik yaratabilmektedir.

Önemli bir veri ise, %6.2’lik (n=31) bir katılımcı grubunun herhangi bir sorun yaşamadığını belirtmiş olmasıdır. Bu katılımcıların ya teknik altyapılarının daha güçlü olduğu

ya da dil yeterliliklerinin Türk dizilerini anlamlandırma açısından yeterli düzeyde olduğu söylenebilir.

Tablo 13. *Öğrencilerin Türk Dizilerini İzleme Nedenleri*

	f	***%***
Türkçe öğrenmek için	196	22.7
Eğlenmek için	192	22.2
Türk kültürünü öğrenmek için	102	11.8
Hikayelerini ve senaryolarını beğendiğim için	93	10.8
Drama ve heyecan sevdiğim için	58	6.7
Oyuncuları beğendiğim için	52	6.0
Romantik hikayeleri sevdiğim için	40	4.6
Arkadaşlarım veya ailem izlediği için	30	3.5
Moda ve stil ilhamı almak için	30	3.5
Tarihî olayları öğrenmek için	28	3.2
Duygusal bağ kurduğum için	20	2.3
Güncel trendleri takip etmek için	11	1.3
Sürükleyici ve bağımlılık yapıcı oldukları Için	11	1.3
Toplam	863	100.0

Tablo 13, öğrencilerin Türk dizilerini izleme motivasyonlarını çok boyutlu biçimde ortaya koymaktadır. Katılımcılar birden fazla seçeneği işaretleyebildiğinden, toplam frekans değeri (n=863), birey sayısından yüksektir. Bu durum, Türk dizilerinin izleyiciler nezdinde farklı işlevlere sahip olduğunu ve çok çeşitli bireysel ya da pedagojik gerekçelerle tercih edildiğini göstermektedir.

Katılımcıların en yüksek oranda Türk dizilerini izleme gerekçesi "Türkçe öğrenmek" (%22.7; f=196) olarak belirlenmiştir. Bu bulgu, Türk dizilerinin dil öğretimi açısından araçsal işlev gördüğünü ve öğrencilerin bu içerikleri yalnızca bir eğlence aracı değil, aynı zamanda görsel-işitsel dil girdisi sağlayan birer öğrenme materyali olarak değerlendirdiklerini ortaya koymaktadır.

Bunu hemen takip eden ikinci en yaygın gerekçe ise "Eğlenmek" (%22.2; f=192) olarak kaydedilmiştir. Bu durum, dil öğreniminin yalnızca akademik değil, aynı zamanda duyuşsal ve kişisel doyum sağlayan yönlerini de vurgulamaktadır. Eğlence unsuru, öğrencilerin izleme motivasyonlarını artıran, öğrenmeyi daha kalıcı ve içsel hale getiren bir faktör olarak değerlendirilebilir.

"Türk kültürünü öğrenmek" (%11.8; f=102) ve "Hikâyelerini ve senaryolarını beğenmek" (%10.8; f=93) gibi cevaplar, öğrencilerin izleme davranışında kültürel unsurların belirleyici bir rol oynadığını göstermektedir. Bu bulgular, dizilerin kültürel aktarım araçları olarak işlev gördüğünü ve öğrenicilerin yalnızca dil bilgisi değil, aynı zamanda değerler, normlar ve toplumsal yapılar gibi kültürel bileşenleri de edinmeye istekli olduklarını ortaya koymaktadır.

"Oyuncuları beğenmek" (%6.0; f=52), "Drama ve heyecan sevmek" (%6.7; f=58), "Romantik hikâyeleri sevmek" (%4.6; f=40) ve "Moda ve stil ilhamı almak" (%3.5; f=30) gibi gerekçeler, dizilerin estetik ve duygusal tatmin sağlayan bir izleme aracı olarak görüldüğünü göstermektedir. Bu tür tercihler, bireylerin görsel algılarına, kişisel beğenilerine ve yaşam tarzı eğilimlerine bağlı olarak şekillenmektedir.

"Arkadaşlarım veya ailem izlediği için" (%3.5; f=30) ve "Güncel trendleri takip etmek için" (%1.3; f=11) gibi nedenler, dizilerin sosyal çevre ve medya etkisiyle de izlenebildiğini göstermektedir. Bu tür motivasyonlar, sosyal öğrenme teorisi ve medya tüketim davranışları bağlamında değerlendirilebilir.

"Duygusal bağ kurmak" (%2.3; f=20) ve "Sürükleyici ve bağımlılık yapıcı oldukları için" (%1.3; f=11) ifadeleri, öğrencilerin dizilerle özdeşleşme, empati ve duygusal etkileşim kurduklarını göstermektedir. Bu durum, öğrenicilerin yalnızca bilişsel değil, aynı zamanda duyuşsal süreçlerle de dil ve kültürle temas kurduklarını göstermektedir.

"Tarihî olayları öğrenmek" (%3.2; f=28) seçeneği, dizilerin tarihî içeriklerinin de bir izleme gerekçesi olduğunu göstermektedir. Bu bulgu, öğrencilerin tarihî bağlamda bilgi edinmeye yönelik motivasyonlarının da mevcut olduğunu ve bu tür yapımların bilgilendirici bir işleve sahip olduğunu göstermektedir.

Tablo 14. *Öğrencilerin İzledikleri Bir Türk Dizisini Yeniden İzlemeye İhtiyaç Duyma Durumu*

	f	***%***
Evet, bazen yeniden izlerim.	83	31.3
Hayır, genellikle tekrar izlemem.	51	19.2
Evet, ihtiyaç duyarım.	46	17.4
Hayır, sadece bir kez izlerim.	42	15.8
Diziye bağlı olarak değişir.	33	12.5
İhtiyaç duymam ama bazı dizileri çok beğendiğim için tekrar izlerim	1	.4
Yeniden izlemeyi düşünmem, başka diziler izlerim.	9	3.4
Toplam	265	100.0

Tablo 14'ten elde edilen veriler, öğrencilerin büyük bir kısmının dizileri yeniden izlemeyi tercih ettiğini göstermektedir. En yüksek oranda verilen yanıt, "Evet, bazen yeniden izlerim" (n=83; %31.3) olmuştur. Bu, izleyicilerin dizilere olan bağlılıklarını ve özdeşleşme süreçlerini yansıtmaktadır. Bazen yeniden izleme tercihi, öğrencilerin bir diziyi anlamada tekrar etmeyi, yeni anlamlar keşfetmeyi ya da kaçırdıkları unsurları tekrar gözden geçirmeyi tercih ettiklerini düşündürmektedir. Ayrıca, dizilerin zaman içinde izleyicinin deneyim ve bilgi seviyesine göre daha fazla anlam taşıması durumu da yeniden izlemeyi motive edici bir faktör olabilir.

Bir diğer dikkat çeken sonuç, “Evet, ihtiyaç duyarım” (n=46; %17.4) cevabıdır. Bu oranın yüksekliği, öğrencilerin dizilere karşı bir öğrenme ya da içsel motivasyon bağı hissettiklerini, tekrar izleme gereksinimlerinin sadece eğlence değil, bilgi edinme amacıyla da şekillendiğini göstermektedir. Bu durum, dil öğrenimi ya da kültürel bilgilerin pekiştirilmesi adına dizilerin yeniden izlenmesi gerektiğini belirten öğrenci oranının anlamlı olduğunu gösterir.

“Diziye bağlı olarak değişir” (n=33; %12.5) yanıtı, izleyicilerin izledikleri dizilerin türüne, içeriğine ve karakterlerine bağlı olarak izleme davranışlarının esnek olduğunu ve her diziye özgü tutumlar geliştirebileceğini ortaya koymaktadır. Bu durum, dizilerin farklı türler ve izleyiciye sundukları değerler doğrultusunda yeniden izlenme motivasyonlarını değişkenleştiren faktörler olduğunu vurgular.

“Hayır, genellikle tekrar izlemem” (n=51; %19.2) ve “Hayır, sadece bir kez izlerim” (n=42; %15.8) yanıtları, öğrenci kitlesinin bir kısmının yeniden izleme motivasyonlarının düşük olduğunu gösteriyor. Bu oranlar, bazı öğrencilerin dizileri bir tek seferlik deneyim olarak gördüğünü, yeniden izleme gereksinimi duymadıklarını ve bunun yerine yeni içeriklere yöneldiklerini ifade etmektedir. Bu sonuç, özellikle eğitim amaçlı dizilerin kullanımı söz konusu olduğunda, her öğrencinin aynı motivasyonla yaklaşmadığını ve bazı öğrencilerin sürekli olarak yeni içeriklere yöneldiğini göstermektedir.

Son olarak, “İhtiyaç duymam ama bazı dizileri çok beğendiğim için tekrar izlerim” (n=1; %0.4) ve “Yeniden izlemeyi düşünmem, başka diziler izlerim” (n=9; %3.4) gibi yanıtlar, öğrencilerin sadece duygusal bağ ve estetik tercihlere dayalı olarak yeniden izleme eğiliminde olabileceklerini ortaya koymaktadır. Bu yanıtlar, dizilerin izleyiciler üzerinde bağımlılık yaratan, tekrar izleme dürtüsünü tetikleyen bir estetik deneyim sunduğunu da düşündürmektedir. Ayrıca, bu grup öğrencilerin alternatif diziler arayışına girmeleri, onların yeni içeriklere olan açıklığını ve meraklarını da göstermektedir.

Tablo 15. *Türk Dizilerinin İzlenmesinin Öğrencilerin Türkçe Öğrenmelerine Katkısı*

	f	***%***
Yeni kelime ve ifadeler öğrenmek	194	30.1
Günlük konuşma dilini öğrenmek	189	29.3
Telaffuzu ve aksan geliştirmek	155	24.1
Türk kültürüyle ilgili kültürel bilgileri artırmak	106	16.5
Toplam	644	100.0

Tablo 15, Türk dizilerinin izlenmesinin öğrencilerin Türkçe öğrenme sürecine katkılarını dört farklı boyutta ele almakta ve bu katkıların niceliksel dağılımını frekans (f) ve yüzde (%) değerleriyle ortaya koymaktadır. Elde edilen bulgular, öğrencilerin diziler aracılığıyla Türkçeye yönelik çeşitli kazanımlar edindiğini göstermektedir.

Tablo 15'e göre en yüksek oranda katkı, "Yeni kelime ve ifadeler öğrenmek" seçeneğinde görülmektedir (f=194, %30.1). Bu bulgu, Türk dizilerinin öğrencilerin kelime dağarcığını zenginleştirme ve dilsel ifadelere aşinalık kazandırma noktasında önemli bir kaynak teşkil ettiğini ortaya koymaktadır. Görsel ve işitsel girdilerin yoğun olduğu dizi içerikleri, öğrencilere bağlamsal kullanım örnekleri sunarak yeni kelimeleri doğal yollarla öğrenme imkânı tanımaktadır.

İkinci sırada yer alan katkı türü, "Günlük konuşma dilini öğrenmek"tir (f=189, %29.3). Bu oran, dizilerin yalnızca yazılı dilin değil, gündelik yaşamda kullanılan doğal Türkçenin de edinilmesine katkı sağladığını göstermektedir. Öğrenciler, karakterler arası diyaloglar aracılığıyla deyimler, argo ifadeler, dolaylı anlatımlar ve doğal konuşma kalıplarını öğrenebilmektedirler.

"Telaffuzu ve aksan geliştirmek" ifadesi ise %24.1'lik bir oranla üçüncü sırada yer almakta (f=155), bu da dizilerin işitsel beceriler üzerinde kayda değer bir etkiye sahip olduğunu göstermektedir. Özellikle anadili Türkçe olan karakterlerin doğal konuşmaları, öğrencilerin telaffuz örüntülerini ve doğru aksan kullanımını modellemelerine yardımcı olmaktadır.

Son olarak, "Türk kültürüyle ilgili kültürel bilgileri artırmak" seçeneği %16.5 oranında tercih edilmiştir (f=106). Bu oran, diğer kazanımlara kıyasla daha düşük olsa da, dizilerin kültürel aktarım aracı olarak rolünü yadsımamak gerekir. Öğrenciler diziler aracılığıyla gelenek, görenek, toplumsal normlar, aile yapısı ve gündelik yaşam pratikleri gibi birçok kültürel öğeye dair bilgi edinebilmektedir.

Genel olarak, tablo Türk dizilerinin dil edinimi sürecinde çok yönlü katkılar sağladığını ortaya koymaktadır. Ancak bu katkıların dağılımı, dilsel gelişimin (kelime öğrenme, konuşma dili edinme, telaffuz geliştirme) kültürel kazanımlara kıyasla daha baskın olduğunu göstermektedir. Bu durum, dil öğretiminde medya araçlarının etkili şekilde kullanılabileceğini, ancak bu süreçte kültürel öğelerin daha fazla vurgulanması gerektiğini de düşündürmektedir.

Tablo 16. *Öğrencilerin Türk Dizilerini İzlerken Kelime Defteri Gibi Not Alabilecekleri Teknikleri Kullanma Durumu*

	f	***%***
Evet, bazen not alırım.	81	30.6
Hayır, genellikle not almam.	81	30.6
Evet, not alırım.	58	21.9
Hayır, not almak benim için gerekli değil.	35	13.2
Not alma teknikleri hakkında bilgi sahibi değilim.	10	3.8
Toplam	265	100.0

Tablo 16 öğrencilerin dil öğrenimi sürecinde izledikleri dizilerden aktif olarak yararlanıp yararlanmadıklarını, özellikle de not alma davranışlarını ortaya koymaktadır. Bu

tablo, öğrencilerin dilsel girdileri yapılandırılmış biçimde işleyip işlemediklerine dair önemli ipuçları sunmaktadır. Verilere göre, öğrencilerin yalnızca %21.9'u (f=58) dizileri izlerken düzenli olarak not aldıklarını belirtmiştir. Bu oran, not alma gibi bilinçli öğrenme stratejilerinin öğrenciler arasında sınırlı düzeyde benimsendiğini göstermektedir. "Evet, bazen not alırım" diyen öğrenciler ise %30.6 (f=81) ile daha yüksek bir orana sahiptir. Bu grup, öğrenme sürecine zaman zaman aktif katılım gösterse de, bu davranışın süreklilik arz etmediğini düşündürmektedir.Buna karşılık, not alma alışkanlığına sahip olmayan öğrencilerin oranı dikkat çekicidir. "Hayır, genellikle not almam" diyenlerle "Hayır, not almak benim için gerekli değil" diyenler toplamda %43.8'lik (f=81 + 35 = 116) bir oran oluşturmaktadır. Bu bulgu, öğrencilerin neredeyse yarısının dil öğrenme sürecinde pasif bir izleme tutumu sergilediklerini ve izledikleri içerikleri sistemli bir biçimde işlemeye yönelik stratejiler kullanmadıklarını göstermektedir. Ayrıca, "Not alma teknikleri hakkında bilgi sahibi değilim" diyen öğrencilerin oranı %3.8 (f=10) olup düşük görünse de, bu durumun arkasında pedagojik bir boşluk olabileceği düşünülmelidir. Öğrencilerin not alma gibi temel öğrenme stratejilerine dair bilgilendirilmemesi, öğrenme verimliliğini azaltan önemli bir etkendir.

Genel olarak değerlendirildiğinde, öğrencilerin yaklaşık yarısı not alma tekniklerini ya hiç kullanmamakta ya da bu tekniklerin gerekliliğine inanmamaktadır. Diğer yarısı ise bu teknikleri sürekli veya aralıklı olarak kullanmaktadır. Bu sonuçlar, dil öğretiminde öğrencilerin stratejik öğrenme davranışlarını destekleyecek şekilde yönlendirilmesi gerektiğini ortaya koymaktadır. Öğretmenlerin, özellikle izleme ve dinleme temelli etkinliklerde, öğrencilere kelime defteri tutma, önemli ifadeleri not alma ve sonrasında bu notlar üzerinden tekrar yapma gibi teknikleri kazandırmaları, dil edinimini önemli ölçüde destekleyebilir. Eğitim ortamlarında bu tekniklerin teşvik edilmesi, öğrencilerin dizileri yalnızca eğlence amaçlı değil, aynı zamanda öğrenme fırsatı olarak görmelerini sağlayacaktır.

Öğrencilere en çok beğendikleri 5 Türk dizisini yazmaları yönünde yazılı soru sorulduğunda şu sonuçlar elde edilmiştir:

Öğrencilere yöneltilen "En çok beğendiğiniz beş Türk dizisini yazınız" şeklindeki açık uçlu soruya verilen yanıtlar doğrultusunda elde edilen veriler, Türk dizilerinin türsel çeşitliliği ve tematik zenginliği bakımından geniş bir izleyici kitlesine hitap ettiğini ortaya koymaktadır. Türk dizileri; tarihî, dram, romantik ve aksiyon gibi çeşitli türlerdeki içerikleriyle yalnızca Türkiye'de değil, uluslararası düzeyde de dikkat çeken ve yaygın şekilde izlenen önemli bir görsel kültür ögesidir.

Toplanan verilerden hareketle, en çok izlenen dizilerin sıralaması, izleyici ilgisinin yoğunlaştığı türler, dram kategorilerinin öne çıkan temaları ile kültürel ve coğrafi faktörlerin

izleyici tercihleri üzerindeki etkileri analiz edilebilmektedir. Bazı dizilerin öğrenci yanıtlarında tekrar tekrar yer alması, bu yapımların geniş çaplı popülerliğini ve izleyiciler üzerindeki etkisini gözler önüne sermektedir. Örneğin, "Çukur" dizisi; aksiyon unsurlarının yoğunluğu, sokak çeteleri bağlamında aile ilişkileri ve toplumsal meseleleri işlemesiyle en çok izlenen yapımlar arasında yer almaktadır.

Benzer şekilde, Osmanlı dönemine ve tarihî şahsiyetlere odaklanan epik anlatılar biçiminde kurgulanan “Diriliş Ertuğrul” ve “Kuruluş Osman” dizileri de yüksek izlenme oranlarına sahip yapımlar arasında öne çıkmaktadır. Ayrıca “Yargı” dizisine duyulan yüksek düzeydeki ilgi, izleyicilerin gerilim ve karmaşık olay örgüsü içeren hukuk temalı yapımlara olan yönelimlerini yansıtmaktadır. Aksiyon ve politika ögelerini harmanlayan diziler arasında yer alan “Kurtlar Vadisi” ise, üretildiği dönemden bu yana geçen zamana rağmen hâlen hatırı sayılır bir ilgiyle izlenmekte ve politik-entelektüel çatışmaların işlendiği yapımlara olan ilginin devam ettiğini göstermektedir.

Veriler ışığında, Türk dizileri içerik özelliklerine göre belirli tematik kategorilere ayrılabilmektedir:

A. Tarihî Diziler

Tarihî diziler, Türk tarihindeki önemli olayları dramatik bir anlatımla harmanlayarak izleyiciye hem tarihsel bilgi sunmakta hem de duygusal bir bağ kurmalarına imkân tanımaktadır. Bu bağlamda öne çıkan diziler arasında “Diriliş Ertuğrul”, “Kuruluş Osman”, “Payitaht Abdülhamid” ve “Barbaroslar: Akdeniz’in Kılıcı” bulunmaktadır. Söz konusu yapımlar, tarihî şahsiyetlerin yeniden canlandırılması ve olayların sürükleyici kurgularla sunulması sayesinde izleyicinin dikkatini çekmektedir.

B. Aksiyon ve Gerilim Dizileri

Suç, çete ve istihbarat temalı diziler; yüksek tempolu olay gelişimi ve yoğun dramatik yapılarıyla geniş bir izleyici kitlesi tarafından tercih edilmektedir. “Kurtlar Vadisi”, “Çukur”, “Eşkıya Dünyaya Hükümdar Olmaz”, “Ramo”, “Söz” ve “Teşkilat” bu türün öne çıkan örnekleri arasında yer almaktadır. Bu diziler, özellikle aksiyon ve gerilim arayışındaki izleyiciler için cazip bir izleme deneyimi sunmaktadır.

C. Aile ve Toplumsal Dram Dizileri

Toplumsal sorunlara, bireyler arası ilişkilere ve aile yapısına odaklanan dram türündeki diziler, geniş izleyici kitleleri tarafından ilgiyle takip edilmektedir. Bu kategoride “Hercai”, “Kardeşlerim”, “Fazilet Hanım ve Kızları” ile “Kırgın Çiçekler” gibi diziler öne çıkmaktadır.

Bu yapımlar, toplumsal gerçekliğin yansıtılması ve karakterlerin yaşam mücadelelerine dair anlatılarla izleyicilerde empati oluşturmayı başarmaktadır.

D. Romantik Diziler

Özellikle genç izleyiciler arasında yaygın olan romantik diziler, karakterler arası ilişkileri ve duygusal gelişimleri merkeze alan yapılarıyla dikkat çekmektedir. “Siyah Beyaz Aşk”, “Erkenci Kuş”, “Aşk 101”, “Benim Tatlı Yalanım” ve “Ada Masalı” bu kategorinin popüler örneklerindendir. Bu diziler, izleyicide sempati uyandıran karakterler ve duygusal yoğunluk taşıyan hikâye örgüsü sayesinde takip edilme oranlarını korumaktadır.

E. Tıbbi Diziler

Sağlık sektörü ve hastane ortamlarını konu edinen tıbbi diziler, mesleki etik, insani ilişkiler ve travmatik olaylara odaklanarak izleyicinin ilgisini çekmektedir. “Mucize Doktor”, “Kalp Atışı” ve “Hekimoğlu” gibi diziler, hem tıbbi müdahalelerin dramatik sunumunu hem de doktor ve hasta arasındaki duygusal bağları işleyerek dikkat çekici bir anlatı sunmaktadır.

Genel olarak değerlendirildiğinde, öğrencilerin Türk dizilerine yönelik tercihleri, hem kültürel değerlerle hem de bireysel ilgilerle şekillenmektedir. Türk kimliğini, tarihini ve toplumsal yapılarını yansıtan dizilere duyulan yoğun ilgi, bu yapıların birer kültürel aktarım aracı olarak işlev gördüğünü göstermektedir. Bu ilgi yalnızca Türkiye ile sınırlı kalmamakta, Arap ülkeleri başta olmak üzere Orta Doğu coğrafyasında da "Diriliş Ertuğrul" gibi dizilerin büyük bir izleyici kitlesine ulaşmasına zemin hazırlamaktadır.

Dijital yayın platformlarının yaygınlaşmasıyla birlikte, Türk dizileri küresel ölçekte daha geniş kitlelere ulaşmakta ve bu durum, Türkiye'nin kültürel tanınırlığını artıran önemli bir etken hâline gelmektedir. Öte yandan, veriler öğrencilerin izleme alışkanlıklarının farklılık gösterdiğini ortaya koymaktadır. Kimi izleyiciler “Kuruluş Osman” veya “Kurtlar Vadisi” gibi uzun soluklu ve destansı anlatılara yönelirken, kimileri ise “Yargı” ve “Kardeşlerim” gibi daha kısa ve olay örgüsüne dayalı dizileri tercih etmektedir. Bu durum, Türk dizilerinin hem geleneksel hem de çağdaş izleme beklentilerine yanıt verebilecek biçimde çeşitlendiğini göstermektedir.

Sonuç olarak, elde edilen bulgular; dram, aksiyon ve tarih temalarının birleştiği dizilere olan ilginin yüksek olduğunu, romantik ve sosyal içerikli yapımların ise istikrarlı bir izleyici kitlesine sahip olduğunu göstermektedir. Türk dizileri, hem ulusal izleyiciye hem de küresel kamuoyuna hitap ederek yalnızca bir eğlence aracı değil, aynı zamanda kültürel bir aktarım ve etkileşim unsuru olarak öne çıkmaktadır.

Tablo 17. *Öğrencilerin Türk Dizilerini Yalnız ya da Diğer İnsanlarla İzleme Durumu*

	f	*%*
Yalnız izlerim.	150	56.6
Duruma bağlı olarak her iki şekilde de izlerim.	82	30.9
Diğer insanlarla izlerim.	33	12.5
Toplam	265	100.0

Tablo 17, öğrencilerin medya tüketim alışkanlıklarını sosyal bağlamda değerlendirmeye yönelik önemli ipuçları sunmaktadır. Tablo 17'de, öğrencilerin Türk dizilerini izleme süreçlerini bireysel ya da sosyal etkileşim çerçevesinde gerçekleştirme durumları frekans (f) ve yüzde (%) değerleriyle sunulmuştur. Verilere göre, öğrencilerin çoğunluğu Türk dizilerini yalnız izlemeyi tercih etmektedir. Bu grup, toplam katılımcıların %56.6'sını (f=150) oluşturmaktadır. Bu yüksek oran, bireysel medya tüketiminin yaygınlaştığını ve öğrencilerin izleme etkinliğini çoğunlukla kişisel bir faaliyet olarak gerçekleştirdiklerini göstermektedir. Bireysel izleme tercihinin arkasında; kişisel ilgi alanlarına göre seçim yapma, izleme zamanını esnek belirleme, dikkatin daha yoğun olabileceği bir ortam yaratma gibi faktörlerin etkili olabileceği düşünülmektedir. Öte yandan, öğrencilerin %30.9'u (f=82) dizileri hem yalnız hem de başkalarıyla birlikte izlediğini, yani duruma bağlı olarak değişken bir izleme alışkanlığına sahip olduğunu belirtmiştir. Bu grup, esnek medya tüketim davranışları sergileyen ve hem sosyal hem bireysel izleme biçimlerine açık bir izleyici profili çizmekte; aile içi ya da arkadaş grubu ile ortak izleme anları kadar, kişisel izleme anlarını da önemsemektedir.

Sadece diğer insanlarla birlikte izlediğini belirtenlerin oranı ise %12.5 (f=33) ile oldukça düşüktür. Bu durum, öğrenciler arasında ortak izleme pratiğinin sınırlı kaldığını göstermektedir. Sosyal izleme, genellikle aile bireyleriyle birlikte ya da arkadaş çevresinde gerçekleştirilen bir etkinlik olarak değerlendirildiğinde, bu bulgu öğrencilerin medya tüketiminde bireysel tercihlere yöneldiğini daha da netleştirmektedir.

Bu bulgular, günümüzde bireyselleşen medya kullanım alışkanlıklarının öğrenci izleyici profiline de yansıdığını göstermektedir. Mobil cihazların yaygınlaşması, dijital yayın platformlarının kişiselleştirilmiş içerik sunumu ve bireysel zaman yönetiminin öncelikli hâle gelmesi, öğrencilerin yalnız izleme davranışlarını teşvik eden başlıca unsurlar arasında sayılabilir.

Sonuç olarak, Tablo 17'deki veriler, öğrencilerin medya tüketiminde büyük oranda bireysel bir izleme eğiliminde olduklarını, ancak önemli bir kısmının da duruma bağlı olarak sosyal etkileşim içeren izleme biçimlerini benimsediğini göstermektedir. Bu bulgular, medya içeriklerinin bireysel öğrenme, eğlenme ve boş zaman değerlendirme işlevlerinin yanı sıra,

sosyal bağlamda etkileşim kurma potansiyelini de göz önünde bulundurmanın gerekli olduğunu ortaya koymaktadır.

Tablo 18. *Öğrencilerin Türk Dizilerini İzlerken Tercih Ettikleri Altyazı Türü*

	F	***%***
Türkçe altyazı	72	27.2
Arapça altyazı.	56	21.1
Bazen Türkçe, bazen Arapça altyazı kullanırım.	47	17.7
Türkçe veya Arapça altyazı, fark etmez.	32	12.1
Altyazısız izlerim.	28	10.6
Genellikle altyazı kullanmam.	28	10.6
Altyazısız izlerim ama bazen Türkçe altyazı izlerim.	1	.4
Duruma göre bazen altıyazısız izlerim, bazen Türkçe, Arapça ya da İngilizce altıyazı kullanırım	1	.4
Toplam	265	100.0

Tablo 18 öğrencilerin dil edinim süreçlerinde görsel-işitsel içeriklere nasıl yaklaştıklarını, altyazı kullanım tercihleri üzerinden ortaya koymaktadır. Veriler, öğrencilerin yalnızca izleme pratiklerini değil, aynı zamanda anlama, öğrenme ve dilsel gelişimle ilişkili stratejilerini de yansıtmaktadır.

Tablo 18'deki veriler, öğrencilerin önemli bir bölümünün altyazıdan yararlandığını göstermektedir. Özellikle "Türkçe altyazı" tercih edenlerin oranı %27.2 (f=72) ile en yüksek grubu oluşturmaktadır. Bu bulgu, öğrencilerin hem görsel hem işitsel girdileri eşzamanlı kullanarak Türkçeyi daha etkili bir şekilde öğrenme eğiliminde olduklarını göstermektedir. Türkçe altyazı kullanımı, işitilen sözcüklerle yazılı biçimi eşleştirme, dilsel farkındalık kazanma ve yeni kelimelerin doğru yazımlarını öğrenme açısından önemli bir araçtır.

Bunu takiben, "Arapça altyazı" tercih eden öğrenciler %21.1 (f=56) ile ikinci sırada yer almaktadır. Bu grup, muhtemelen ana dili Arapça olan ve Türkçeyi öğrenme sürecinde olan bireylerden oluşmaktadır. Arapça altyazılar, Türkçe içeriğin anlamlandırılmasını kolaylaştıran bir destek unsuru olarak kullanılmaktadır. Ancak bu tercih, öğrenme sürecinde doğrudan hedef dil girdisinin değil, dolaylı anlamlandırmanın ön planda olduğunu da düşündürmektedir.

"Bazen Türkçe, bazen Arapça altyazı kullanırım" ifadesiyle yanıt veren %17.7'lik (f=47) grup ise iki dilli altyazı kullanımında esneklik gösteren bir profili yansıtmaktadır. Bu öğrenciler, muhtemelen hem anlama hem de öğrenme amacına hizmet edecek şekilde altyazı tercihlerinde çeşitlilik göstermektedirler. Bu strateji, çok dilli öğrenme ortamlarında karşılaşılan melez kullanım biçimlerine örnek teşkil etmektedir.

"Türkçe veya Arapça altyazı, fark etmez" diyen %12.1'lik kesim (f=32), esnek bir altyazı tercihine sahip olduğunu belirtmekte, bu da öğrencilerin izleme sürecinde belirli bir

altyazı biçimine bağlı kalmadıklarını göstermektedir. Bu tür tercihler, bazen içeriğe, bazen de bireysel anlama ihtiyacına göre şekillenebilir.

"Altyazısız izlerim" diyen öğrencilerin oranı %10.6 (f=28) olup, bu grubun doğrudan dinleme becerisine odaklandığı söylenebilir. Bu öğrenciler, işitsel algılarını geliştirmeyi hedeflemiş olabilirler. Ancak aynı oranda (%10.6, f=28) "Genellikle altyazı kullanmam" diyen öğrencilerin bulunması, altyazı kullanımının bazı öğrenciler için öğrenme sürecinde önemsenmediğini de göstermektedir.

Çok düşük oranlarda görülen "Altyazısız izlerim ama bazen Türkçe altyazı kullanırım" (f=1, %0.4) ve "Duruma göre bazen altyazısız izlerim, bazen Türkçe, Arapça ya da İngilizce altyazı kullanırım" (f=1, %0.4) şeklindeki tercihler, bireysel farklılıkların ve esnek öğrenme stratejilerinin varlığına işaret etmektedir. Bu tür yanıtlar, izleme davranışının tekil bir kalıba sığmadığını, öğrenen bireylerin ihtiyaçlarına göre değişkenlik gösterdiğini göstermektedir.

Genel olarak tablo incelendiğinde, öğrencilerin büyük çoğunluğunun altyazı kullanımına başvurduğu görülmektedir. Bu da altyazının, dil öğrenme sürecinde önemli bir yardımcı araç olarak işlev gördüğünü göstermektedir. Özellikle Türkçe altyazı kullanımı, öğrencilerin hedef dili daha bilinçli şekilde işlemelerine katkı sağlarken; Arapça altyazı ise anlama kolaylığı sunduğu için daha çok başlangıç seviyesindeki öğrenenlerce tercih edilmektedir. Bu veriler, dil öğretiminde altyazı kullanımının bilinçli şekilde yönlendirilmesinin, öğrenme verimliliğini artırabileceğine işaret etmektedir.

Tablo 19. *Öğrencilerin Türk Dizilerini İzlerken En Çok Dikkatlerini Çeken Husus*

	f	***%***
Dil	180	27.7
Doğa	140	21.5
Kültür	106	16.3
Oyuncular	92	14.2
Kıyafetler	90	13.8
Dekorasyon	42	6.5
Toplam	650	100.0

Tablo 19 dizilerin hangi yönlerinin öğrenciler üzerinde daha fazla farkındalık ve ilgi oluşturduğunu ortaya koymaktadır. Öğrencilerin dikkat ettikleri unsurlar; dilsel, kültürel, görsel ve estetik boyutlar açısından çeşitlilik göstermekte olup, izleme sürecinin çok boyutlu algılandığını göstermektedir. Tablo 19 verilerine göre, en çok dikkat çeken unsur "Dil" olup, katılımcıların %27.7'si (f=180) Türk dizilerini izlerken özellikle dil kullanımına odaklandığını belirtmiştir. Bu bulgu, öğrencilerin dilsel girdilere karşı yüksek düzeyde farkındalık geliştirdiğini ve dizileri dil öğrenimi açısından değerli bir kaynak olarak gördüklerini ortaya

koymaktadır. Öğrenciler bu süreçte kelime hazinelerini geliştirme, deyim ve ifadeleri öğrenme, günlük konuşma kalıplarını fark etme gibi dilsel kazanımlar elde etme eğilimindedir.

İkinci sırada yer alan unsur "Doğa" olarak öne çıkmakta ve %21.5'lik (f=140) bir oranla dikkat çekmektedir. Bu veri, dizilerde yer alan doğal manzaraların, çevresel öğelerin ve dış mekân çekimlerinin izleyiciler üzerinde görsel bir etkileyicilik oluşturduğunu göstermektedir. Doğal çevrenin sunumu, aynı zamanda Türkiye'nin coğrafi çeşitliliğini ve kültürel zenginliğini tanıtmada dolaylı bir işlev de görebilir.

"Kültür" seçeneği, %16.3 (f=106) ile üçüncü sırada yer almakta ve öğrencilerin dizilerdeki kültürel ögelere –gelenekler, adetler, sosyal ilişkiler, yemek kültürü vb.– duyarlı olduklarını göstermektedir. Bu durum, dizilerin kültürel aktarım aracı olarak önemli bir rol oynadığını ve öğrencilerin farklı toplumların değerlerini bu türden içerikler yoluyla öğrenebildiklerini düşündürmektedir.

"Oyuncular" (%14.2, f=92) ve "Kıyafetler" (%13.8, f=90) gibi ögelerin benzer oranlara sahip olması, öğrencilerin dizilerde yer alan karakterleri, onların görünümünü ve kişisel stilini de dikkatle takip ettiklerini ortaya koymaktadır. Bu da dizilerin yalnızca içerik değil, aynı zamanda stil ve temsil bağlamında da ilgi uyandırdığını göstermektedir. Özellikle genç izleyiciler açısından karakterlerin dış görünüşü ve giyimi, örnek alınan veya eleştirilen unsurlar olabilir.

Son sırada yer alan unsur "Dekorasyon" olup, yalnızca %6.5 (f=42) oranında dikkat çekmektedir. Bu durum, dizilerdeki iç mekân tasarımı ve sahne düzenlemesi gibi unsurların öğrenciler tarafından daha az fark edildiğini veya daha az önemsendiğini göstermektedir. Ancak bu oran, görsel estetik yönündeki algının tamamen etkisiz olduğu anlamına gelmemekte; diğer faktörlere kıyasla daha geri planda kaldığını işaret etmektedir.

Genel değerlendirme yapıldığında, öğrencilerin dikkat ettikleri hususların dil ve doğa gibi içeriksel ve görsel öğeler etrafında yoğunlaştığı görülmektedir. Kültürel unsurlar ve karakter odaklı izleme ise izleme deneyimine anlam katmakta ve kişisel ilgilere göre farklılaşmaktadır. Bu sonuçlar, Türk dizilerinin yalnızca eğlence aracı olmanın ötesinde; dilsel gelişim, kültürel farkındalık ve estetik duyarlılık gibi alanlarda da öğrencilerin dikkatini çeken, çok boyutlu yapılar sunduğunu göstermektedir. Bu bağlamda, görsel-işitsel medya içerikleri, dil öğretimi ve kültürel eğitim açısından etkili birer araç olarak değerlendirilebilir.

Tablo 20. *Öğrencilerin Dizi Bölümlerinin Süresinin Ne Kadar Olmasını Tercih Etme Durumları*

	f	*%*
45-60 dakika	109	41.1
30-45 dakika	85	32.1
60-90 dakika	47	17.7
90 dakikadan fazla	24	9.1
Toplam	265	100.0

Tablo 20, öğrencilerin medya içeriklerini tüketirken süreye ilişkin beklentilerini ortaya koymakta ve izleme alışkanlıklarını süre bağlamında değerlendirmeye olanak tanımaktadır. Bu bağlamda, tablo öğrencilerin dikkat süreleri, medya kullanım alışkanlıkları ve zaman yönetimi tercihleri açısından önemli veriler sunmaktadır. Verilere göre, öğrencilerin çoğunluğu 45-60 dakika aralığındaki dizi bölümlerini tercih etmektedir. Bu tercih, toplam katılımcıların %41.1'ine (f=109) karşılık gelmektedir. Bu süre aralığı, içeriklerin yeterince derinlik kazanmasına olanak tanırken, izleyicinin dikkat süresini zorlamayan makul bir dengeyi temsil etmektedir. Ayrıca bu süre, özellikle dijital platformlarda yaygın olan dizi formatlarıyla da örtüşmektedir.

İkinci en çok tercih edilen süre aralığı 30-45 dakika olup, öğrencilerin %32.1'i (f=85) bu aralıktaki bölümleri tercih ettiğini belirtmiştir. Bu grup, daha kısa ve yoğun anlatımlı içeriklere yönelen izleyici profilini yansıtmaktadır. Özellikle genç izleyiciler arasında kısa süreli içeriklere olan yönelimin artması, dikkat süresinin sınırlılığı ve zaman planlamasına duyulan hassasiyetle açıklanabilir.

60-90 dakika aralığını tercih eden öğrencilerin oranı ise %17.7 (f=47)'dir. Bu grup, geleneksel Türk dizilerinde yaygın olan uzun bölüm sürelerine daha yakın bir tercihi temsil etmektedir. Bu tercihin, özellikle olay örgüsünün geniş zaman dilimlerine yayıldığı, dramatik yapının uzun sürelere ihtiyaç duyduğu dizilerde yoğunlaştığı düşünülebilir.

En düşük oran ise, 90 dakikadan fazla süreye sahip bölümleri tercih eden öğrencilere aittir. Bu grubu oluşturan öğrenciler %9.1 (f=24) ile temsil edilmekte ve bu oran, uzun süreli izleme eyleminin öğrenciler arasında sınırlı bir kabul gördüğünü göstermektedir. Bu tür bölümler, dikkat süresini aşan, zaman yönetimini zorlaştıran yapılar olarak algılanıyor olabilir.

Genel olarak değerlendirildiğinde, öğrencilerin yaklaşık %73.2'si, yani üçte ikisinden fazlası, maksimum 60 dakikayı geçmeyen bölüm sürelerini tercih etmektedir. Bu durum, günümüzde medya tüketim alışkanlıklarının değiştiğini, daha kısa ve dinamik içeriklerin izleyiciler için daha cazip hale geldiğini ortaya koymaktadır. Bu bulgu, dijital platformların yükselişi ve mobil izleme pratiklerinin yaygınlaşmasıyla da uyumludur.

Sonuç olarak, öğrenciler uzun süreli içeriklere kıyasla daha kısa ve yoğun anlatımlı dizilere yönelmekte; bu tercih, dikkat süresi, zaman planlaması ve dijital medya alışkanlıklarının etkisiyle şekillenmektedir. İçerik üreticileri ve eğitimciler için bu bulgu, hedef kitleye uygun içerik planlamasında önemli bir referans noktasıdır.

Tablo 21. *Öğrencilere Göre Bir Dizinin Devam Etmesi Gereken Sezon Sayısı*

	f	***%***
1-2 sezon	210	79.2
3-4 sezon	47	17.7
5-6 sezon	4	1.5
7 sezon veya daha fazla	4	1.5
Toplam	265	100.0

Tablo 21 izleyicilerin dizi formatlarına yönelik beklentilerini ve ideal sürelere ilişkin algılarını ortaya koymaktadır. Bu bağlamda, dizilere yönelik sürdürülebilir ilginin ne ölçüde devam ettiğine dair öğrenci görüşlerini yansıtan veriler, günümüzde dizi izleme eğilimlerinin daha kısa soluklu yapımlara yöneldiğini göstermektedir. Verilere göre, öğrencilerin büyük çoğunluğu (%79.2; f=210) 1-2 sezonluk dizileri tercih etmektedir. Bu yüksek oran, izleyicilerin uzun soluklu dizilere kıyasla, kısa süreli ve odaklı anlatı yapısını daha uygun bulduklarını göstermektedir. Söz konusu tercih, özellikle genç izleyiciler arasında artan içerik çeşitliliği, zaman kısıtlılığı ve dikkat süresinin sınırlı olması gibi etkenlerle ilişkilendirilebilir. Ayrıca dijital platformların sunduğu mini dizi formatlarının yaygınlaşması, bu eğilimi destekleyen yapısal bir faktör olarak değerlendirilebilir.

3-4 sezonluk diziler ise öğrencilerin %17.7'si (f=47) tarafından ideal bulunmuştur. Bu oran, orta düzeyde uzunlukta dizilerin de belirli bir izleyici kitlesi tarafından tercih edildiğini göstermektedir. Bu tür diziler, karakter gelişimi ve olay örgüsü bakımından daha fazla derinlik sunabilmekte; izleyiciye bağ kurma fırsatı tanımaktadır.

Daha uzun soluklu diziler için tercih oranları oldukça düşüktür. 5-6 sezon ve 7 sezon veya daha fazla seçeneklerinin her biri sadece %1.5'lik oranlarla (f=4) temsil edilmektedir. Bu durum, uzun süre devam eden dizilere yönelik talebin oldukça sınırlı olduğunu ve izleyicilerin bu tür yapımları takip etme konusunda motivasyonlarının düşük olduğunu göstermektedir. Uzun dizilerde tekrara düşme, olay örgüsünün dağılması ve izleyicinin ilgisinin zamanla azalması gibi faktörler bu tercihsizliği etkileyen başlıca nedenler olabilir.

Genel olarak değerlendirildiğinde, öğrencilerin büyük çoğunluğu dizilerin maksimum 2 sezonla sınırlı kalmasını istemekte; bu da kısa ve etkili anlatı yapılarına olan ilgiyi açıkça ortaya koymaktadır. Bu bulgular, hem içerik üreticileri hem de yayıncı platformlar açısından dikkate alınması gereken izleyici beklentilerine işaret etmektedir. Eğlence sektöründe başarıya

ulaşmak isteyen yapımların, izleyici ilgisini diri tutacak, kısa vadede etkili hikâye aktarımı yapabilecek formatlara yönelmesi gerektiği söylenebilir.

Sonuç olarak, Tablo 21'den elde edilen veriler, öğrenci izleyici kitlesinin büyük ölçüde kısa süreli dizilere eğilim gösterdiğini ve uzun sezonlu yapımlardan uzaklaştığını ortaya koymaktadır. Bu tercih, günümüzün hızla tüketilen medya ortamında izleyici davranışlarının yeniden şekillendiğini ve içeriklerin bu yeni beklentilere göre kurgulanması gerektiğini göstermektedir.

Tablo 22. *Öğrencilerin Türk Dizilerinde En Çok Beğendikleri Karakteri Beğenme Gerekçeleri*

	f	*%*
Karakterin kişiliğinin ve özelliklerinin etkileyiciliği	137	16.2
Başarılı oyunculuk performansı	126	14.9
Karakterin güzel ya da yakışıklı olması	91	10.8
Karakterin gücünün veya cesaretinin ilham verici olması	87	10.3
Karakterin yaşadığı olaylar ve bu olayların gelişimi ilginç	82	9.7
Karakterin mizah anlayışına veya komik özelliklere sahip olması	81	9.6
Karakterin zorluklara karşı mücadelesinin etkileyici olması	73	8.6
Karakterin hikâyesinin derin ve anlamlı olması	73	8.6
Karakterin ilişkilerinin iyi yansıtılmış olması	48	5.7
Karakterin içsel çatışmaları ve gelişimi etkileyici	48	5.7
Toplam	846	100.0

Tablo 22 karakter algısının izleyici beğenisini nasıl şekillendirdiğini ve izleyicinin karakterlerle kurduğu ilişkiye dair eğilimleri ortaya koymaktadır. Bu bulgular, karakterin yapısal, temsili ve oyunculuk performansına dayalı özelliklerinin öğrenciler üzerindeki etkilerini detaylı biçimde göstermektedir.

Tablo 12'deki verilere göre öğrencilerin en çok önem verdiği unsur, "Karakterin kişiliğinin ve özelliklerinin etkileyiciliği" olarak öne çıkmaktadır (%16.2; f=137). Bu durum, öğrencilerin karakterlerin fiziksel özelliklerinden ziyade, kişisel değerlerine, tutumlarına, davranışlarına ve bireysel niteliklerine dikkat ettiklerini göstermektedir. Etkileyici kişilik özellikleri taşıyan karakterler, izleyicide empati ve hayranlık uyandırmakta; bu da karakterin izleyici belleğinde daha kalıcı olmasını sağlamaktadır.

İkinci sırada yer alan gerekçe "Başarılı oyunculuk performansı"dır (%14.9; f=126). Bu sonuç, karakterin yalnızca yazılı bir metin olarak değil, aynı zamanda performans yoluyla izleyiciye aktarılan dinamik bir unsur olduğunu ortaya koymaktadır. Oyuncunun rolünü ne kadar inandırıcı, doğal ve etkileyici bir şekilde canlandırdığı, karakterin sevilmesinde doğrudan etkili olmaktadır.

"Karakterin güzel ya da yakışıklı olması" ise %10.8'lik oranla (f=91) fiziksel çekiciliğin hâlâ önemli bir beğeni ölçütü olduğunu göstermektedir. Özellikle genç izleyici kitlesi arasında

estetik unsurların dikkate alındığı anlaşılmaktadır. Bununla birlikte, bu oran daha üst sıralarda yer alan kişilik ya da performans unsurlarının gerisinde kalmıştır.

"Karakterin gücünün veya cesaretinin ilham verici olması" (%10.3; f=87) ve "Karakterin mizah anlayışına veya komik özelliklere sahip olması" (%9.6; f=81) gibi gerekçeler, karakterin izleyiciyi etkileyen özelliklerinin çeşitliliğini yansıtmaktadır. Güçlü ve cesur karakterler, rol model olma potansiyelleri nedeniyle tercih edilmekte; komik ve eğlenceli karakterler ise izleme deneyimini keyifli hale getirdiği için beğenilmektedir.

Diğer dikkat çeken gerekçelerden biri, "Karakterin yaşadığı olaylar ve bu olayların gelişiminin ilginç olması"dır (%9.7; f=82). Bu madde, karakterlerin içine yerleştirildiği anlatı evreniyle ilişkili olup; karakter gelişiminin, olay örgüsü içindeki dönüşümünün izleyici için ilgi çekici olduğunu göstermektedir. Bunun yanında, "Karakterin hikâyesinin derin ve anlamlı olması" (%8.6; f=73) ve "Karakterin zorluklara karşı mücadelesinin etkileyici olması" (%8.6; f=73) gibi gerekçeler, karakterlerin duygusal ve anlatı düzleminde yaşadıkları deneyimlerin izleyici ile kurduğu bağın önemini vurgulamaktadır. Daha düşük oranlara sahip olan gerekçeler ise "Karakterin ilişkilerinin iyi yansıtılmış olması" (%5.7; f=48) ve "Karakterin içsel çatışmaları ve gelişimi etkileyici" (%5.7; f=48) şeklindedir. Bu sonuç, izleyicilerin daha çok dışa vurulan davranış ve olaylara odaklandığını, içsel psikolojik çözümleme ve karakter gelişimi gibi daha soyut unsurların ikinci planda kaldığını düşündürebilir.

Genel olarak değerlendirildiğinde, öğrencilerin karakter beğenilerini şekillendiren en önemli unsurların başında kişilik özellikleri, oyunculuk performansı ve anlatıdaki rolün ilgi çekiciliği gelmektedir. Fiziksel görünüm gibi yüzeysel faktörler önemli olmakla birlikte, kişilik derinliği ve performans gibi nitel faktörlerin daha fazla ön plana çıktığı görülmektedir. Bu durum, genç izleyicilerin dizi karakterlerine yönelik daha anlam yüklü ve çok boyutlu değerlendirmeler yaptığını göstermekte; karaktere duyulan beğeninin yalnızca estetik değil, değer ve temsil temelli bir yapı arz ettiğini ortaya koymaktadır.

Tablo 23. *Öğrencilerin Türk Dizileri Sayesinde Türk Gelenek ve Göreneklerinden Öğrendikleri*

	f	***%***
Düğün geleneği	172	14.3
Kına gecesi - Düğün öncesi yapılan geleneksel kutlama	125	10.4
Cenaze törenleri	113	9.4
Misafirperverlik	108	9.0
Ramazan iftarları - Ramazan ayında akşamları oruç açma ve iftar yemekleri	101	8.4
Bayram ziyaretleri	81	6.7
Geleneksel Türk kahvesi	79	6.6
Sünnet düğünü - çocukların sünnet olması için düzenlenen tören	75	6.2
Nazarlık kullanımı - Kötü enerjilere karşı kullanılan nazar boncuğu	71	5.9
Çeyiz hazırlığı - Evlenmeden önce hazırlanan gelin eşyaları.	70	5.8
Yılbaşı kutlamaları	59	4.9

Tablo 23 ***(Devamı)***

Kurban Bayramı	53	4.4
Mevlit merasimleri - Peygamberin doğum günü için düzenlenen dinî törenler	46	3.8
Aşure günü - Muharrem ayında yapılan aşure tatlısı ve geleneksel kutlamalar	29	2.4
Hac ve Umre	23	1.9
Toplam	1205	100.0

Tablo 23 dizilerin kültürel aktarım işlevini ne ölçüde yerine getirdiğini ortaya koyan önemli bir veri setidir. Öğrencilerin Türk dizilerini izleyerek edindikleri geleneksel bilgi ve farkındalıklar, çeşitli toplumsal, dini ve kültürel ritüeller çerçevesinde değerlendirilmiştir. Bu bağlamda tablo, dizilerin yalnızca eğlence aracı olmadığını, aynı zamanda kültürel mirasın aktarımı açısından da işlevsel olduğunu göstermektedir. Verilere göre öğrenciler, diziler aracılığıyla en çok "Düğün Geleneği" hakkında bilgi edinmiştir (%14.3; f=172). Bu oran, düğünlerin toplumsal yaşamda merkezi bir yere sahip olduğunu ve dizilerde sıklıkla dramatik ya da törensel bir bağlamda işlendiğini göstermektedir. Düğün sahneleri, yalnızca evlilik ritüelini değil; aynı zamanda danslar, kıyafetler, müzik ve toplumsal ilişkiler gibi pek çok kültürel ögeyi içermektedir.

İkinci sırada "Kına Gecesi" yer almakta olup, öğrencilerin %10.4'ü (f=125) bu geleneksel kutlamayı diziler aracılığıyla öğrendiğini belirtmiştir. Kına geceleri, hem dramatik potansiyele sahip olmaları hem de kadınlar arası ilişkileri temsil etmeleri bakımından dizilerde sıkça işlenen sahneler arasında yer almaktadır.

"Misafirperverlik" (%9.0; f=108) ve "Geleneksel Türk Kahvesi" (%9.4; f=113) gibi gündelik yaşamla bütünleşmiş kültürel değerlerin de öğrenciler tarafından sıklıkla fark edildiği görülmektedir. Bu iki unsur, Türk toplumunun sosyal yapısını, misafirlik ilişkilerini ve ev içi ritüelleri yansıtması bakımından önemlidir.

Öne çıkan bir diğer unsur "Ramazan İftarları"dır (%8.4; f=101). Ramazan ayında ailecek yapılan iftar yemekleri, paylaşma kültürünün ve toplumsal dayanışmanın önemli göstergeleri olarak dizilerde dini ve kültürel atmosferi yansıtmada önemli rol oynamaktadır.

"Sünnet Düğünü" (%6.2; f=75), "Bayram Ziyaretleri" (%6.7; f=81), "Geleneksel Çeyiz Hazırlığı" (%5.8; f=70) ve "Nazarlık Kullanımı" (%5.9; f=71) gibi çeşitli gelenek ve göreneklerin de diziler aracılığıyla öğrencilere aktarıldığı anlaşılmaktadır. Bu unsurlar, hem dini hem de seküler yaşamın farklı yönlerini kapsayan kültürel öğelerdir.

Daha az oranda öğrenildiği belirtilen gelenekler arasında "Aşure Günü" (%2.4; f=29), "Hac ve Umre" (%1.9; f=23), "Cenaze Törenleri" (%5.4; f=65) ve "Mevlit Merasimleri" (%3.8; f=46) yer almaktadır. Bu geleneklerin daha az vurgulanmış olması, bu tür sahnelerin dramatik

yapıya daha az entegre edilmesi ya da belirli dini ritüellerin görsel içerikte daha sınırlı şekilde sunulmasıyla açıklanabilir.

"Yılbaşı Kutlamaları" (%4.9; f=59) gibi modern gelenekler de listede yer almakta ve dizilerin yalnızca geleneksel değil, güncel kültürel pratikleri de yansıttığını ortaya koymaktadır.

Genel olarak değerlendirildiğinde, öğrencilerin Türk dizileri sayesinde çok çeşitli gelenek ve görenekleri tanıdıkları görülmektedir. Bu bulgular, dizilerin birer kültürel öğrenme aracı olarak işlev gördüğünü; hem dini hem seküler, hem geleneksel hem de modern değerleri izleyiciye sunduğunu göstermektedir. Dolayısıyla, diziler yalnızca eğlence değil, aynı zamanda kültürel aktarım ve sosyokültürel farkındalık geliştirme bağlamında da etkili araçlar olarak değerlendirilebilir. Eğitimciler açısından bu durum, kültürel içerikli derslerde dizilerin tamamlayıcı materyal olarak kullanılabileceğine işaret etmektedir.

Tablo 24. *Öğrencilerin Türk Dizileri Dışında Türkçe Öğrenmelerine Yardımcı Olan Diğer Kaynaklar*

	f	***%***
Kitaplar ve ders materyalleri	142	35.1
Dil kursları	103	25.5
Dil uygulamaları (Duolingo, Babbel vb.)	86	21.3
Dil değişim partnerleri	73	18.1
Toplam	404	100.0

Tablo 24 öğrencilerin Türkçeyi yalnızca görsel-işitsel içeriklerle değil, aynı zamanda çeşitli öğrenme materyalleri ve araçlarıyla desteklediklerini göstermektedir. Bu veriler, Türkçe öğrenme sürecinin çok yönlü bir yapı taşıdığını ve öğrencilerin farklı kaynaklara başvurduğunu ortaya koymaktadır.

Tablo 24'e göre öğrencilerin en çok tercih ettiği kaynak, "Kitaplar ve ders materyalleri"dir. Bu seçeneği işaretleyenlerin oranı %35.1 (f=142) olup, öğrencilerin dil öğreniminde hâlen geleneksel kaynaklara büyük önem verdiklerini göstermektedir. Kitaplar, dilbilgisi yapılarının öğrenilmesi, kelime dağarcığının geliştirilmesi ve okuma-anlama becerilerinin güçlendirilmesi açısından temel kaynaklar arasında yer almaktadır. Ders materyalleri ise yapılandırılmış içerikleri sayesinde sistematik öğrenme sağlamaktadır.

İkinci sırada yer alan kaynak "Dil kursları"dır (%25.5; f=103). Bu oran, öğrencilerin yüz yüze ya da çevrim içi öğretmen rehberliğinde gerçekleştirilen organize dil eğitimi süreçlerine yöneldiklerini göstermektedir. Dil kursları, özellikle konuşma ve dinleme becerilerinin gelişimi ile hataların geri bildirim yoluyla düzeltilmesi açısından etkili bir öğrenme ortamı sunmaktadır.

"Dil uygulamaları (Duolingo, Babbel vb.)" seçeneği, %21.3 (f=86) oranıyla üçüncü sırada yer almakta ve dijital araçların dil öğreniminde giderek daha fazla benimsendiğini göstermektedir. Bu uygulamalar; oyunlaştırma, tekrar sistemleri ve kullanıcıya özel içerik sunumu gibi yöntemlerle öğrencilerin bireysel öğrenmelerini desteklemektedir. Mobil erişim kolaylığı sayesinde bu uygulamalar, informal öğrenme sürecine katkıda bulunmaktadır.

Son sırada yer alan kaynak "Dil değişim partnerleri"dir (%18.1; f=73). Bu oran, öğrencilerin Türkçeyi konuşan bireylerle doğrudan iletişim kurarak dili kullanma pratiği geliştirmeye açık olduklarını göstermektedir. Dil değişim partnerliği, öğrenilen dilin doğal ve sosyal bağlamda kullanımı açısından oldukça değerli bir deneyimdir. Ancak, katılımcıların bu yönteme diğer seçeneklere kıyasla daha az yönelmiş olmaları; fırsat eksikliği, partner bulma zorluğu ya da kültürel engeller gibi nedenlerle açıklanabilir.

Genel değerlendirme yapıldığında, öğrencilerin Türkçeyi öğrenme sürecinde yalnızca dizilerle sınırlı kalmadıkları, çeşitli geleneksel ve dijital kaynaklardan da faydalandıkları anlaşılmaktadır. Öğrencilerin en çok tercih ettiği kaynakların başında kitaplar ve dil kursları gelirken, dijital uygulamalar da giderek artan bir yer edinmektedir. Bu durum, dil öğretiminde çoklu araç kullanımının ve öğrenme ortamlarının çeşitlendirilmesinin önemini ortaya koymaktadır. Eğitim politikaları ve öğretim stratejileri belirlenirken, bu çeşitliliğin dikkate alınması ve her öğrencinin öğrenme stiline uygun araçların sunulması, dil edinimini daha etkili hâle getirecektir.

Tablo 25. *Öğrencilerin İzledikleri Türk Dizileri Sayesinde Türkiye Hakkında Edindikleri Bilgiler*

	f	***%***
Türk kültürü ve gelenekleri	186	13.6
Türk mutfağı ve yemek kültürü	152	11.1
Türk şehirleri ve coğrafi özellikleri	130	9.5
Türk dili ve konuşma kültürü	129	9.4
Türk moda ve giyim tarzları	115	8.4
Türk sosyal yaşamı ve toplum yapısı	109	7.9
Türk müzik ve eğlence kültürü	108	7.9
Türk doğa ve çevre bilgileri	101	7.4
Türk tarihî ve tarihî mekânlar	94	6.9
Türk eğitim sistemi ve okul hayatı	81	5.9
Türk ekonomisi ve iş hayatı	64	4.7
Türk sineması ve televizyon kültürü	53	3.9
Türk spor ve spor kulüpleri	50	3.6
Toplam	1372	100.0

Tablo 25 Türk dizilerinin kültürel aktarım işlevini çok boyutlu bir perspektiften değerlendirmeye olanak tanımaktadır. Elde edilen bulgular, öğrencilerin diziler aracılığıyla yalnızca dil değil, aynı zamanda Türkiye'nin sosyal, kültürel, tarihî, coğrafi ve yaşam biçimine

dair pek çok unsur hakkında bilgi sahibi olduklarını ortaya koymaktadır. Verilere göre öğrenciler, diziler aracılığıyla en çok "Türk kültürü ve gelenekleri" hakkında bilgi edinmişlerdir (%13.6; f=186). Bu durum, Türk dizilerinin geleneksel ritüelleri, aile yapısını, toplumsal normları ve değerleri yoğun biçimde temsil ettiğini göstermektedir. Özellikle düğünler, bayramlar, misafirlik gibi sahnelerin kültürel bilgilendirme işlevi üstlendiği anlaşılmaktadır.

İkinci sırada yer alan bilgi alanı "Türk mutfağı ve yemek kültürü"dür (%11.1; f=152). Bu oran, dizilerde sıkça yer alan yemek sahnelerinin ve sofra kültürünün izleyiciler üzerinde etkili olduğunu göstermektedir. Aile sofraları, iftar sahneleri, yöresel yemekler gibi unsurlar aracılığıyla Türkiye'nin gastronomik çeşitliliği tanıtılmaktadır.

"Türk dili ve konuşma kültürü" (%9.4; f=129), "Türk şehirleri ve coğrafi özellikleri" (%9.5; f=130) ve "Türk moda ve giyim tarzları" (%8.4; f=115) gibi temalar da dikkat çeken bilgi alanları arasındadır. Bu alanlar, Türkiye'nin hem dilsel hem de görsel-işitsel kimliğini temsil etmekte; karakterlerin konuşma biçimleri, mekân kullanımları ve kıyafet seçimleri üzerinden kültürel göstergeler sunmaktadır.

Öğrencilerin ayrıca "Türk sosyal yaşamı ve toplum yapısı" (%7.9; f=109) ve "Türk müzik ve eğlence kültürü" (%7.9; f=108) hakkında da bilgi edindikleri görülmektedir. Bu oranlar, dizilerin gündelik yaşam pratiklerini, eğlence anlayışını ve bireyler arası ilişki biçimlerini yansıtarak toplumsal kültürün içselleştirilmesine katkı sunduğunu göstermektedir.

Bununla birlikte, "Türk doğa ve çevre bilgileri" (%7.4; f=101) ve "Türk tarihî ve tarihî mekânlar" (%6.9; f=94) gibi temalar da kayda değer oranlara sahiptir. Bu bulgular, dizilerin sadece kent yaşamını değil, aynı zamanda doğal ve tarihî mirası da yansıttığını; dolayısıyla coğrafi ve tarihsel bağlamda da bilgilendirici olduğunu göstermektedir.

Daha düşük oranlarda yer alan alanlar arasında "Türk eğitim sistemi ve okul hayatı" (%5.9; f=81), "Türk ekonomisi ve iş hayatı" (%4.7; f=64), "Türk sineması ve televizyon kültürü" (%3.9; f=53), "Türk spor ve spor kulüpleri" (%3.6; f=50) bulunmaktadır. Bu alanlardaki düşük oranlar, bu temaların dizilerde sınırlı düzeyde temsil edildiğini ya da izleyici tarafından daha az dikkat çekici bulunduğunu düşündürebilir.

Genel değerlendirme yapıldığında, Türk dizilerinin yalnızca dramatik anlatılar sunan eğlence ürünleri değil, aynı zamanda Türkiye'nin kültürel ve toplumsal yapısına dair kapsamlı bilgi kaynakları olarak işlev gördüğü anlaşılmaktadır. Öğrenciler bu diziler sayesinde, Türkiye'nin yaşam biçimleri, gelenekleri, yemek kültürü, dili ve toplumsal yapısı hakkında çok yönlü bilgi edinme imkânına sahip olmaktadır. Bu bulgular, görsel-işitsel medyanın

kültürlerarası öğrenme ve kültürel farkındalık geliştirme süreçlerinde etkin bir araç olduğunu güçlü biçimde desteklemektedir.

Tablo 26. *Türk Dizilerinin Öğrencilerin Türkiye Hakkındaki Düşüncelerini Değiştirdiğini En İyi Açıklayan Seçenekler*

	f	***%***
Türkiye hakkında daha olumlu bir görüşe sahip oldum.	110	34.3
Türk dizilerinden öğrendiğim konulara ilgi duydum ve daha fazla bilgi edinmek istiyorum.	77	24.0
Hayır, Türkiye hakkındaki düşüncelerimde herhangi bir değişiklik olmadı.	70	21.8
Türkiye hakkındaki düşüncelerimde bazı olumsuz değişiklikler oldu.	64	19.9
Toplam	321	100.0

Tablo 26 Türk dizilerinin izleyiciler üzerindeki kültürel ve zihinsel etkilerini değerlendirmek açısından önemli veriler sunmaktadır. Tablo 26, öğrencilerin Türk dizileri aracılığıyla Türkiye'ye dair algılarında herhangi bir değişim yaşayıp yaşamadıklarını ve bu değişimin yönünü analiz etmeye imkân tanımaktadır. Verilere göre en yüksek oran "Türkiye hakkında daha olumlu bir görüşe sahip oldum" seçeneğinde görülmektedir (%34.3; f=110). Bu bulgu, Türk dizilerinin önemli bir bölümünün Türkiye'ye ilişkin olumlu bir imaj oluşturduğunu ya da mevcut olumlu algıyı pekiştirdiğini göstermektedir. Bu olumlu değişimin nedeni, dizilerdeki misafirperverlik, aile bağları, geleneksel değerler, estetik mekânlar ve zengin kültürel anlatılar olabilir. Diziler, Türkiye'yi kültürel, sosyal ve insani yönleriyle sunarak izleyicilerin sempatisini kazanmaktadır.

İkinci sırada yer alan seçenek "Türk dizilerinden öğrendiğim konulara ilgi duydum ve daha fazla bilgi edinmek istiyorum"dur (%24.0; f=77). Bu oran, dizilerin sadece duygusal değil aynı zamanda bilişsel bir etki de oluşturduğunu, öğrencilerde merak uyandırarak bilgi edinmeye yönelttiğini göstermektedir. Bu, dizilerin kültürlerarası öğrenmeyi destekleyen işlevsel bir araç olduğunu ortaya koymaktadır.

"Hayır, Türkiye hakkındaki düşüncelerimde herhangi bir değişiklik olmadı" diyen öğrenciler ise toplamın %21.8'ini (f=70) oluşturmaktadır. Bu bulgu, bazı öğrencilerin dizilerden etkilenmediğini ya da dizilerin mevcut algılarını değiştirecek düzeyde bilgi ya da deneyim sunmadığını göstermektedir. Bu durum, öğrencinin önceki kültürel bilgi düzeyine, eleştirel izleme alışkanlıklarına ya da dizilerdeki içeriklere karşı mesafesine bağlı olabilir.

Dikkat çeken bir başka bulgu da, öğrencilerin %19.9'unun (f=64) diziler aracılığıyla Türkiye'ye ilişkin düşüncelerinde bazı olumsuz değişiklikler yaşadığını ifade etmesidir. Bu oran, dizilerin yalnızca olumlu etki yaratmadığını, bazı durumlarda stereotiplerin pekişmesine, toplumsal problemlerin öne çıkmasına veya izleyicinin kültürel beklentileriyle uyuşmayan

anlatıların olumsuz algılara neden olabildiğini göstermektedir. Özellikle dizilerdeki çatışma, şiddet, toplumsal eşitsizlik ya da cinsiyet rolleri gibi temalar bu algıyı etkileyebilir.

Genel olarak değerlendirildiğinde, öğrencilerin yaklaşık üçte biri Türk dizileri aracılığıyla Türkiye'ye dair daha olumlu bir görüş geliştirmiştir. Bunun yanında, dörtte biri dizilerde işlenen konulara karşı ilgi duyarak bilgi arayışına yönelmiş; üçte birinden azı ise ya olumsuz etkilenmiş ya da hiçbir değişiklik yaşamadığını belirtmiştir. Bu bulgular, Türk dizilerinin kültürel diplomasi aracı olarak nasıl işlediğini ve uluslararası izleyiciler üzerindeki algısal etkisini ortaya koymaktadır. Dolayısıyla, bu içeriklerin senaryo, temsiller ve kültürel doğruluk açısından daha stratejik ve çok boyutlu şekilde kurgulanması, olumlu etkileşimlerin artırılmasına katkı sağlayacaktır.

Tablo 27. *Öğrencilerin Türk Dizilerinden Aldığı Mesajlar*

	f	***%***
Aile değerleri	155	12.6
Dostluk ve arkadaşlık	133	10.8
Aşk ve romantizm	132	10.7
Zenginlik ve fakirlik arasındaki fark	110	8.9
İhanet ve intikam	93	7.5
Cesaret ve kahramanlık	93	7.5
Kültürel ve geleneksel değerler	92	7.5
Adalet ve hukuk	85	6.9
Toplumsal sorunlar	71	5.8
Tarih ve geçmiş olaylar	69	5.6
Modern yaşam ve teknolojik değişimler	58	4.7
Psikolojik ve duygusal çatışmalar	55	4.5
Bireysel mücadele ve başarı	49	4.0
Dayanışma ve yardımlaıma	39	3.2
Toplam	1234	100.0

Tablo 27 görsel-işitsel medya içeriklerinin genç izleyiciler üzerindeki tematik etkilerini ortaya koymakta ve dizilerin değer aktarımı konusundaki potansiyelini kapsamlı bir biçimde gözler önüne sermektedir. Tablo, Türk dizilerinin yalnızca eğlence amaçlı içerikler sunmadığını, aynı zamanda toplumsal, bireysel ve kültürel bağlamda çeşitli değer, duygu ve kavrayışları da izleyiciye aktardığını göstermektedir. Verilere göre öğrenciler en fazla "Aile değerleri" temalı mesajlarla karşılaşmıştır (%12.6; f=155). Bu oran, Türk dizilerinin merkezinde çoğunlukla aile yapısı, aile içi ilişkiler, kuşaklar arası bağlar ve geleneksel rollerin yer aldığını ortaya koymaktadır. Bu durum, Türk dizilerinin toplumsal yapının temel birimi olan aileyi hem koruyucu hem de öğretici bir mecra olarak ele aldığını göstermektedir.

Bunu sırasıyla "Dostluk ve arkadaşlık" (%10.8; f=133) ve "Aşk ve romantizm" (%10.7; f=132) temaları izlemektedir. Bu iki tema, özellikle genç izleyici kitlesinin ilgisini çeken, bireyler arası ilişkilere odaklanan dizilerde sıklıkla işlenen konulardır. Bu bulgu, dizilerin

sosyal duygular, aidiyet ve bağ kurma gibi psikososyal süreçler üzerindeki etkisini vurgulamaktadır.

"Zenginlik ve fakirlik arasındaki fark" teması (%8.9; f=110), öğrencilerin sosyal adaletsizlik, sınıfsal ayrışma ve ekonomik dengesizliklere dair farkındalık geliştirmelerine katkı sağladığını göstermektedir. Benzer şekilde "Adalet ve hukuk" (%6.9; f=85) teması da diziler aracılığıyla hukuksal süreçler, adaletsizlikle mücadele ve hak arayışı konularının işlendiğini göstermektedir.

"Kültürel ve geleneksel değerler" (%7.5; f=92), "İhanet ve intikam" (%7.5; f=93) ve "Cesaret ve kahramanlık" (%7.5; f=93) temaları da öne çıkan değer aktarımı kanallarıdır. Özellikle tarihi ya da aksiyon içerikli dizilerde bu tür temaların karakter gelişimi ve olay örgüsü aracılığıyla işlendiği görülmektedir.

"Toplumsal sorunlar" (%5.8; f=71), "Psikolojik ve duygusal çatışmalar" (%4.5; f=55) ve "Modern yaşam ve teknolojik değişimler" (%4.7; f=58) gibi temaların daha düşük oranlarda ifade edilmesi, dizilerin bu alanlara sınırlı ölçüde yer verdiğini göstermektedir. Özellikle teknolojik gelişmelerin ve çağdaş yaşamın temsili hâlâ geleneksel anlatılar karşısında geri planda kalmaktadır.

"Bireysel mücadele ve başarı" (%4.0; f=49) ve "Dayanışma ve yardımlaşma" (%3.2; f=39) gibi birey odaklı temaların daha az sıklıkla belirtilmesi, topluluk merkezli anlatıların birey merkezli anlatılara göre daha baskın olduğunu göstermektedir.

Bulgular genel anlamda değerlendirildiğinde, Türk dizileri izleyicilere değer temelli bir anlatı sunmakta ve bu anlatılar geniş bir yelpazeye yayılmaktadır. Aile, dostluk, aşk gibi evrensel temaların yanı sıra adalet, kültürel miras, sınıf farklılıkları gibi toplumsal meselelere de vurgu yapılmaktadır. Bu durum, dizilerin genç izleyiciler için yalnızca bir eğlence aracı değil, aynı zamanda kültürel ve ahlaki bir öğrenme ortamı sunduğunu göstermektedir.

Bu bulgular doğrultusunda, Türk dizileri pedagojik ve kültürel birer araç olarak değerlendirilerek; değerler eğitimi, medya okuryazarlığı ve kültürel farkındalık gibi alanlarda yapılandırılmış eğitim içerikleriyle desteklenebilir. Özellikle formal eğitim dışındaki öğrenme süreçlerinde dizilerin bu rolü, stratejik olarak değerlendirilmelidir.

Tablo 28. *Türk Dizilerinin Öğrencilerin Hayatlarını Etkilemesi*

	f	*%*
Türkçe dil becerilerimi geliştirdi.	181	24.9
Türk kültürünü daha iyi anlamama yardımcı oldu.	134	18.4
Boş zamanlarımı daha keyifli hâle getirdi.	114	15.7
Aile ve arkadaşlarımla ortak konuşma konuları sundu.	69	9.5
Sosyal ve kültürel konularda bilgi sağladı.	63	8.7

Tablo 28 ***(Devamı)***

Duygusal veya psikolojik olarak etkiledi.	57	7.8
Moda ve yaşam tarzı hakkında ilham verdi.	48	6.6
Kişisel düşünce ve değerlerimi şekillendirdi.	32	4.4
İçsel motivasyon sağladı.	29	4.0
Toplam	727	100.0

Tablo 28 dizilerin öğrenciler üzerindeki çok yönlü etkilerini dilsel, kültürel, sosyal, duygusal ve bireysel boyutlarda değerlendirmeye imkân sunmaktadır. Bu tablo, Türk dizilerinin yalnızca izleyiciye bilgi ve eğlence sunmakla kalmadığını, aynı zamanda onların düşünce dünyalarını, iletişim biçimlerini ve yaşam tarzlarını da etkilediğini ortaya koymaktadır.

Tablodaki verilere göre, öğrenciler üzerinde en fazla etki yaratan alan "Türkçe dil becerilerimi geliştirdi" seçeneğidir (%24.9; f=181). Bu bulgu, Türk dizilerinin özellikle Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenen bireyler açısından etkili bir dil girdisi sunduğunu ve öğrenilen dilin pratikte nasıl kullanıldığını gösteren otantik bir kaynak işlevi gördüğünü göstermektedir. Öğrenciler, dinleme, kelime öğrenme ve telaffuz gibi alanlarda dizilerden doğrudan fayda sağladıklarını ifade etmişlerdir.

İkinci sırada yer alan etki, "Türk kültürünü daha iyi anlamama yardımcı oldu" seçeneğidir (%18.4; f=134). Bu sonuç, dizilerin kültürel aktarım araçları olarak etkili olduğunu ve Türkiye'ye ait gelenek, görenek, yaşam biçimi ve sosyal normların öğrenciler tarafından daha iyi kavranmasını sağladığını göstermektedir. Bu bağlamda diziler, kültürel okuryazarlığın gelişimine katkı sunmaktadır.

"Boş zamanlarımı daha keyifli hale getirdi" ifadesiyle katılım sağlayan öğrencilerin oranı da dikkate değerdir (%15.7; f=114). Bu veri, dizilerin öğrenciler için önemli bir eğlence ve boş zaman değerlendirme aracı olduğunu göstermektedir. Özellikle dinlenme, stres atma ve günlük rutinden uzaklaşma gibi işlevler, dizilerin psiko-sosyal faydalarını da göstermektedir.

"Aile ve arkadaşlarımla ortak konuşma konuları sundu" diyen öğrencilerin oranı %9.5 (f=69) olup, dizilerin sosyal etkileşimi artıran bir araç olarak işlev gördüğünü göstermektedir. Ortak izleme deneyimleri ya da karakterler üzerinden kurulan sohbetler, öğrencilerin sosyal çevreleriyle etkileşimini güçlendirmiştir.

Benzer şekilde, "Sosyal ve kültürel konularda bilgi sağladı" (%8.7; f=63) ve "Duygusal veya psikolojik olarak etkiledi" (%7.8; f=57) seçenekleri de dizilerin hem bilişsel hem de duygusal yönleriyle öğrenciler üzerinde etki oluşturduğunu ortaya koymaktadır. Özellikle karakterlerin yaşadığı olaylar, izleyicinin empati düzeyini etkileyebilmekte, psikolojik bağ kurma sürecine katkı sunabilmektedir.

"Moda ve yaşam tarzı hakkında ilham verdi" (%6.6; f=48) gibi seçenekler, dizilerin görsel temsilleriyle yaşam tarzı ve bireysel tercihler üzerinde de bir etki oluşturduğunu göstermektedir. Öğrenciler karakterlerin giyim kuşamından, yaşam alanlarından ya da tüketim alışkanlıklarından etkilenmiş olabilirler.

Ancak daha düşük oranlara sahip olan "Kişisel düşünce ve değerlerimi şekillendirdi" (%4.4; f=32) ve "İçsel motivasyon sağladı" (%4.0; f=29) seçenekleri, dizilerin derinlemesine bireysel dönüşüm ya da değerler sistemi üzerindeki etkilerinin daha sınırlı kaldığını göstermektedir. Bu tür etkiler genellikle daha uzun izleme süreleri, yüksek düzeyde özdeşim ve duygusal bağlılık gerektiren süreçlerdir.

Genel olarak değerlendirildiğinde, Türk dizileri öğrenciler üzerinde hem dil öğrenimini destekleyici hem de kültürel farkındalık artırıcı işlevleriyle öne çıkmaktadır. Ayrıca diziler, sosyal etkileşimleri teşvik etmekte, boş zamanları verimli şekilde değerlendirme imkânı sunmakta ve öğrencilerin psikolojik olarak rahatlamasına katkı sağlamaktadır. Ancak bireysel değer gelişimi ve içsel motivasyon gibi daha derin etkilerde dizilerin etkisi sınırlı kalmıştır.

Bu bulgular, medya içeriklerinin özellikle eğitimsel bağlamda değerlendirilmesine olanak tanımakta; dil öğretimi ve kültürel öğrenme stratejilerinde dizilerin destekleyici materyal olarak kullanılabileceğini göstermektedir.

Tablo 29. *Öğrencilerin Türk Dizilerinde Türklerin Kişilik Özellikleri Hakkında Edindikleri İzlenimler*

	f	***%***
Aile bağlarına çok değer veren	119	15.9
Duygusal ve romantic	113	15.1
Misafirperver ve yardımsever	91	12.1
İnatçı ve gururlu	88	11.7
Kararlı ve mücadeleci	79	10.5
Sakin ve sabırlı	59	7.9
Cömert ve açık sözlü	58	7.7
Gelenek ve göreneğe bağlı	56	7.5
Sosyal ve arkadaş canlısı	56	7.5
Pragmatik ve çözüm odaklı	31	4.1
Toplam	750	100.0

Tablo 29 öğrencilerin izledikleri Türk dizileri aracılığıyla Türk halkına dair geliştirdikleri algıların yönünü ve içeriğini göstermesi açısından önemli veriler sunmaktadır. Bu tablo, diziler aracılığıyla aktarılan kültürel temsillerin, izleyicilerin ulusal karaktere ilişkin zihinsel imgelerinde nasıl yer edindiğini anlamaya yönelik değerli bir çerçeve sunmaktadır. Verilere göre öğrenciler, Türk karakterlerini en çok "Aile bağlarına çok değer veren" bireyler olarak tanımlamaktadır (%15.9; f=119). Bu bulgu, Türk dizilerinde aile yapısının merkezî bir unsur olarak ele alındığını ve güçlü aile ilişkilerinin, kuşaklar arası bağların sıkça temsil

edildiğini göstermektedir. Bu temsiller, Türk toplumunun kolektivist yapısını ve aileye atfedilen yüksek değeri vurgulamaktadır.

Bunu takiben, "Duygusal ve romantik" (%15.1; f=113) ve "Misafirperver ve yardımsever" (%12.1; f=91) kişilik özellikleri öne çıkmaktadır. Özellikle romantik ilişkilerin dramatik biçimlerde işlendiği dizilerde, duygusal yoğunluğun yüksek olması, bu tür bir algının gelişmesinde etkili olabilir. Misafirperverlik ise Türk kültürünün evrensel düzeyde bilinen ve dizilerde de sıkça vurgulanan bir değeridir.

"İnatçı ve gururlu" (%11.7; f=88) ve "Kararlı ve mücadeleci" (%10.5; f=79) özellikleri, bireylerin dirençli, güçlü iradeli ve gerektiğinde taviz vermeyen bir yapıda temsil edildiğini göstermektedir. Bu nitelikler, özellikle aksiyon ya da dram türündeki yapımlarda sıklıkla gözlemlenen bireysel çatışma ve mücadele sahnelerinde pekiştirilmektedir.

"Sakin ve sabırlı" (%7.9; f=59), "Cömert ve açık sözlü" (%7.7; f=58), "Gelenek ve göreneğe bağlı" (%7.5; f=56) ve "Sosyal ve arkadaş canlısı" (%7.5; f=56) gibi özellikler, öğrencilerin Türk karakterlerini daha olumlu ve toplumsal ilişkiler kurmaya açık bireyler olarak tanımladıklarını göstermektedir. Bu tür temsiller, Türk toplumunun dayanışma, açıklık ve kültürel bağlılık gibi sosyal değerlerinin diziler aracılığıyla görünür kılındığını ortaya koymaktadır.

Listede en düşük oranda ifade edilen kişilik özelliği, "Pragmatik ve çözüm odaklı" olma biçimidir (%4.1; f=31). Bu durum, dizilerde karakterlerin genellikle duygusal, sezgisel ve dramatik kararlar aldığı; mantıksal çözüm odaklılık yerine, olayları kişisel değerler ve duygular doğrultusunda yönettiklerini düşündürebilir. Dolayısıyla öğrenciler, Türk karakterleri daha çok duygusal tepkilerle hareket eden, çözüm üretiminde pratiklikten ziyade değer yargılarını önceleyen bireyler olarak algılamışlardır.

Genel olarak değerlendirildiğinde, Türk dizilerinin karakterler aracılığıyla izleyiciye sunduğu kişilik özelliklerinin çoğunlukla aile odaklılık, duygusallık, misafirperverlik, mücadelecilik ve kültürel bağlılık ekseninde şekillendiği görülmektedir. Bu özellikler, Türk toplumunun geleneksel, toplulukçu ve duygusal yönünü ön plana çıkarmakta; izleyiciye hem güçlü birey hem de topluma bağlı bir karakter profili sunmaktadır.

Bu bulgular, dizilerin kültürel temsiller yoluyla ulusal kimlik ve karakter algısı oluşturmadaki gücünü ve etkisini göstermektedir. Eğitimsel ya da kültürel diplomasi amaçlı medya içeriklerinde, bu tür temsillerin bilinçli bir şekilde yönlendirilmesi, hedef kitlelerde daha sağlıklı ve dengeli bir kültürel algının inşasına katkı sağlayabilir.

Tablo 30. *Öğrencilerin Türk Dizilerinde Türkiye'nin Yaşam Algısı Hakkında Edindikleri İzlenimler*

	f	*%*
Türkiye modern bir ülkedir.	110	14.4
Türkiye'de yaşam standardı yüksektir.	98	12.8
Türkiye laik bir cumhuriyettir.	72	9.4
Türkiye'de din ve inanç özgürlüğü vardır.	63	8.2
Türkiye'de can güvenliğine önem verilir.	61	8.0
Türkiye'de muhafazakâr bir aile yapısı vardır.	60	7.8
Türkiye, dünyadaki değişimlere uyumludur.	53	6.9
Türkiye'de aile yapısı bozulmuştur.	49	6.4
Türkiye'de farklı din, kültür ve kimlikler rahatça yaşar.	47	6.1
Türkiye'de bölgesel kalkınmışlık farkları belirgindir.	43	5.6
Türkiye'de insan haklarına önem verilir.	43	5.6
Türkiye gelişmiş bir demokrasiye sahiptir.	43	5.6
Türkiye'de gelir dağılımı dengelidir.	23	3.0
Toplam	765	100.0

Tablo 30 Türk dizilerinin uluslararası izleyiciler üzerinde nasıl bir toplumsal ve kültürel Türkiye imgesi oluşturduğunu çok boyutlu biçimde ortaya koymaktadır. Elde edilen veriler, diziler aracılığıyla Türkiye'ye ilişkin edinilen olumlu ya da eleştirel nitelikteki yaşam algılarının çeşitliliğini göstermektedir.

En yüksek oranda katılım, "Türkiye modern bir ülkedir." seçeneğine yönelmiştir (%14.4; f=110). Bu bulgu, Türk dizilerinde yansıtılan kent yaşamı, mimari yapılar, teknolojik imkânlar, modern birey ilişkileri gibi unsurların öğrencilerde Türkiye'ye dair çağdaş bir imaj oluşturduğunu göstermektedir. Özellikle dijital platformlar için üretilen dizilerin bu algıyı pekiştirdiği söylenebilir.

İkinci sırada yer alan ifade, "Türkiye'de yaşam standardı yüksektir." şeklindedir (%12.8; f=98). Bu veri, dizilerde sıkça yer verilen lüks yaşam biçimleri, konforlu mekânlar, markalı ürünler ve üst-orta sınıfa ait yaşam tarzlarının, genel yaşam standardını olduğundan daha yüksek gösterebileceğine işaret etmektedir. Bu durum, dizilerin gerçeklikten uzak idealize edilmiş yaşam temsilleri sunduğu yönündeki eleştirileri destekler niteliktedir.

"Türkiye laik bir cumhuriyettir." ifadesi %9.4 (f=72) ile önemli bir üçüncü sırada yer alırken, "Türkiye'de din ve inanç özgürlüğü vardır." (%8.2; f=63) ve "Türkiye'de can güvenliğine önem verilir." (%8.0; f=61) gibi izlenimler de dikkate değer oranlara sahiptir. Bu bulgular, öğrencilerin hem siyasal sistem hem de bireysel hak ve özgürlükler bağlamında diziler aracılığıyla Türkiye'yi demokratik bir ülke olarak algıladıklarını göstermektedir.

"Türkiye'de muhafazakâr bir aile yapısı vardır." ifadesi %7.8 (f=60), "Türkiye, dünyadaki değişimlere uyumludur." %6.9 (f=53), ve "Türkiye'de aile yapısı bozulmuştur." %6.4 (f=49) gibi karşıt ya da tamamlayıcı ifadeler, dizilerde farklı yaşam biçimlerinin bir arada

sunulduğunu ve izleyicilerin bu çeşitliliğe bağlı olarak farklı çıkarımlar yapabildiklerini göstermektedir.

Benzer şekilde, “Türkiye’de farklı din, kültür ve kimlikler rahatça yaşar” (%6.1; f=47), “Türkiye’de insan haklarına önem verilir” (%5.6; f=43), “Türkiye gelişmiş bir demokrasiye sahiptir” (%5.6; f=43) gibi ifadeler, haklar ve çoğulculuk algısına yönelik olumlu değerlendirmelere işaret etmektedir.

Ancak “Türkiye’de bölgesel kalkınmışlık farkları belirgindir” (%5.6; f=43) ve “Türkiye’de gelir dağılımı dengelidir” (%3.0; f=23) ifadeleri karşılaştırıldığında, ikinci ifadenin oldukça düşük oranda desteklendiği görülmektedir. Bu durum, dizilerin ekonomik eşitsizliklere çok sınırlı yer verdiğini veya mevcut temsillerin bu sorunları maskelediğini düşündürebilir.

Tablo 30’daki veriler, Türk dizilerinin Türkiye’nin toplumsal yapısına dair genellikle idealize edilmiş, modern, özgürlükçü ve yüksek yaşam kalitesi vurgusunu öne çıkardığını göstermektedir. Öğrenciler diziler aracılığıyla Türkiye'yi hem gelişmiş bir ülke, hem de kültürel çeşitliliğe sahip bir toplum olarak tanımlama eğilimindedir. Ancak bu temsiller, çoğu zaman sosyoekonomik eşitsizlikleri ya da toplumsal sorunları arka planda bırakmakta, bu da gerçek yaşam ile ekran temsili arasındaki farklılıkların oluşmasına neden olabilmektedir.

Bu tablo, medya içeriklerinin yalnızca eğlence değil, aynı zamanda simgesel bir temsil gücüne sahip olduğunu, dolayısıyla dizilerdeki temsillerin uluslararası düzeyde Türkiye algısına doğrudan etki ettiğini göstermektedir. Medya okuryazarlığının geliştirilmesi ve kültürel içeriklerin daha dengeli biçimde kurgulanması, bu algının daha gerçekçi ve çok boyutlu olmasına katkı sağlayacaktır.

BEŞİNCİ BÖLÜM

Tartışma ve Sonuç

Sonuç

Bu araştırmada elde edilen bulgular, Türk dizilerinin Ürdün ve Yarmuk Üniversitelerinde öğrenim gören öğrenciler tarafından sadece bir eğlence aracı olarak değil, aynı zamanda dil öğrenimini destekleyen önemli bir kaynak olarak görüldüğünü ortaya koymuştur. Daha önce ilgili alan yanınında da bahsedildiği üzere öğrencilerin medya kullanım tercihleri, izleme alışkanlıkları, içerik eğilimleri ve dil öğrenimi stratejileri çok boyutlu bir yapıya sahiptir ve bireysel farklılıklar kadar kültürel etkilerle de şekillenmektedir.

Anket verilerinin analiziyle ulaşılan sonuçlar, Türk dizileri ve filmleri gibi görsel-işitsel materyallerin, Türkçenin yabancı dil olarak öğrenilmesinde ve Türk kültürünün tanınmasında öğrenciler üzerinde belirgin bir etkiye sahip olduğunu ortaya koymuştur. Katılımcıların büyük bir bölümü, bu tür yapımları takip etme gerekçeleri arasında öncelikle Türkçe öğrenme isteğini dile getirmiş; bunu Türk kültürünü tanıma arzusu izlemiştir. Bu bulgular, söz konusu içeriklerin yalnızca dilsel becerilerin geliştirilmesinde değil, aynı zamanda kültürel farkındalığın artırılmasında da işlevsel bir araç olarak değerlendirilebileceğini göstermektedir.

Araştırmadan elde edilen bulgular, katılımcıların çoğunun komedi ve dram türündeki dizileri izlemeyi tercih ettiğini ortaya koymuştur. Katılımcıların büyük bir kısmının komedi, dram ve romantik türdeki yapımları tercih etmeleri; dil öğreniminde duygusal bağ kurmanın, gündelik dile maruz kalmanın ve anlatının içine dâhil olmanın önemini açıkça göstermektedir. Bu türler, kullanılan dilin günlük yaşamla yakın ilişkisi ve anlaşılabilirliği açısından dil öğrenimine daha uygun olarak değerlendirilmektedir. Komedi türünün tercih edilmesinde, esprili ve akıcı diyalogların günlük konuşma diline yakınlığı etkili olurken; dram türünde karakter merkezli anlatılar, öğrenicilerin dilin yanı sıra toplumsal ilişkileri ve duygu ifade biçimlerini kavramalarını kolaylaştırmaktadır. Romantik yapımlar ise özellikle genç yaş grubundaki öğrenciler için öğrenmeye yönelik motivasyonu artırıcı bir unsur olarak öne çıkmaktadır.

Dizi izleme sıklığına ilişkin bulgular, öğrencilerin çoğunluğunun dizileri yalnız başına ve tüm bölümleriyle izleme eğiliminde olduğunu göstermektedir. Bu durum, öğrencilerin öğrenme süreçlerini bireysel olarak yönettiklerini ve dizileri yüzeysel bir temasın ötesinde,

anlam bütünlüğünü gözeterek takip ettiklerini göstermektedir. Özellikle dizilerin içerik süreleri ve sezon uzunluklarına yönelik tercihler, öğrencilerin kısa süreli, yoğun içerikli ve fazla uzatılmamış dizilere yöneldiklerini ortaya koyması bakımından önemlidir. Katılımcılar, bir bölümün ideal süresinin 60 dakikayı geçmemesi gerektiğini ve genellikle iki sezonu geçmeyen dizileri tercih ettiklerini ifade etmişlerdir. Ayrıca, bu dizileri izlemek için en sık tercih edilen platformların başında "Qest-Eshq قصة عشق" ve YouTube'un geldiği bulgularına ulaşılmıştır. Bu durum, dijital platformların dil öğrenme sürecindeki rolünü de vurgulaması açısından dikkate değerdir. Bu da günümüz medya tüketim alışkanlıklarının, dikkat süresi ve zaman yönetimiyle doğrudan ilişkili olduğunu göstermektedir. Buradan da görsel medya araçlarının yabancı dil öğretiminde kullanımına ilişkin önemli ipuçlarının çıkarılması mümkündür.

Zaman dilimi açısından değerlendirildiğinde, öğrencilerin çoğunun Türk dizilerini 2016–2021 yılları arasında izlemeye başladıkları ve bu dönemin aynı zamanda Türk dizilerinin Arap dünyasında belirgin bir yaygınlık kazandığı dönemle örtüştüğü görülmektedir. Katılımcılar izleme serüvenlerine genellikle Arapça dublajlı olarak yayımlanan "Ihlamurlar Altında" ve "Gümüş" gibi dizilerle başlamış; ardından Türkçe orijinal versiyonlara yönelmişlerdir. Bu durum, öğrencilerin zamanla hedef dile doğrudan maruz kalma konusunda daha istekli ve bilinçli tercihler geliştirdiklerini göstermektedir.

İzleme davranışları ile ilgili bulgular incelendiğinde katılımcıların büyük bir kısmının dizileri bireysel olarak izlemeyi tercih ettiği ve izlerken de altyazıya başvurdukları anlaşılmaktadır. Bu durum, öğrencilerin dil öğrenme amacına yönelik yüksek bir bilinçle ve derin bir motivasyonla bu dizileri izlediklerini göstermektedir. Film ve dizilerdeki altyazı tercihlerine bakıldığında ise öğrencilerin önemli bir kısmının Türkçe altyazıyı tercih ettiği, ancak özellikle Arapça altyazıya yönelen azımsanmayacak bir kitlenin de bulunduğu anlaşılmaktadır. Bu durum, dil öğreniminin hem hedef dile doğrudan maruz kalmayı hem de ana dilden destek almayı içeren iki yönlü bir süreç olarak işlediğini göstermektedir. Türkçe altyazı, öğrencilerin hem işitsel hem de görsel girdiyi eş zamanlı olarak işlemesine olanak sağlarken; Arapça altyazı, özellikle başlangıç düzeyindeki öğrenciler için anlama sürecini kolaylaştıran bir köprü işlevi görmektedir.

Türk dizilerinin öğrencilerin dil gelişimine katkısı incelendiğinde; yeni kelime ve ifadelerin edinilmesi, gündelik konuşma dilinin öğrenilmesi ve telaffuz/aksan gelişimi en çok vurgulanan alanlar olmuştur. Katılımcılar, dizileri izleyerek yeni kelimeler ve ifadeler öğrendiklerini, ayrıca günlük konuşmalarda kullanılan dil hakkında bilgi sahibi olduklarını; bu durumun ise genel dil becerilerinin gelişimine katkı sağladığını ifade etmişlerdir. Ancak öğrenciler, Türk dizilerini izlemekle sınırlı kalmayıp dil öğrenme sürecinde kitaplar ve ders

materyalleri, dil kurslarına katılmak gibi başka öğrenme kaynaklarına da başvurduklarını ifade etmişlerdir. Bu da öğrencilerin öğrenme yöntemlerinde çeşitliliği benimseyerek, yalnızca üniversite kaynaklarına dayanmadan dil öğrenme sürecini daha kapsamlı hâle getirdiklerini göstermektedir. Bu bulgular, dizilerin yalnızca sözcük düzeyinde değil, aynı zamanda bağlam içinde kullanılan doğal dil yapılarını da içeren bir öğrenme ortamı sunduğunu göstermektedir. Kültürel kazanımlar ise bu katkıların biraz gerisinde kalsa da, dizilerin gündelik yaşam, aile yapısı, sosyal normlar gibi pek çok kültürel ögeyi dolaylı biçimde öğrencilere sunduğu; öğrencilerin Türk toplumunun kültürel yapısına ilişkin temel konular hakkında önemli bilgiler edinebildikleri söylenebilir.

Dizilerin izlenme gerekçeleri çeşitlilik göstermekte; dil öğreniminin yanı sıra eğlence, kültürel bilgi edinme, estetik beğeni (oyuncu, kıyafet, dekorasyon) ve sosyal çevrenin etkisi gibi nedenler de öne çıkmaktadır. Bu durum, dizilerin işlevselliğini yalnızca eğitsel değil, aynı zamanda psikolojik, estetik ve sosyal alanlara da taşıdığını göstermektedir. Dolayısıyla, dizilerin çok katmanlı anlam dünyaları, öğrencilerin yalnızca dilsel değil, duygusal ve kültürel gelişimlerine de katkı sunmaktadır.

Bulgular kültürel etki bağlamında değerlendirildiğinde, katılımcıların Türk dizilerinin kendilerine Türk gelenekleri, mutfağı, coğrafi yerleri hakkında bilgi sunduğunu ifade ettkileri anlaşılmaktadır. Dizilerdeki bu ögeler, Türkiye hakkında olumlu bir algı oluşturmalarına yardımcı olmuştur. Düğün gelenekleri, kına gecesi gibi Türk kültürüne ait öğeler özellikle dikkat çekmektedir. Ayrıca, öğrenciler Türk toplumunun güçlü aile bağlarına, arkadaşlığa verdiği öneme ve genel olarak romantik ve duygusal bir toplumsal yapıya sahip olduğunu gözlemlediklerini belirtmişlerdir.

Bugular incelendiğinde dizi izlerken not alma gibi bilinçli öğrenme stratejilerinin ise henüz yaygınlaşmadığı görülmektedir. Öğrencilerin önemli bir kısmı izleme sürecini daha çok pasif bir etkinlik olarak yürüttüğü; yalnızca bir bölümü düzenli veya aralıklı biçimde not aldığı anlaşılmıştır. Bu bulgu, dil öğretimi sürecinde stratejik öğrenme becerilerinin sistemli biçimde kazandırılması gerektiğine işaret etmektedir. Öğretim ortamlarında görsel-işitsel içeriklerin izlenmesi sırasında not alma, tekrar etme ve anlamlı dil parçaları oluşturma gibi yöntemlerin teşvik edilmesi, öğrenme verimini artırabilecektir.

Son olarak, öğrencilerin dikkatini çeken unsurlar arasında dilin açık ara öne çıkması, dizilerin pedagojik bir araç olarak potansiyelini daha da güçlendirmektedir. Dilin ardından doğa, kültür, oyuncular ve kıyafetler gibi ögelerin gelmesi, dizilerin aynı zamanda görsel ve kültürel estetik barındıran içerikler olduğunu da ortaya koymaktadır. Bu da Türk dizilerinin,

hem dil öğretimi hem de kültürel aktarım açısından bütüncül bir yapı sunduğunu teyit etmektedir.

Tartışma

Bu araştırmanın bulguları, önceki çalışmalarla hem benzerlikler göstermekte hem de yeni katkılar ortaya koymaktadır. İşcan (2017), Türk filmlerinin Türk toplumunun kültürünü yansıttığını ifade ederken; bu çalışmada, söz konusu kültürel ögelerin Ürdünlü öğrenciler tarafından nasıl içselleştirildiği doğrudan saha verileriyle ortaya konmuştur. Özellikle öğrencilerin izledikleri yapımlar aracılığıyla Türk toplumuna dair değer yargılarını benimsedikleri, yalnızca dilsel değil, kültürel düzeyde de öğrenme yaşadıkları tespit edilmiştir. İşcan ve Delen'in (2017) kültür öğretiminde filmlerin kullanılmasını öneren yaklaşımlarıyla bu çalışmadaki bulgular örtüşmekte; ancak burada, öğrencilerin görsel-işitsel içerikleri kendi inisiyatifleriyle izledikleri, bu nedenle sürecin daha sistematik hâle getirilmesinin gerekliliği ortaya çıkmaktadır.

Dizi türlerine yönelik tercihler, öğrencilerin öğrenme sürecinde dilin işlevsel ve duygusal yönlerini birlikte değerlendirdiklerini göstermektedir (Gass & Selinker, 2008). Komedi türünün en çok tercih edilen tür olması (%64,9), öğrencilerin hem eğlenceli hem de günlük konuşma diline yakın içeriklerle daha rahat bir öğrenme deneyimi yaşadıklarını göstermektedir. Duygusal bağ kurmayı kolaylaştıran dram ve romantik türler ise öğrenmeye yönelik duyuşsal motivasyonu desteklemektedir. Bu durum, Krashen'in (1985) etkili filtre hipoteziyle uyumlu bir biçimde, öğrenicilerin dil girdisine duygusal olarak açık hâle geldiklerinde daha başarılı öğrenme gerçekleştirebileceklerini göstermektedir.

Harmandar'ın (2021) yalnızca bir dizi (Ezel) üzerinden yürüttüğü analizden farklı olarak, bu çalışmada iki üniversiteden çok sayıda katılımcıyla ve geniş bir dizi türü yelpazesiyle daha kapsayıcı ve temsil gücü yüksek bir yapı tercih edilmiştir. Bu bağlamda öğrencilerin yalnızca sözel değil, yüz ifadeleri gibi sözsüz iletişim ögelerini de fark ettikleri ve bu unsurları doğal olarak algıladıkları bulgusu, Arslan ve Adem (2010) ile Yılmaz ve Iriş'in (2017) çalışmalarını tamamlar niteliktedir.

Dizilerin izlenme sürecinde altyazı kullanım tercihleri, öğrencilerin dil girdisine nasıl yaklaştıklarını da göstermektedir. Türkçe altyazı tercihinin yüksekliği (%27,2), öğrencilerin hedef dili doğrudan anlamaya yönelik stratejiler geliştirdiğini ortaya koymaktadır. Ancak azımsanmayacak bir oranda Arapça altyazı kullanan katılımcıların varlığı, anlama kolaylığına öncelik verildiğini göstermekte, bu durum öğrenmenin dolaylı yollarla gerçekleştiğini düşündürmektedir. Dursun'un (2017) dizilerin kelime öğrenimine ve beceri gelişimine katkı

sunduğunu belirttiği çalışmasıyla bu araştırmanın bulguları örtüşmekte, ancak burada öğrencilerin dizileri bilinçli öğrenme stratejileri (örneğin kelime defteri tutma) ile yeterince desteklemedikleri de dikkat çekmektedir.

Saraçoğlu'nun (2021) sessiz filmler aracılığıyla fiil öğretimi yaptığı çalışmasından farklı olarak, bu araştırmada dizi türü ayrımı yapılmaksızın öğrencilerin izleme pratikleri doğal bağlamlarında ele alınmış; bu yönüyle daha geniş ve çok katmanlı bir izleme deneyimi değerlendirilmiştir. İşcan ve Yassıtaş'ın (2019) film temelli kültürel uyum önerileri, bu araştırmada öğrenci izlenimlerine dayalı gözlemlerle daha somut hâle getirilmiştir.

Elde edilen bulgular doğrultusunda, Türk dizilerinin ve filmlerinin yalnızca birer eğlence aracı değil, aynı zamanda hem dilsel hem de kültürel öğrenme sürecine katkı sağlayan otantik materyaller olarak değerlendirilmesi gerektiği anlaşılmaktadır. Katılımcıların Türkçeye yönelik motivasyonlarının yüksek olması ve dizilerden yeni kelimeler öğrenmeleri, telaffuzlarını geliştirmeleri ve kültürel normlara dair bilgi edinmeleri, görsel-işitsel içeriklerin öğretim sürecinde daha planlı biçimde kullanılmasını gerekli kılmaktadır. Bu noktada, Türkçe öğretmenlerine ve program geliştiricilere, dizi ve film içeriklerinin pedagojik amaca uygun şekilde yapılandırılması, ders materyallerine entegre edilmesi ve stratejik kullanım becerilerinin öğrencilere kazandırılması önerilmektedir.

Çalışmanın özgün yönü, Ürdün bağlamında Türk dizilerinin yabancı dil olarak Türkçe öğreniminde nasıl bir işlev gördüğünü ilk kez saha verilerine dayalı olarak derinlemesine incelemesidir. Bu yönüyle araştırma, hem bireysel öğrenme stratejilerini hem de kültürel etkileşim süreçlerini kapsayarak, Arap dünyasında Türk dizi ve filmlerinin eğitimsel etkilerini ortaya koyan sınırlı sayıdaki çalışmalara özgün bir katkı sunmaktadır.

Sonuç olarak, Türk dizileri aracılığıyla Türkçeyi öğrenen Ürdünlü öğrencilerin, dilsel yeterliliklerinin yanı sıra Türkiye'ye ve Türk toplumuna ilişkin olumlu bir algı geliştirdikleri görülmektedir. Bu bağlamda, dizilerde sunulan kültürel temsilin gerçekçi, dengeli ve pedagojik sorumlulukla kurgulanması gerektiği düşünülmektedir. Çünkü bu yapımlar, yalnızca birer dil girdisi değil; aynı zamanda Türkiye'ye dair ilk ve en güçlü izlenimi oluşturan kültürel temsil araçlarıdır.

Öneriler

Ürdün Üniversitesi ve Yarmouk Üniversitesi Türk Dili Bölümünde öğrenim gören Ürdünlü öğrencilerin Türk dizi ve filmlerine ilişkin izlenimlerinin incelendiği bu çalışmanın sonuçları ışığında, Türkçe öğreniminde söz konusu görsel-işitsel materyallerin kullanımının artırılmasına yönelik şu önerilerde bulunulabilir:

- Türk dizilerinin içeriklerinden yararlanılarak derslerde bağlam temelli konuşma, dinleme ve yazma etkinlikleri hazırlanabilir; öğrencilerin dizilerde duydukları ifadeleri sınıf ortamında üretmeleri teşvik edilebilir.
- Not alma, kelime defteri tutma, tekrar izleme gibi stratejiler hem sınıf içinde modellenebilir hem de öğrenciler bu tekniklerin öğrenmeye katkısı konusunda bilinçlendirilebilir.
- Anket verilerinden elde edilen popüler dizi türleri ve karakter beğenileri dikkate alınarak, öğrencilerin ilgisini çekecek özgün öğretim materyalleri hazırlanabilir. Bu da motivasyonu artıracaktır.
- Dizi klipleri, öğrencileri motive etmek ve dinleme, anlama ve dilsel bağlam becerilerini geliştirmek amacıyla öğretim aracı olarak kullanılabilir.
- Dizide yer alan dil, kültür ve toplumsal geleneklerin tartışıldığı oturumlar düzenleyerek öğrencilerin kültürel ve dilsel ögelere ilişkin anlayışları geliştirilebilir.
- Türkçe bilmeyenlere yönelik dramatik içeriklerin üretilmesi teşvik edilebilir.

Bu öneriler Türk dizi ve filmlerinin etkili bir eğitim aracı olarak önemini yansıtmaktadır. Ancak bunların yararlılığının artırılması, daha etkili ve kapsamlı öğrenmeyi sağlamak için bunları diğer eğitim stratejileriyle bütünleştiren bütünleşik bir eğitim planlaması gerektirir.

KAYNAKÇA

Arabacı, P. Ü. (2015). Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde yararlanılan kısa ve uzun metrajlı filmlerin Kırgızistan bağlamında değerlendirilmesi. *Manas Sosyal Araştırmalar Dergisi, 4*(2), 83-97.

Arslan, M., & Adem, E. (2010). Yabancılara Türkçe öğretiminde görsel ve işitsel araçların etkin kullanımı. *Dil Dergisi*, *147*, 63-86.

Arslan, M., & Gürdal, A. (2012). Yabancılara görsel ve işitsel araçlarla Türkçe kelime öğretim yöntemi. *Kastamonu Education Journal, 20*(1), 255-270.

Aslan, P. (2020). Digital transformation in television series as a popular culture product: A study on transnational fandom of Turkish television series. In A. Akkor Gül, Y. D. Ertürk, & P. Elmer (Eds.), *Digital transformation in media & society* (pp. 3-15). Istanbul University Press. https://doi.org/10.26650/B/SS07.2020.013.01

Aytaç, A. İ., & Üner, M. M. (2021). Türk dizi filmlerinin uluslararasılaşmasında distribütörlerin fuar süreci: Çoklu örnek olay incelemesi. *İşletme Araştırmaları Dergisi, 13*(3), 2507-2522.

Ağar, M. E. (2011). Türkçe öğretiminin tarihçesi. *Journal of Human Sciences*, *8*(1). https://www.j-humansciences.com/ojs/index.php/IJHS/article/download/91/89 adresinden erişildi.

Bandura, A. (1986). *Social foundations of thought and action*. Englewood Cliffs, NJ.

Bandura, A. (1977). *Social learning theory.* Prentice-Hall.

Büyüköztürk, Ş., Kılıç-Çakmak, E., Akgün, Ö., Karadeniz, Ş., & Demirel, F. (2008). *Bilimsel araştırma yöntemleri* (34. baskı). Pegem Akademi.

Barın, E. (2004). *Yabancılara Türkçe öğretiminde ilkeler. Hacettepe Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları (HÜTAD),* (1), 19-30.

Biçer, N. (2012). Hunlardan günümüze yabancılara Türkçe öğretimi. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim (TEKE) Dergisi*, *1*(4), 107-133.

Dursun, E. (2017). Görsel-işitsel araçların Türkçe öğretiminde kullanımı üzerine bir değerlendirme. Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi, *6*(1), 113–126.

Dursun, B. (2017). *Yabancılara Türkçe öğretiminde film kullanımının öğrencilerin anlama becerisine etkisi* (Tez No. 481310) [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

Demirel, A. (2023). Yabancı dil olarak Türkçe öğrenenlerin gözüyle Türk dizi ve filmleri ile bunların Türkçe öğrenme sürecindeki rolü. *EKEV Akademi Dergisi*, (Özel Sayı), 38-54.

Eryılmaz, R. (2024). Yabancı ve ikinci dil olarak Türkçe öğretiminde Türk dizi ve filmleri: Bir meta-sentez çalışması. *TRT Akademi, 9*(22), 886-907.

Gass, S., & Selinker, L. (2008). *Second language acquisition: An ıntroductory course*. Routledge.

Gülseven, Ü. (2014). Yabancılara Türkçe öğretiminde filmlerin önemi ve kullanımı. In A. Balaban, B. Çağlayan, & Ü. Gülseven (Eds.), *Proceedings book: 3rd International Conference on Language and Literature - Turkish in Europe* (Vol. 2, pp. 404-412). Shkolla e Lartë "Hëna e Plotë" (Bedër) Press. ISBN: 978-9928-194-00-5.

Gürbüz, S. (2022). *Beyaz perdeden kara tahtaya: Yabancılara Türkçe öğretimi dersleri için film/dizi sahnelerinin belirlenmesi ve pedagojik amaçlara göre kullanımı* (Tez No. 789980) [Yüksek lisans tezi, Hacettepe Üniversitesi]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/

Günday, R., & Aycan, A. (2016). Öğrenme kuramlari ve Flanet Fle ve english page adli yabanci dil eğitimi sitelerinde beceri geliştirme etkinlikleri. *Ordu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Sosyal Bilimler Araştırmaları Dergisi*, *6*(15), 443-462.

Hancığaz, E., & Hülür, H. (2024). Türk dizileri üzerinden Türkiye'de toplumsal ve kültürel yaşama yönelik algılar (Bosna Hersek, Ürdün ve Kırgızistan örnekleri). *Turcology Research,* (79), 152-166.

Harmandar, M. (2021). Yabancılara Türkçe öğretiminde dil-kültür bağlamında Türk dizilerinin değerlendirilmesi: "Ezel" dizisi örneği. *Uluslararası Karamanoğlu Mehmetbey Eğitim Araştırmaları Dergisi, 3*(1), 22-27.

İşcan, A. (2011). Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde filmlerin yeri ve önemi. *Turkish Studies - International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*, *6*(3), 939-948.

İşcan, A. (2017). Türkçenin öğretiminde kültürel içerikler ve filmler. Türk Dili ve Eğitimi Dergisi, 5(3), 345–360.

İşcan, A. (2017). Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde kültür aktarım aracı olarak filmlerden yararlanma. *Atatürk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Dergisi*, 58, 437-452.

İşcan, A., & Delen, B. (2017). Kültür aktarımında filmlerin rolü: Türkçe öğretimi örneği. Uluslararası Eğitim ve Dil Dergisi, *6*(2), 23–34.

İşcan, A., & Delen, M. (2017). Yabancılara Türkçe öğretiminde filmlerin kullanımı (Selvi Boylum Al Yazmalım filmi örneği). *Ana Dili Eğitimi Dergisi, 5*(2), 87-101.

İşcan, A., & Yassıtaş, T. (2019). Yabancılara Türkçe öğretiminde farklı öğretim alanlarına yönelik film etkinlikleri: Uzun Hikâye film örneği. *Türkiye Bilimsel Araştırmalar Dergisi, 4*(1), 49-60.

Kırbaş, G. (2022). Türk dizi ve filmlerinin yabancı dil olarak Türkçe öğretimine katkısı bakımından değerlendirilmesi: Balkanlar örneği. *Uluslararası Türkçe Öğretimi Araştırmaları Dergisi, 2*(2), 201-221.

Krashen, S. D. (1985). *The Input Hypothesis: Issues and Implications*. Longman.

Krejcie, R. V., & Morgan, D. W. (1970). Determining sample size for research activities. *Educational and Psychological Measurement, 30*(3), 607-610.

Kuşçu, E. (2017). Yabancı dil öğretimi/öğreniminde görsel ve işitsel araçları kullanmanın önemi. *Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 43, 213-224.

Mamniye, S., & Belmeknaî, S. (2024). Türkçe dublajlı Türk dizilerinin aile bağlarına etkisi: Gençlerin görüşlerine yönelik bir araştırma. *Aleph: Dil, Medya ve Toplum*, *11*(5), 365-386. https://aleph.edinum.org/12956

Miles, M. B. (1994). *Qualitative data analysis: An expanded sourcebook*. Thousand Oaks.

Memiş, M. R., & Erdem, M. D. (2013). Yabanci dil öğretiminde kullanilan yöntemler, kullanim özellikleri ve eleştiriler. *Turkish Studies*, *8*(9), 297-319.

Öztürk, M., & Atik, A. (2016). Ulusal pazardan küresel pazarlara uzanan süreçte Türk dizilerinin gelişimi. *Maltepe Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi, 3*(2), 66-82.

Saat, H. (2023). Yabancılara Türkçe Öğretiminde Görsel-İşitsel Otantik Materyalin Dil Bilgisi Öğretiminde Kullanımı. *Uluslararası Türkoloji Araştırmaları ve İncelemeleri Dergisi*, *8*(2), 59-69.

Saraçoğlu, H. (2021). Sessiz filmlerle fiil öğretimi: Yabancılara Türkçe öğretiminde görsel-işitsel stratejiler. Dil ve Kültür Araştırmaları Dergisi, *4*(1), 88–102.

Saraçoğlu, H. (2021). *Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde sessiz filmlerle fiil öğretimi* (Tez No. 664438) [Yüksek lisans tezi, Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.

Tatlıoğlu, S. S. (2021). Öğrenmeye sosyal-bilişsel bir bakış: Albert Bandura. *Sosyoloji Notları, 5*(1), 15-30.

Tanriöver, H. (2010). *Türkiye'de film endüstrisinin konumu ve hedefleri.* ITO yayınları

Ürdün Üniversitesi. (2024). *Ürdün Üniversitesi hakkında*. Ürdün Üniversitesi Resmî Web Sitesi. https://www.ju.edu.jo/ar/arabic/Pages/AboutUJ.aspx

Yeni Şafak. (2024). *Dünya - Politika ve uluslararası olaylar hakkında yeni haberler*. Yeni Şafak Web Dergisi. https://www.yenisafak.com/ar/world/4066304

Yılmaz, F., & Diril, A. (2019). Filmlerle yabancılara Türkçe öğretimi: Beyaz Melek film örneği. *The Journal of Academic Social Science, 10*(10), 223-240.

Yılmaz, F., & Irşi, A. (2017). Yabancılara Türkçe öğretiminde TV dizilerinin kullanımı. *International Journal of Languages' Education and Teaching, 5*(2), 144-157.

Yılmaz, C., & Iriş, S. (2017). Görsel materyallerle Türkçe öğretimi: Öğrenci tutumları üzerine bir inceleme. Journal of Language and Linguistic Studies, *13*(2), 578–590.

Yılmaz, C., & Korkmaz, S. (2021). Medya tabanlı Türkçe öğretimi: Görsel-işitsel içeriklerin öğrenme sürecine etkisi. *Uluslararası Dil Eğitimi ve Öğretimi Dergisi*, *9*(2), 45-61.

Yaman, Y., & Arslan, M. (2022). Yabancı dil olarak Türkçe dinleme ve konuşma becerilerinin gelişiminde filmlerin kullanımı. *IJSS*, *6*(27), 277-292.

EKLER

Ek-1. Anket Kapsamında Yöneltilen Sorular

Genel Sorular	Hangi tür yapımları tercih edersiniz?	
	Türk dizilerini ne zamandan beri izliyorsunuz?	
	Dizilerin tüm bölümlerini izler misiniz?	
	İlk izlediğiniz Türk dizisi hangisidir?	
	Türk dizilerini izlerken hangi dijital platformları kullanıyorsunuz?	
	Türk dizilerini izlerken anlamlandırma sürecinde en çok hangi sorunu yaşıyorsunuz?	
	Türk dizilerini neden izlersiniz?	
	İzlediğiniz bir Türk dizisini yeniden izlemeye ihtiyaç duyar mısınız?	
Öğrenme ile ilgili sorular	Türk dizilerini izlemenizin Türkçe öğrenmenize katkısı nedir?	
Diziler ile ilgili sorular	Türk dizilerini izlerken kelime defteri gibi not alabileceğiniz teknikler kullanır mısınız?	
	Şu ana kadar en çok beğendiğiniz Türk dizisini ya da dizilerini beğeni sırasına göre sıralayınız: 1. Dizi:... 2. Dizi:... 3. Dizi:... 4. Dizi:... 5. Dizi:...	
	Türk dizilerini genellikle yalnız mı yoksa diğer insanlarla mı izlersiniz?	
	Türk dizilerini izlerken hangi tür altyazıyı tercih edersiniz?	
	Türk dizilerini izlerken en çok dikkatinizi çeken husus nedir?	
	Sizce dizi bölümlerinin süresi ne kadar olmalı?	
	Sizce bir dizi kaç sezon devam etmelidir?	
	Türk dizilerinde en çok beğendiğiniz karakteri beğenme gerekçelerinizi belirtiniz.	
Kültür ile ilgili sorular	İzlediğiniz Türk dizileri sayesinde Türk gelenek ve göreneklerinden hangilerini öğrendiniz?	
	Türk dizileri dışında Türkçe öğrenmenize yardımcı olan başka kaynaklar kullanıyor musunuz?	
Kazanımlar	İzlediğiniz Türk dizileri sayesinde Türkiye hakkında edindiğiniz bilgileri aşağıdaki listeden seçiniz.	
	Aşağıdaki seçeneklerden hangisi ya da hangileri izlediğiniz Türk dizilerinin Türkiye hakkındaki düşüncelerinizi değiştirdiğini en iyi açıklar?	
	Türk dizilerinden aldığınız mesajlar nelerdir?	
	Türk dizileri hayatınızı nasıl etkiledi?	
	Türk dizilerinde Türklerin kişilik özellikleri hakkında hangi izlenimleri edindiniz?	
	Türk dizilerinde Türkiye'nin yaşam algısı hakkında hangi izlenimleri edindiniz?	

Ek-2. Ürdün Üniversitesi'nden Anketin Dağıtılmasına İlişkin Onay İzni

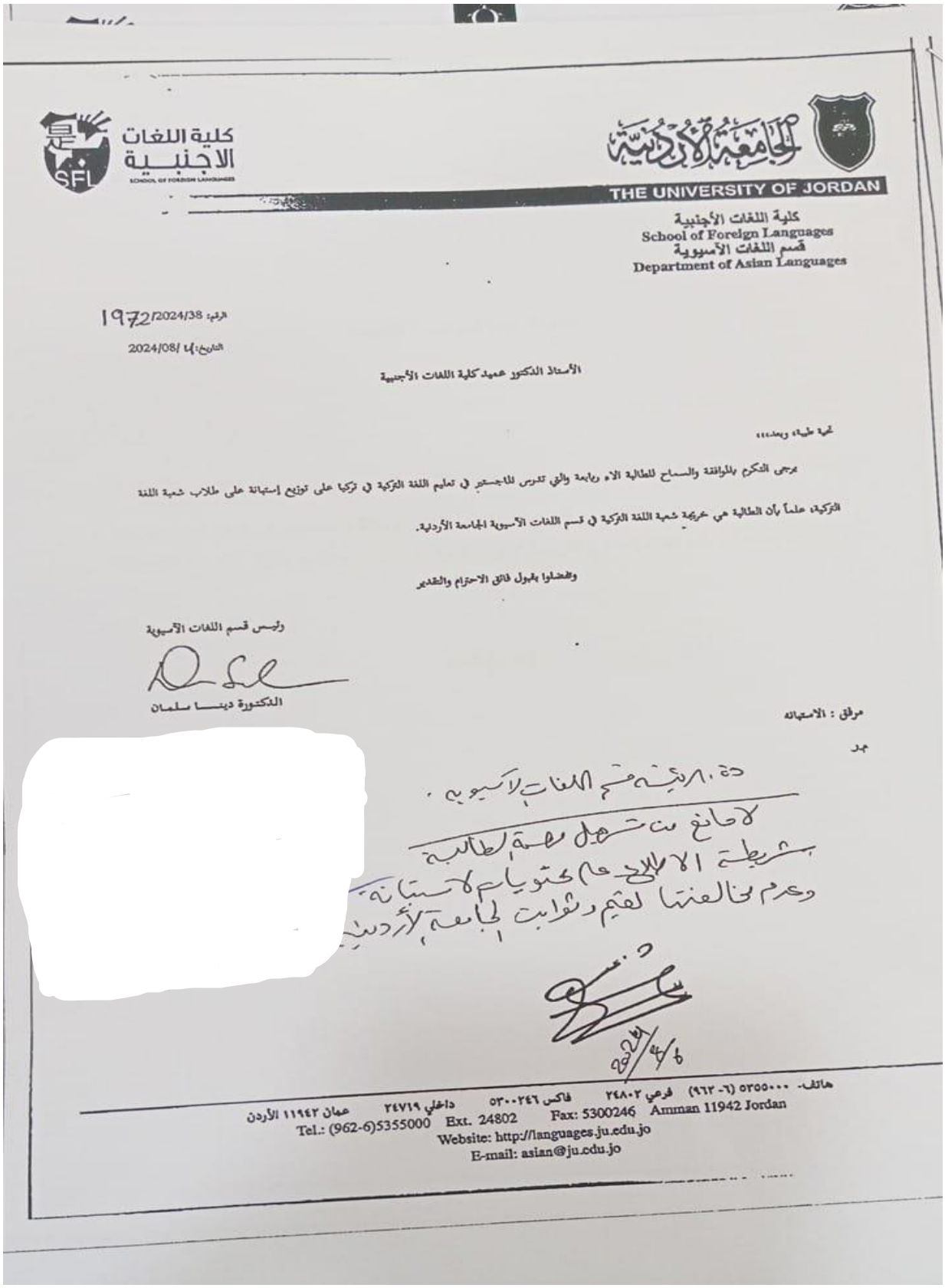

كلية اللغات الاجنبية
SCHOOL OF FOREIGN LANGUAGES

الجامعة الأردنية
THE UNIVERSITY OF JORDAN

كلية اللغات الأجنبية
School of Foreign Languages
قسم اللغات الآسيوية
Department of Asian Languages

الرقم: 1972/2024/38

التاريخ: 2024/08/14

الأستاذ الدكتور عميد كلية اللغات الأجنبية

تحية طيبة وبعد،،،

يرجى التكرم بالموافقة والسماح للطالبة الاء ربابعة والتي تدرس للماجستير في تعليم اللغة التركية في تركيا على توزيع إستبانة على طلاب شعبة اللغة التركية، علماً بأن الطالبة هي خريجة شعبة اللغة التركية في قسم اللغات الآسيوية الجامعة الأردنية.

وتفضلوا بقبول فائق الاحترام والتقدير

رئيس قسم اللغات الآسيوية

الدكتورة دينا سلمان

مرفق : الاستبانه

[redacted]

هاتف- ٥٣٥٥٠٠٠ (٦-٩٦٢) فرعي ٢٤٨٠٢ فاكس ٥٣٠٠٢٤٦ داخلي ٢٤٧١٩ عمان ١١٩٤٢ الأردن
Tel.: (962-6)5355000 Ext. 24802 Fax: 5300246 Amman 11942 Jordan
Website: http://languages.ju.edu.jo
E-mail: asian@ju.edu.jo

Ek-3. Yarmuk Üniversitesi'nden Anketin Dağıtılmasına İlişkin Onay İzni

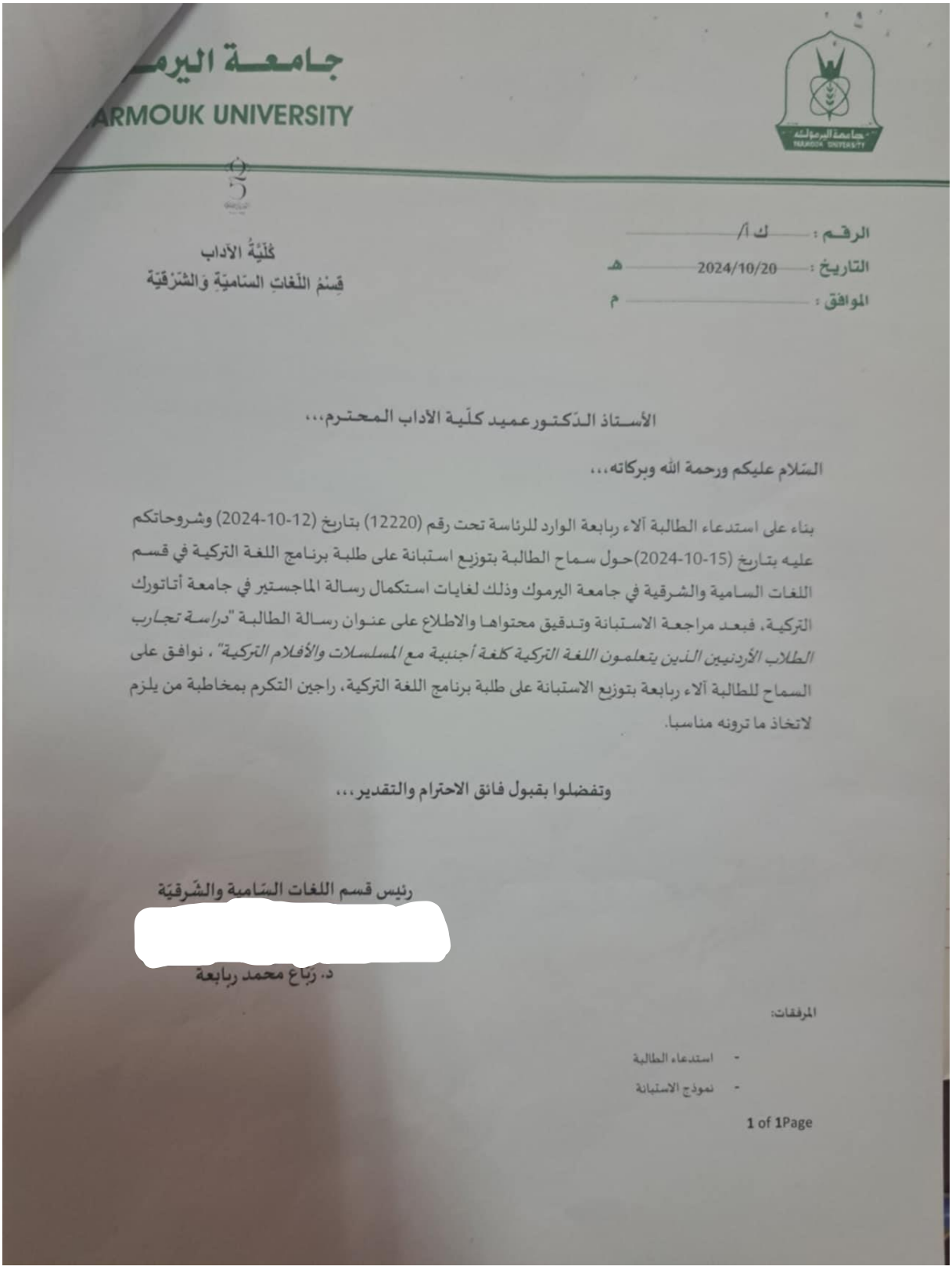

جامعة اليرمـ
ARMOUK UNIVERSITY

كُلّيّةُ الآداب
قِسْمُ اللّغاتِ السّاميّةِ وَالشّرْقيّة

الرقم : ك أ/
التاريخ : 2024/10/20 هـ
الموافق : م

الأستاذ الدّكتور عميد كلّية الآداب المحترم،،،

السّلام عليكم ورحمة الله وبركاته،،،

بناء على استدعاء الطالبة آلاء ربابعة الوارد للرئاسة تحت رقم (12220) بتاريخ (12-10-2024) وشروحاتكم عليه بتاريخ (15-10-2024)حول سماح الطالبة بتوزيع استبانة على طلبة برنامج اللغة التركية في قسم اللغات السامية والشرقية في جامعة اليرموك وذلك لغايات استكمال رسالة الماجستير في جامعة أتاتورك التركية، فبعد مراجعة الاستبانة وتدقيق محتواها والاطلاع على عنوان رسالة الطالبة *"دراسة تجارب الطلاب الأردنيين الذين يتعلمون اللغة التركية كلغة أجنبية مع المسلسلات والأفلام التركية"* ، نوافق على السماح للطالبة آلاء ربابعة بتوزيع الاستبانة على طلبة برنامج اللغة التركية، راجين التكرم بمخاطبة من يلزم لاتخاذ ما ترونه مناسبا.

وتفضلوا بقبول فائق الاحترام والتقدير،،،

رئيس قسم اللغات السّامية والشّرقيّة

د. رَبّاع محمد ربابعة

المرفقات:

- استدعاء الطالبة
- نموذج الاستبانة

1 of 1Page

Ek-4. Etik Kurul Onayı

T.C.
ATATÜRK ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL VE BEŞERİ BİLİMLER ETİK KURULU
Eğitim Bilimleri Birim Etik Kurul Başkanlığı
PROJE DEĞERLENDİRME FORMU

Projenin/Çalışmanın Adı: Danışmanlığını Prof.Dr. Oğuzhan SEVİM'in yürüttüğü yüksek lisans öğrencisi Ala'a RABABA'nın "Türkçeyi Yabancı Dil Olarak Öğrenen Ürdünlü Öğrencilerin Türk Dizi ve Filmleriyle İlgili Deneyimlerinin İncelemesi" isimli yüksek lisans tez çalışması ile ilgili Etik Kurul uygunluk onay belgesi talep edilmesi.

Gönderildiği Tarih: 30.12.2024

Teslim Tarihi: 30.12.2024

Değerlendirenin Adı Soyadı: **Sosyal ve Beşeri Bilimler Etik Kurulu Başkanlığı Adına**

Prof. Dr. Ufuk ŞİMŞEK
Etik Kurul Başkanı
e-imza

Bu Yüksek Lisans Tez uygundur: + **Gerekçe/Açıklama: Yapılacak çalışmada yaklaşım ve yöntemler dikkate alınarak, konu ile ilgili çalışmaların gerçekleştirilmesinde etik ve bilimsel açıdan herhangi bir sakınca bulunmamaktadır.**
Bu Yüksek Lisans Tez uygun değildir: □ Gerekçe/Açıklama

ÖZ GEÇMİŞ

Adı Soyadı

Ala'a RABABA

EĞİTİM

ATATÜRK ÜNİVERSİTESİ, EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ 2023–2025, Yüksek Lisans

Ana Dal: Türkçe Eğitimi
Erzurum, Türkiye

ÜRDÜN ÜNİVERSİTESİ, YABANCI DİLLER FAKÜLTESİ 2018–2023, Lisans

Ana Dal: Türkçe ve İngilizce Dilleri

Amman, Ürdün

Al-Ridwan School (Lise Eğitimi) –2018

Amman, Ürdün

İlgili Kurslar ve Belgeler:

- **03.08.2023**
  İstanbul Gedik Üniversitesi Türkçe Öğretimi Uygulama ve Araştırma Merkezi (IGUN-TÖMER) tarafından yapılan yeterlik sınavı sonucunda **C1 düzeyinde Türkçe sertifikası** alındı.
- **27.06–29.07.2022**
  Türkiye'de İbn Haldun Üniversitesi'nde 70 saatlik Yoğun Orta Seviye Modern Türkçe dersi
- **13.10.2021**
  Yunus Emre Enstitüsü tarafından verilen Türkçe Yeterlik Sınavı (TYS) sonucu **B1 düzeyinde yeterlilik belgesi** alındı.
- **11.05.2017**
  ICDL (Uluslararası Bilgisayar Kullanma Lisansı) Sertifikası